

1992ko abenduak 27 - 1.415. eta 1.416. zenbakiak - 240 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

POLITIKA

URTEKO BALANTZEA

Krisi politiko eta
ekonomikoaren
urtea

NAZIOARTEA

URTEKO BALANTZEA

Gerra hurbildu
zaigu 1992an

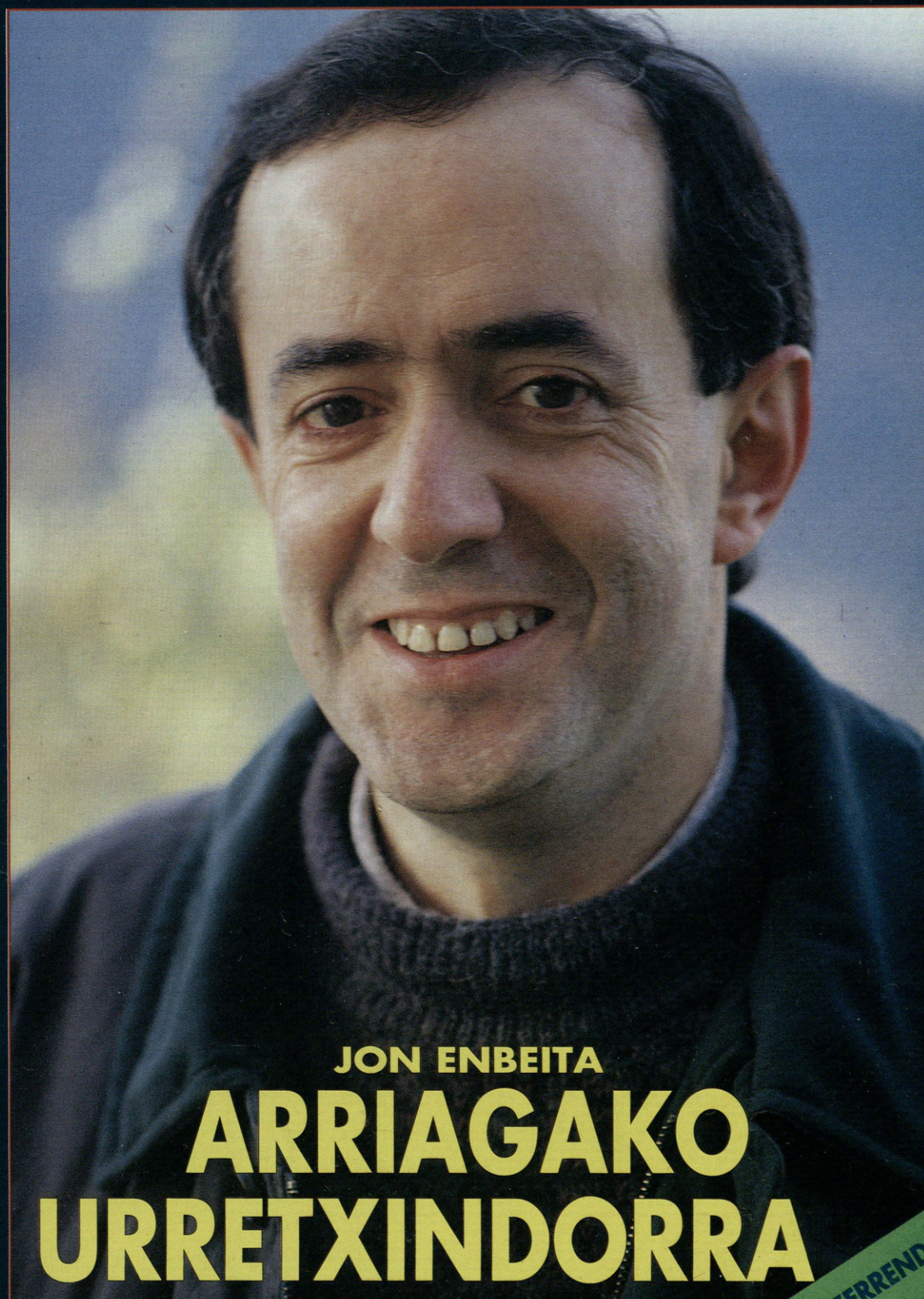
MAITE ZUÑIGA

«Atlantarako
bidean geratzen
baldin banaiz
hori onartzen
jakingo dut»

IRRATIA

Bigarren eskuko
frekuentzien
trafikoa FMn

JON ENBEITA

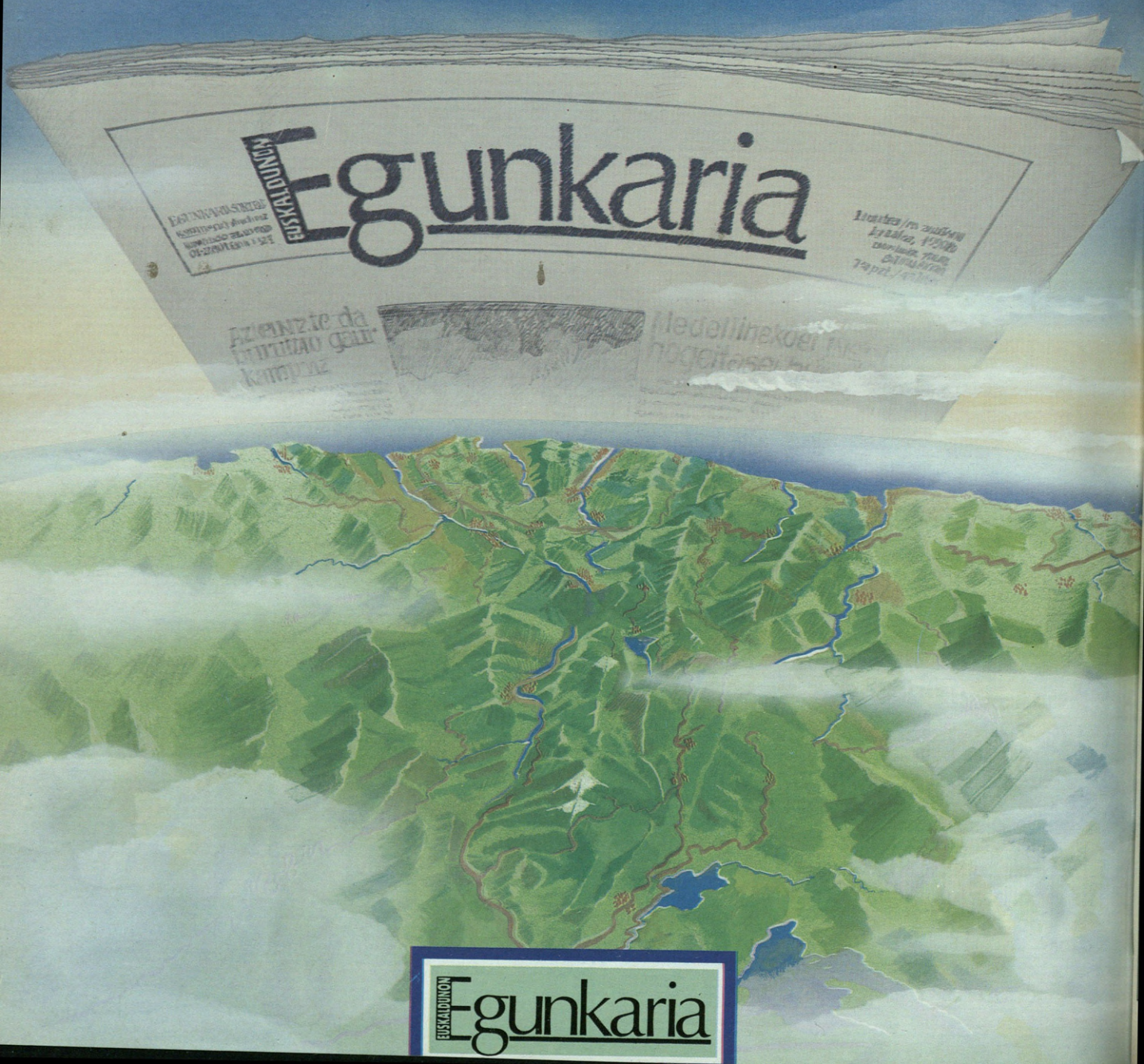
ARRIAGAKO URRETXINDORRA

JON MIRANDE, HERIOTZAREN BESOETAKOA, 20 URTE GEROAGO

ARGIA-KO GAIEN ZERRENDA
1992KO GIDA

Euskal Herriko Egunkaria

Zure Egunkaria

EUSKALDUNIAZ
Egunkaria

Garai bateko euskaldunak

JENDE askori zera irudituko zaio, ohituraren bilakaerak ezinbesteko gertaerak direla, baina neure ustez, horrek ekarriko du euskararen galera.

Zenbat eta sakonago aztertu, orduan eta argiago igertzen dut euskal hiztunen prototipoa aldatzen ari dela. Eta hori, gaur egun, gure gizartearen bilakaerak ekarri du.

Garai batean euskaldunak zirenak ia euskaldun hutsak ziren. Askoz ere hobe da bi hizkuntza menderatzea, baina gertatzen ari dena ez da zehazki, azken hau. Izan ere, erdara inoiz baino gehiago eta inoiz baino hobe hitz egiten da, baina euskararen gaitasuna izugarri jaitsi da euskaldunen artean.

Ez dut euskaldunzahar on euskaldunberritar txar tranpan erori nahi, ez baita erreala, baina argi dakusat «euskaldunak gehiago gurela» kaleratu den arren, euskaraz mintzatzeko gaitasunak porrota ezagutu duela. Hau, nekazari giroko hainbat jende euskaraz —are gehiago, bere euskara bereizi edo euskalkian— hitz egiteko duen lotsari loturik, hizkuntzaren kalitatearen beherakada ekarri du. Beraz, zer pentsa

daiteke orain arte euskararen gotorleku ziren herri txiki eta nekazarietan gazte euskaldunei erdara hutsean entzuten diegunean?

Horiengan nabarmentzen da beste inorengan baino hobe hizkuntz ordezkaketa-
ren txikizioa: guraso euskaldunak (erdaraz hitz egiteko arazo larriak dituztenak), seme euskaldunak baina erdaraz mintzatzen direnak eta, hirugarren belaunaldia? Erdaldun hutsak. Akats nabaria liteke herri horietako euskaldunengan ardura guztiak utzi nahia, baina adierazgarria da hemen azaldu errealitatea. Gure batailak ia hondoa jo du.

Antton Elizalde
(Donostia)

Euskara eta gaztelera

CHARLES Lavigerieren hitzak dira: «Prendre la langue d'un peuple, c'est se préparer à lui appartenir. La langue est le véhicule le plus puissant des sentiments et des idées». Hainbat Aita Zuri ezagutzen ditugu Bilboko Zurbaran auzoan beren Fondatzailearen aipamen hau ezagutzen edo ezagutu nahi ez dutenak! Orain Nafarroara doaz Bizkaia utzita. Han ere hemen bezala gaztelera ote beren hizkuntza? Honelako misiolariakin gaztelera indartzeko lagunak izango ditu.

A.H.
(Bilbo)

OHARRA: Sail hau, aldizkarian azaldutako edozein gairi buruz edota interesgarri litekeen beste edozeini buruz, ARGIAko irakurleak adierazi nahi duena idatziz jasotzeko txoko irekia da. Gutunak, ahal dela, ez ditu mila karakter (folio erdi, espazio bikoitzean) baino gehiago izango; bertan, igorlearen izen-abizenak eta kaleratu nahi duen sinadura agertuko dira, gehienez lau hitzetako titularrarekin batera. Gutun hauek ARGIA, 1 eta 2 pabilioiak, Industrialdea, 20160 Lasarte-Oria helbidera bidali behar dira.

H I R U G A R R E N B E G I A

Balantzea baino balantza

IRUDIAK garrantzia izugarria du, ez dakigu zenbat hitz balio omen ditu; agian gehiago komunikabideen eremu honetan. Irudi onak aukeratu eta eskaintzea ezinbesteko lana izanik, igo nahi izan da merezi duen mailara argazkigileen lana, nahiz eta oraindik zor dextente ditugun beraiekin. Azken alean «Egunkaria»-ri buruzko erreportaia argazkiak sinatzea ahaztu zitzaigun, eta merezitako tintaz eta burua makur gure barkamenak **Carlos Villagran** eta **Ander Gilleneari**, beraiek jasoak baitira irudiok (Begiluze koadrila, eskuarki argazkiak ez ditugu sinatzen gure argaz-

kilariak ateratzen dituelako, **Aitor Bayok** alegia. Ez al duzue irakurri ARGIA egiten dutenen zerrenda?).

Bestalde, begi belarri aztertu genuen Orreaga komikian ere azalpen batzuk zor ditugu. Itzultzaile **Itxaro Borda** zekarkien, eta antzerki obraren itzulpena berea izanik, komikiaren testuko euskarapena **Ermiñe Belaustegi-goitiak** egina da. Ez zaitetzela, dena den, kazetaria jipoitzen hasi. Hark begiratu zuen liburu bertan, eta itzulpena lehenarena zela irakurri. Gaurko azalpenak gero jakindakoak izan dira, eta ez da kontua kazetariak Sherlockena egiten ere jartzea. Azalpe-

na orain emateak ez du ezer konpontzen noski, harri erabiliak ez du goroldiorik biltzen, eta agian ez da sinesgarriegia, baina eguna berriro luzatzen den garai hauetan (hori ospatzen da, ezta?), guk bihozperok ez daukagu egurra ematen hasteko kemenik.

Gusto handiz egin ditugu azalpen hauek urteko azken begirada honetan. Bai, bi zenbaki bildu ditugu batean urte bukarako *oporretan* egun batzuk hartu, bildu eta ARGIAz hitz egiteko. Aitzakia hitza ken ezazue ezpain eta burutik, hala da eta. Igerriko diozue. Urtea ez dugu haserre bukatuko, eh?

Aldizkari guztia horretara jarria da eta geuk ere gure lehen urteko lehen balantzea egitea erabaki dugu. Jarri ditugu alde batera hain ongi egin ez ditugunak, eta bestean besteak. Emaizta emateko orduan, ordea... Ganduak hirugarren begia lausotu digu. Balantzea balantza hasi zaigu. Eta segiz gero sudurra ere luzatuko zaigu. Eta idazteari ere utzi diogu. Gainera hasia da intxaursaltsa gure sudurra apaintzen, eta kantua gure belarriak gozatzeko, eta kapoi parearekin azaldu zaigu lagun jatorra eta... topa!

MIKEL ELORZA

Azaleko argazkia: Joxean Goya

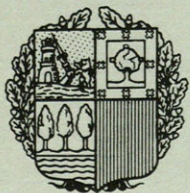
- 6.** Politika kronika. GARBIÑE UBEDA.
- 8.** Urteko balantzea. AITZIBER YARZA, GARBIÑE UBEDA.
- 16.** Nazioartea kronika. LUIS FERNANDEZ.
- 18.** Urteko balantzea. XABIER LETONA.
- 26.** Ezkutuko zientziak begibistan. MIKEL LIZASO, NERE PORTILLO.
- 30.** FM, bigarren eskuko frekuentzien trafikoa. MYRIAM GARTZIA.
- 34.** Maite Zuñiga: «Atlantarako bidean geratzen baldin banaiz hori onartzen jakingo dut». RITXI LIZARTZA.
- 40.** Kultura Kronika. J.J. PETRIKORENA.
- 42.** «Xirulikan», Udaberri taldearen azken lana. Euskal Herriko aberastasuna biltzen duen dantza ikuskaria. JOXEMI SAIJAR.
- 44.** Abenduaren 28an beteko dira 20 urte bere buruaz beste egin zuenetik. Jon Mirande, heriotzaren besoetakoa. AMAGOIA IBAN. JOXI GOIKOETXEA.
- 46.** Jon Enbeitarekin, txapelketa ondorengo errima zuzen eta erratuez. «Bertsolari on asko ahaztu ditugu finaletara iritsi ez direlako». J.J. PETRIKORENA.
- 48.** Altxa Lili eta Hazia elkartu dira 7. kultur astea antolatzeko. Iparraldeko kultur eskaintza planifikazio egokiaren bila. IXABEL ETXEBERRIA.
- 51.** Munduaren zabaletik kultura. J.M. HERITZ.
- 52.** Kultura Agenda.
- 54.** Argitalpenak.
- 56.** Kultura Ttanttaka.
- 58.** Aukeran.
- 63.** Denborapasa.
- 66.** Syndrome del Norte.TXEMA RAMIREZ.

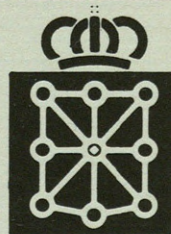
POLITIKA: Hamaika gertakari izan dira aurtengoan politika munduan. Berri ugari izan dira ETaren inguruan, Bidarteko atxiloketak eta negoziaketak. Baina zalantzarik gabe presoan inguruko errepresio gogorra izan da urte osoan pil pilean izan den gaia. Instituzioen arloan Gipuzkoako Foru Aldundiko arazoak eta baita Ajuria Eneko Itunaren inguruan sorturikoak izan dira berri aipagarrienak. /8

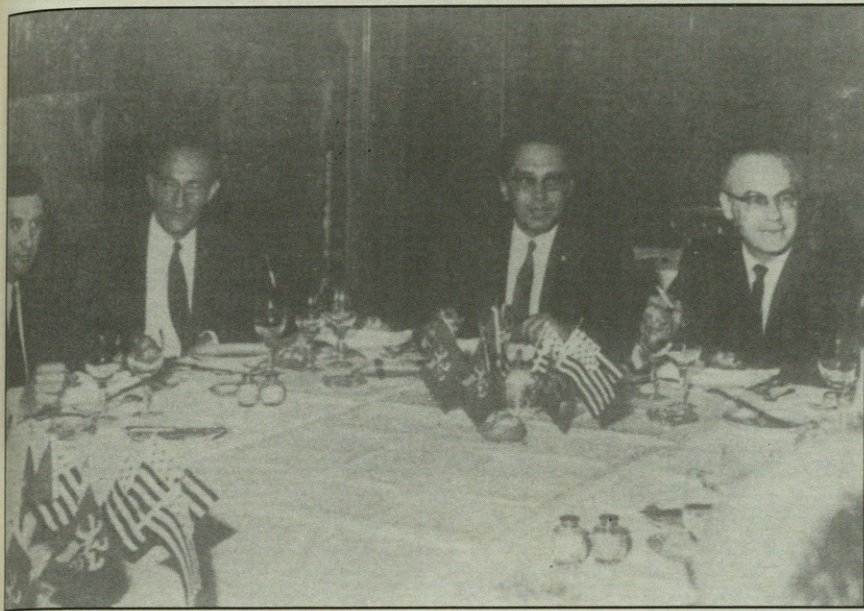
NAZIOARTEA: Amerikaren aurkikuntzaren bostgarren mendeurrenaren urtea badoa. SESBen erorketarekin etorritakoa Txekoslovakiaren zatiketaz doa. Europako Komunitatearen benetako batasunerako bidea ere jorratu omen da, Somalian gosea ogi bihurtu den bitartean. Eta EEBBetan, lehendakari berria aukeratu dute. Bill Clinton izanen da munduko nazio boteretsuenaren gidaria. Zer ekarriko ote du 1993ak? /16

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

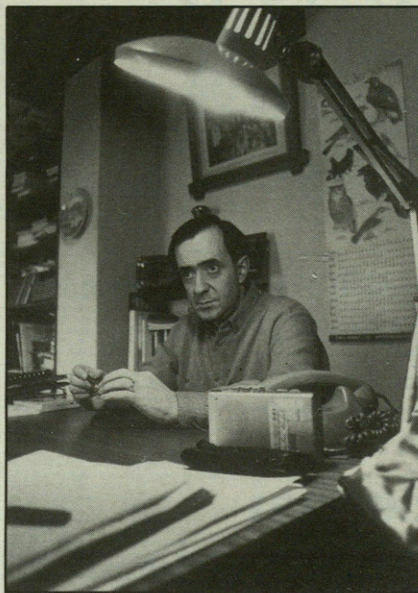
Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jaso du

LITERATURA: Hogei urte beteko dira abenduaren 28an, Jon Mirande euskal literatura garaikideko idazlerik garrantzitsuenetakoa hil zela. «Haur besoetakoa» eleberraren egilea, literatur jenero ezberdinak landu zituen, eta hauetan, garai horretako Euskal Herriko gizarteke baloreen aurka azaldu zen. Jon Mirande ezagutu zuten edo bere lana jorratu duten hainbat pertsonaren iritziak jaso ditugu kulturako orrialdeetan. / **44**

MAITE ZUÑIGA: Gipuzkoarra jaiotzez, arabarra bihotzez, Euskal Herriko atletismoaren historian arrakasta gehien lortu duen emakumea dugu Maite Zuñiga. Hala ere, ez du harreman onik Espainiako Atletismo Federazioarekin. Kirolari polemikoa, ertzaina, bost urte daramatza eszedentzian, eta erdiko elkarriketan etorkizunerako dituen planak adierazi dizkigu. / **34**

JON ENBEITA: Bizkaia-Arabako Txapelketaren azken saioaren bezperan etxeko ganbaran lotu genuen elkarriketa. Azken orduko prestaketa eta erretirorako aukerak moztu genizkion goiz batez. Ez txapelketaren morboa eta pronostikoak puztutzeko, ordea. Bertsolaritza bere horretan sakontzeko baino. Gazteen uztia berritik abiatuta, ahaztutako bertsolari onei buruzko burutapenak guzti honen adierazgarri dituzue. / **46**

Jabea: Zeruko Argia, S.A.L.

Argia egiten dugu:

Donostian: Eñaut Apaolaza, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Joxi Goikoetxea, Ritxi Lizartza, Juan Jose Petrikorena, Patxi Sarriegi, Garbiñe Ubeda, Aitziber Yarza.

Bilbon: Maite Artola, Myriam Garcia, Maite Iriondo, Xabier Letona, Maite Lizarraga, Sabino Madariaga, Amaia Nabaskues, Nere Portillo, Idoia San Sebastian, Lierni Uribarren, Ainara Zuazabeitia, Aitor Zuberogitia.

Iruñean: Iñaki Camino, Patxi Larrión, Ixiar Rozas, Iñigo Herce, Ander Usabiaga.

Iparraldean: Ixabel Etxeberria.

Gasteizen: Ismael Diaz de Mendivil, Jon Maia, Leire Lopez de Aberasturi, Igone Olarte, Estitxu Ugarte.

Kolaboratzaileak: Iñaki Agirresarobe, Mikel Antza, Xabier Alegria, Edorta Arana, Xipri Arbelbide, Karlos Argiñano, Gorka Arrese, Patxi Azpillaga, Mikel Arrieta, Juan Mari Arzak, Mikel Asurmendi, Jean Louis Davant, Elhuyar, Joxan Elozegi, Xarlo Etxezarreta, Xabier Euzkitze, Luis Fernandez, Fernan Goñi, Andres Gostin, Jimu Iturralde, Josu Landa, Juan Jose Lapitz, Xabier Lekuona, Xabier Lezeta, Emilio Lopez Adan, Mattin, Xabier Mendiguren, Bego Montorio, Imanol Murua, Jaione Ogiza, Joxan Oiz, Eva Olaizola, Xabier Oleaga, Joxe Mari Ostolaza, Bota Punttuba, R.M. Sabaris, Joxemi Saizar, Carlos Santamaria, Jon Sarasua, Tala, Txillardeggi, Iñaki Uribe, Iñaki Uriarte, Asisko Urmeneta, Iñaki Zarata, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Hizkuntz arduraduna: Mikel Elorza.

Argazkiak: Aitor Bayo.

Diseinu eta montajea: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.

Infografia: Beñat Azurmendi, Iñaki Martiarena.

Azala: Aitor Bayo, Garbiñe Ubeda.

Publizitatea: Josu Martikorena.

Promozioa: Jose Luis Olaziregi.

Administrazioa: Aitor Aznar.

D.L.: NA 80-1963.

ISSN: 0213-909X

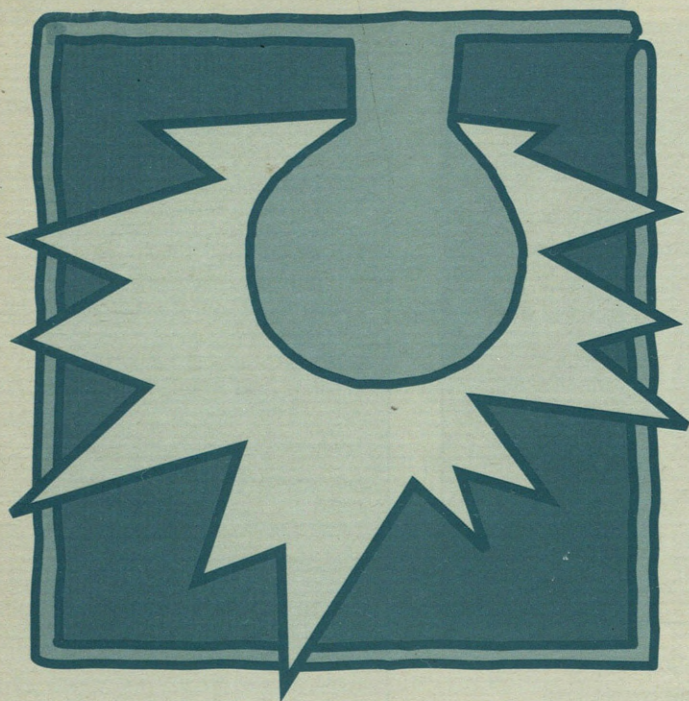
Commission paritaire: 72562 E.

Helbidea: Industrialdea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria, Iratxe Monastegia 70 3.ezk 31011 Iruñea.

Tfnoa: (943) 37 15 45, (94) 424 46 63, (948) 17 80 78

Faxa: (943) 36 10 48.

Inprimategia eta Fotomekanika: ANTZA.

asteroko **ARGIA**

ARGIA: Industrialdea 1-2. Lasarte-Oria 20160.
Telefonoa: 943-371545 / Faxe: 943-361048

**Harpidedun berriei
Olentzero aurreratuko zaie**

**Egin zaitez
harpidedun, eta
EGUTEGIA
dohain jasoko duzu**

ARGIAREN HARPIDEDUN
IZAN NAHI DUT

(astekariarena eta
urtekariarena)

IZEN DEITURAK

HELBIDEA

TELEFONOA

HERRIA.....

PROBINTZIA.....

BANKU edo AURREZKI KUTXA.
.....

SUKURTSALA

KONTU KORRONTEAREN Zka..
.....

SINADURA

Harpidetza Sariak: (48 ale eta urtekaria)

Hego Euskal Herria: 10.300 pzta.

Ipar Euskal Herria: 685 libera.

Estatu espainiarra: 10.300 pzta.

Beste atzerriak: 13.450 pzta.

Airez: 21.300 pzta.

Independentziaren oihua eta bakearen aldeko mugimendua izan dira aurtengo erronka biziak, politika munduko datorren urteko urratsak erakutsiko dituztenak. Elizak ere, urtea amaitzerako, bakearen banderari konplexurik gabe heldu behar izateko prestutasuna erakutsi du. Eta horren ondoan, Jonan Fernandezek eta Bittor Aierdik, akordiorik zailenak ere posible direla frogatu duten bi elementuek, Elkarri izeneko proiektu berriari ekin diote. Ea datorren honetan posible ote den.

Krisien urtea

INOIZ ez bezala, aurten ETaren bukaera posiblea izan da mintzagairik aipatuenetariko bat. Bidarteko erorketak eta Ertzaintzak Zerga iraultzailearen sarea urratzeko emandako pausuek eragin dute politikarien ahoetatik heldu den tonoa aldatzeko. Haatik, bi gertakizunok baino esanguratsuagoa izan da Espainiako eta Frantziako buruek borroka armatu kontuetan lortutako sintonia. Urtea amaitzerako bi gobernuok sintonian egoteaz gain, politika amankomuna gauzatua dutela nabarmendu da. Txikiardi eta mamarruren estradi-zioek erakutsi dute bateratzea bere hotsasunean.

SAKABANAKETAREN politikak inoiz baino gogorrago jo du aurtun presoen kolektiboa. Inoiz baino gose greba gehiago, inoiz baino intimitate eskubide eskasago, inoiz baino jipoituago sentitzeak mugimendurik sortuko du datorren urterako. Ordurarteko planteamentuei buelta eman beharra agerian utzi du.

ETA-REN krisiaren ostean, aspalidanik somatzen zen krisi ekonomi-

koak jo du dena. Desindustrializazioaren beldurra instituzioetako hainbat eztabaidetan parte hartzeraren eraman ditu HBkoak, eta EAJkoak berriz, ELAkoekin haserretzeaz gain, PSOEkiko harremanak beste modu batera antolatzea behartuko ditu. Labegarrietako eztabaidak, beste arazo askok bezala, gogo onak itzali ditu.

JUAN Cruz Alli Nafarroako Gobernuko lehendakariak ere krisia eragin du, modu batera edo bestera. Nafarroako eskubiari ekarri dio ikuitu modernoak, Nafartasunaren banderak, herri mugimenduei gorde dien errespetoak eta Euskal Autonomi Elkarteko instituzioekiko harremanei eman dien bueltak sozialista nafarrak deskolokatu ditu. Nazionalismo espainolistari eutsita, eta HBk eskua sartuta, ordura arte berria izan den egoerara eraman du Nafarroa: sozialistak ia bazterrean geratu dira.

HBren instituzioetan neurri handiagoan parte hartzeko erabakiak ere ondorio harrigarriak sortu ditu. Behin baino gehiagotan ikusi dugu HBk ongi bete dezakeela bere papera, gutxitan despistatu dela bere lineari dagokionean, eta gainerako alder-

diak kontziente direla arbitroaren pateran beti ere bere gogokoak lortu ahal dituela. Gipuzkoako diputazioan gertatutakoak erakutsi du, HBk beste esparruetan baino instituzioen zurrumbiloak zer esan handia duela Herri Batasunak. Gainerako aldarrikazioetan, herri mugimenduek aurrea hartu diotela. Lurraldea eta Irurtzun-Andoain autobidearen inguruan lortutako arrakasta dugu horren adibide.

AJURIA Eneko hitzarmena eta Nafarroako bere homonimoa izan dira galtzailerik handienak. Orain dela gutxi burutu den bileran, hamaika bider hildakotzat jo ondoren bildu direlarik, Ajuria Eneko Hitzarmena alderdiak (ez denak) bazkari baten inguruan biltzeko gauza bakarrik izan da. Gai ordenik ere ez da jarri. Sinesgarritasun guttiako tresna honen gaitetik, bakearen bidean beste tratuak jorratzeko saioa eta autodeterminazioaren eta independentziaren oihua gailendu dira, datorren urteko erronka nagusi gisan.

Garbiñe Ubeda

BIDARTEKO ATXILOKETAK ETA-REN AURKAKO KOLPEA

MARTXOAREN 29an Euskal Herri osoan zeresan ugari eman zuten Bidarteko atxilotetak gertatu ziren. Bertan, Francisco Mugika Garmendia «Pakito», Jose Luis Alvarez Santacristina «Txelis» eta Joseba Arregi Erostarbe «Fiti» ustezko ETako buruak atxilotu zituzten. Bereziki Parisetik joandako RAID polizia taldeak beste hamai-ka herritar atxilotu zituen.

Atxiloketa hauen inguruan emaniko bertsioak

ugari izan ziren. Batzuen arabera Pakito bertan zegoela bazekiten agintariak. Beste batzuen ustez, berriz, polizia Txelis eta Fiti beste hirugarren pertsona batekin batera han zeudela jakin zuten, eta gerora jakin zen hirugarren pertsona hau Pakito zela. Azkenik, beste batzuk diotenez, Pakito Espainiatik zetorrela muga igarotzean izan zuten bere berri.

Atxiloketa hauek gertatu

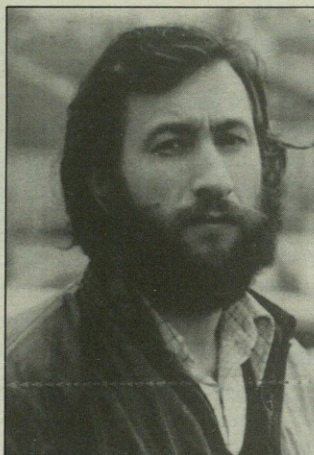
baino lehen gobernu bien arteko harremanetan tirabira handiak izan ziren, Espainiako Barne Ministerioak Frantziako gobernuaren aurkako salaketak egin baitzituen, «Artapalo» nahi ez zuelako ez zuela atxilotzen esanez.

Atxiloketa hauen ondoren, aldiz, bi gobernuen arteko elkarlaguntza ikusi zen. «Artapalo»-ren atxiloketaren ondoren ETaren aurkako borrokaren arduradun nagusiak diren Roger Bosle eta Enrique Rodriguez Galindo elkarrekin Baionan txanpaina hartzen ikusi izana. Cor-

cuera ere, aurreko haserrealdia ahaztuta «Frantzia eta Espainiaren arteko elkarlana arrakastatsua dela» adierazi zuen.

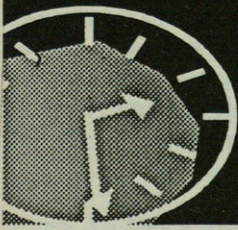
Atxiloketen ondoren, adierazpen ugari egin zituzten Frantziako eta Espainiako agintariak. Hala ere, lehenengo eguneko pozak igarota argi ikusi zen atxiloketa hauek ez zutela ETaren bukaera ekarriko.

Gaur egun Pakito, Fiti eta Txelis Frantzian daude espetxeratuak. Abenduaren 2an hasi ziren Pakito eta Fitiren estradizioarako epaiketak. Pakitoren estradizioa lortzeko oraingoz lau estradizio eskaera egin dituzte, baina gehiago ere egiteko asmotan dira. Fitiren aurka, berriz, bi estradizio eskaera egin dituzte. Claire Freyssinet, akusatuen abokatuak, azaldu zuenez, biek Frantzian eginiko atentatuengatik epaituak izan behar dute, eta ez da posible pertsona bera delitu berberetatik akusatzea. Hau izan da estradizioa galerezteko erabili duen arrazoirik nagusia. Epaia urtarilaren 20an emango da. Txelisen aurka oraindik ez da estradizio eskaerarik egin ■

Agintari frantziar eta espainiarrek poza handiz hartu zituzten Pakito, Fiti eta Txelisen atxiloketak, baina ondoren ikusi da ETak oraindik ere irauteko egitura baduela.

14.30 - 16.00

KALE KANTOIAN

HERRI Irratia

BISECTOR

Laxaro Azkune

OM 1.224 DONOSTIA

LOIOLA FM 99'8

AJURIA ENEKO ITUNA BAKERIK GABEKO MAHAIA

ISKANBILA izan da aurten Ajuria Eneko Ituneko ezau-garri nagusia. Lehenengo arazoak EAJk HBrekin ha-rremanak zituela jakin ze-nean sortu ziren eta PSOEk horrek «Ajuria Eneko Itu-naren lidergo gaitasuna abuldu egingo» zuela adie-razi zuen. PPK berriz, «akats larritzat» jo zuen.

Autobidearen auziak ere arazo ugari ekarri ditu Ajuria Eneko Mahaira. Honen in-guruan PP azaldu zen go-gorren eta Mayor Orejak autobidearen trazaketa al-datzen bazen bere alderdiak Mahaia utziko zuela adierazi zuen.

Hala ere, EAJ-HB elkarriz-ketak onartu egin zituen Itu-nak. Baina, elkarrizketa hauek amaitu ondoren, Itu-nak irailaren 14ean eginiko bilerak HBrekiko hurbiltze

keinuak kaltegarritzat jo zi-tuen.

Ajuria Eneko Ituna iraila-ren 14ean bildu zen, baina bertan ez zen EA izan. EAK Ajuria Eneko Ituna utzi zuen, besteak beste, bere eginbeharrak ez zituelako betetzen. Hau kolpe gogorra izan zen Itunarentzat. Hala ere, kideek, berau oraindik ere indarrean zegoela adi-razten zuten etengabe.

EAEko politikariek Ajuria Eneko Mahaiaren garrantzia azpimarratzen zuten bitar-tean, apirileko Nafarroako Bakearen eta Tolerantziaren aldeko Mahaira PSN eta UPN besterik ez ziren joan, bien arteko arazoak pil-pilean zeuden garaian. Beraz, Na-farroan hedatutako Bakea-ren aldeko mahaiak ez zuen nahi beste arrakasta handi-rik lortu ■

Ajuria Eneko Itunak arazo ugari izan ditu aurten. EAK Mahaia utzi zuen, eta HB-EAJ elkarrizketak zirela eta une larriak jasan zituen. Aurten kritika ugari jaso ditu Itunak alderdi gehienek aldetik. (Argazkia: Olalde)

K R O N O L O G I A

URTARRILA

8. ETak Arturo Anguera Valles (Espainiako Aire Armadako komandantea) hil zuen Bartzelonan.
14. Jose Ansean Castro polizia tiroka hil zuten Bilboko Bolueta auzoan.
15. Manuel Broseta (Estatu Kontseiluko kidea) Valen-cian hil zuten.
16. Bartzelonan Armadako bi subofizial hil ziren: Vir-gilio Mas Navarro eta Juan Querol Queralt.

OTSAILA

1. Gesto por la Paz-Garraisi Isilak deituta 24.000 per-sona bildu ziren bakearen aldeko manifestaldian.
- Epaileak Inigo Iruini zerga iraultzailearen sarean zerikusirik izatea leporatu zion. Iruinek ukatu egin zuen.
4. ERNE sindikatuko egoitza erasotu zuten. HBri lepo-ratu zioten errua.
8. HBk manifestaldia deitu zuen bakearen eta nego-ziazioaren alde, Bilbon. 30.000 lagunetik gora bildu zituen.
9. Manifestaldia Ezpeletan Pantxoa Garaten alde.
19. Hiru ibiltari hilik poliziaren kontrako atentatuan Santanderren.
26. Ustez Mikel Castillo hil zuen goardia zibila kargurik gabe aske utzi zuten.

MARTXOA

8. SUP polizien sindikatuak ETako militanteak hiltzea eskatu zien bere kideei.
15. George Mendaille GALEko kidea aske zebilela jakin zen.
16. Madrilako Epaitegi Gorenak erantzule zibil dekla-ratu zuen Estatu espainiarra Amedo kasuan.
17. Bilboko Entzutegiak bukatutzat eman zuen Brouard kasuaren sumarioa.
23. Militar baten semea hil zen aitari jarritako leher-gailuak eztanda egin zuelarik.
25. Jose Ramon Treviño Irungo artzapeza atxilotu zu-ten. ETari laguntzea leporatu zioten.
26. Lurraldeak Ardanzari alderdiekin egindako akordio guztien txostena bidali zion.
27. Ajuria Eneko Itunak Muga alternatibaren erabakiasine die atzeratu zuen.
30. Manifestaldi eta sabotaiak ugari Ipar Euskal Herrian egun horietako atxilotetak salatzeke.

AKORDIOAREN GARAIA AUTOBIDEAREN AUZIAN

ZAZPI urte bete dira jada autobidearen auzia hasi zenetik, baina aurtengoa erabakiorra izan da auziari konponbidea emateko orduan.

Auziaren konpondidea Gipuzkoan eta Nafarroan Lurraldea eta instituzioen artean lorturiko akordioen bidez etorri da. Auzia konpontzeko lehen urratsak ez dira urte honetakoak, baina 1992a akordioaren urtea izan da. Dena den, Jonanen hitzak erabiliz esan daiteke guztiak irten garela garaile, baina aldi berean inor ez,

guztiok zerbaitetan amore eman baitugu.

Iazko abuztuaren 5ean eman zen Lurraldea koordinakundea eta Eli Galdos Gipuzkoako Diputatu Nagusiaren arteko lehenengo bilera.

Lurraldearen ustez, Gipuzkoari dagokionez, garrantzitsuena Leizaran parke natural bihurtzea eta Tolosa komunikabide gune izatea lortzea zen. Otsailean Gipuzkoako Buru Batzarrean, Jonan Fernandez eta Bittor Aierdi bertan zirela, Muga

alternatibaren oinarritutako proposamen bat egin zen.

Hala ere, akordioa atzeratu egin zen PSE-PSOEren jarrera zein izango zen oso argi ez baitzegoen, EA, EUE eta PP aurka zeudelarik.

Azkenik, apirilaren 22an Gipuzkoako Foru Aldundian Muga alternatiba onartzeko bilera egin zen. PSOE aldeko botoa jasoko zuen autobide proiektu berriari izena aldatzen saiatu zen, San Lorenzo jarritz. Baina Gipuzkoako Foru Aldundian Muga alternatiba onartua izan zen.

Autobidearen auzia konpontzeko pauso handi bat eman zen apirilaren 22an,

baina Nafarroan Atxitarterko pasabideak arazoak sortu zituen. Lurraldeak Atxitarterko izeneko haitzetako bat salbatzeko asmoz proposamen berri bat egin zuen.

Gipuzkoan elkarriketak eman zirenean Juan Cruz Allik aldeko jarrera azaldu zuen. Honek akordioa erraza izango dela pentsarazi zuen, baina ez zen hala izan. Allik erronka gogorra zuen, akordioaren aurka zeuden Urralburu eta baita UPNko zatirik atzerakoienaren aurka joan behar zuelako.

Ekainean Allik Atxitarterko aldeketek gain Areso, Gorriti, Lekunberri eta Urrizurako aldaketak proposatu zituen Parlamentuan.

Uztaila eta abuztua hila-bete esanguratsuak izan ziren auzi honetan. IU izan zen aldaketa onartu zuen lehena, gero Allik bere batzorde eragilearen gehiengo lortu zuen eta azkenik EA ere alde azaldu zen. Abuztuaren 26an hiru alderdi hauen eta HBren botoekin batera aldaketa onartu zen.

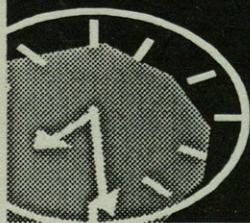
Akordioa lortua zegoen, baina guztiek amore eman zuten akordioa lortu arte ■

Jonan Fernandez
Lurraldea
koordinakundeko
bozeramailea
aspaldian hasi zen
autobidearen
aldaketa lortzeko
borrokan.
Azkenean,
autobidearen
ibilbidea aldatzea
lortu du
Lurraldeak.
(Argazkia:
Gillenea).

19.00 - 19.30

MUGAZ GAIN

HERRI Irratia

Txema
Auzmendi

BISEKTOR

OM 1.224 DONOSTIA

LOIOLA FM 99'8

■ GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA EGONKORTASUNA EZIN LORTUZ

ELI Galdosek diputatu nagusi postua hartu zuenetik urtebete eta lau hilabete bete ditu eta ez dira lasaitasun hilabeteak izan. PSOErekin batera gutxiengoz agintzen du EAJk, eta honek zailtasun handiak ekarri dizkie.

Tirabira gehien sortu dituen arazoa Gipuzkoako aurrekontuena izan da. Otsailean hasi zen Galdos aurrekontuen inguruko akordio bat lortzeko asmoz negoziaketak egiten. Baina berehala jaso zituen ezezkoak.

Oposizioko alderdiek otsailaren 13an lehenengo aldiz atzera bota zituzten aurrekontuak. Egun hauean kaleratu zen HBrekin harremanak izan zituela EAJk aurrekontuetan akordioa lortu ahal izateko. Honek tentsio une latzak ekarri zituen, PSOE ez baitzegoen akordioa onartzeko prest. Beste alderdien kritikak ere ez ziren makalak izan.

Aurrekontuak maiatzean

ere berriro atzera bota zituzten HB, EA eta EUEk. Azkenean, azaroan lortu zen aurrekontuak onartzea.

Foru Aldundian autobi-dearen auziak ere izugarriko arazoak sortu ditu, erabakiak hartzeko Batzar Nagusien nahia kontuan ez zelako hartzen.

Baina inolako zalantzarik gabe, azken aldian egoera politikoa gehien nahastu duena EA eta EUEri Gipuzkoako Foru Aldundian gobernua eratzeke HBk egini-ko proposamena da. EAK eta EUEk ez zuten HBrekin batera gobernua antolatzea onartu, HB ETArengandik aldentzen ez zen bitartean.

Hala ere, proposamenak Gipuzkoako giro politikoa nahasi zuen eta alderdi guztiak berehala azaldu ziren proposamenaren aurka.

Eli Galdosen gobernuak ez du oraindik ere beharrezko egonkortasuna lortu, gutxiengoz aritzeak zailtasun ugari baitakartza ■

KRONOLOGIA

APIRILA

5. Karlos Garaikoetxea EAKo lehendakari gisa berretsi zuten alderdiaren 2. Kongresuan.
10. Txikierdi Espainiako presondegi batean espetxeratu zuten Parisek estraditatu ondoren.
14. Akusazio partikularrek lauhuna urte eskatu zituzten Ynestrillas eta Ducerentzat Alcala kasuagatik.
- Europako Giza Eskubideen Auzitegiak Estatu espainiarra kondenatu zuen (Castellsen deklarazioak zirela eta) adierazpen eskubidea ukatzeagatik.
24. Ceutako preso politikoek gose grebari utzi zioten.
25. HBk Urrats Berri prozesua amaitu zuen eta Mahai Nazionala berritu.
28. Pelopintxo atxilotu zuten Pariseko aireportuan.
30. Txema Montero abokatuaren egoitza erasotu zuten.

MAIATZA

1. Guillermo Arbela preso politikoak gutuna interbenitzeagatik salaketa jarriko zuela adierazi zuen.
9. Buesak baimena eman zuen Jarraiko 5. kongresua Poliziak eten zezan. 23 pertsona atxilotu zituzten.
10. Arzalluzek preso politikoen eskubideak ez erresetatzea justifikatu zuen.
11. Javi de Usansolo atxilotu zuten Sopelan.
13. HBko diputatuak Nafarroako Parlamentutik bidali zituzten.
- Iñaki Pikabea Estatu espainiarrera estraditatu zuten.
- 17. Gobernu espainiarrak Uruguayan atxilotutako hamar pertsonen estradizioa eskatu zuen.
19. Jose Luis Corcuera Mexiko eta Venezuelako errefuxiatuen kontrako neurriak iragarri zituen.
29. EAK, EUEk eta HBk Fernando Buesa Eusko Jaurlaritzako lehendakariordearen dimisioa eskatu zuten.

EKAINA

9. Hamar militar zauriturik, lehegailu bat zeukan auto baten ondotik pasatzean.
- Txema Montero HBtik kanpo geratu zen.
- Baldo epaitu zuten Parisen.
15. Puerto-2ko preso politikoek gose grebari ekin zioten.
22. J. L. Corcuera Espainiako Barne ministroak, «ETA-rekin kontaktuak izateari ez ziola uko egiten» adierazi zuen, baina, «negotziaketa kontuetan hasi gabe».
27. Milaka lagun bildu ziren manifestaldian Bilbon preso politikoen eskubideen alde.
28. «Askatasuna eta Bakea» martxa abiatu zen.

■ EL SALTO DEL NEGRO ERREPRESIOAREN ISPILU

AURTENGOA urte gogorra izan da euskal preso politikoentzat. Urte osoan zehar hainbait gose greba burutu behar izan dituzte beren giza eskubideak errespetatuak izan daitezten.

Espainiako espetxe gehienetan egin ziren gose grebak, euskal preso politikoek egoera jasanezina bihurtu baitzen espetxeetan.

Egindako greba garrantzitsuen Salto del Negrokoa izan zen —gaur egun dagoen espetxerik gogorrena ere badela diote bertan dauden presoek—. Otsailaren 3an ekin zioten lehenengo gose grebari, eta 42 egun iraun zuen. Zuzendaritzarekin akordioa lortu ondoren

utzi zuten greba.

Hala ere, akordioak ez zuen behar bezalako emaitzarik izan eta, ondorioz, apirilaren 24ean berriro grebari ekin zioten. Azkenik, ekainaren 1ean utzi zuten zuzendaritzarekin akordio bat lortu ondoren.

Egoera, dena den, gaur egun ere oso gogorra da presoek artean, eta urte osoan zehar hainbat gose greba eta mobilizazio burutu dituzte Puerto-2 edo Ceutako espetxeetan esate baterako.

Preso eta atxilotuek jasaten duten egoera latzaren beste adierazle garbia, urte osoan izan diren tortura eta tratatu txarren salaketak dira.

Urte osoan zehar Salto del Negro eta beste espetxeetako Presoen familiartekoei zenbait gose greba egin dituzte.

Arrazoi politikoak direla medio atxilotutakoen % 60-ek torturak jasan izana salatu dute.

Tortura kasurik larrienetako bat Kepa Urrarena litzateke. Urtarrilean atxilotu ondoren, Basurtoko ospita-

lera eraman behar izan zuten egoera larrian. Otsailean Bizkaian Goardia Zibilak atxilotutako zazpi pertsonak ere torturak jasan izana salatu zuten. Bi hauek, tortura salaketa ugarien adibide besterik ez dira ■

K R O N O L O G I A

UZTAILA

1. Puerto-2 espetxeko presoak gose grebari ekin zioten.
2. UPNko zati batek eta PSOEk Alli Nafarroako Gobernutik botatzen saiatu ziren.
5. Azkoiti presoak espetxetik atera zuten agintari frantziarrak, baino zaindaritzapean konfinatzeko.
10. ETak bi hilabeteko su etena proposatu zuen.
17. Parlamentuak Euskal Polizia Legea onartu zuen.
18. Amaiurko batailaren oroimenezko ekitaldiak burutu ziren, Ardanazak Euskariaren gonbiteari ezezkoa eman bazion ere, Juan Cruz Alli bertan izan zen.
19. Askatasuna eta bakea martxaren azken egunean, milaka pertsona bildu ziren Gernikan.
21. HBk EAri elkarrizketak hasia proposatu zion.
 - Treviño, Irungo artzapezari hiru urteko espetxe zigorra ezarri zioten.
24. Entzutegiak ez zuen onartu Brouard kasuan Morcillo Pinillo epaitzea.
29. EAJ eta HBren arteko azken bilera burutu zen.

ABUZTUA

3. Puerto-2 espetxeko presoek gose greba utzi zuten.
13. Barne Sailak, Linaza kasuko torturak direla eta zigorturiko Masa koronela postuz igo zuen.
14. Ertzaintzak 20 pertsona zauritu zituen Donostian «Salve» eguneko istiluetan.
17. Bi goardia zibil hil zituen ETak Oiztzen.
21. Bilboko festetan bandera espainiarra jartzean istiluak izan ziren.
27. Ertzaintzak 22 pertsona atxilotu zituen Ttorkori buruzko kartelak jartzeagatik.

IRAILA

2. Koronel bat hil zen Salamancan, bere autoan jarririko bonba baten ondorioz.
3. Eak HBekin ez zela bilduko plazaratu zuen.
9. Abokatuen protestaldiak hasi ziren eta ondorioz lehenengo epaiketa bertan behera geratu zen.
20. Frantzia burutu zen Maastrichteko erreferendumean, Ipar Euskal Herriko emaitza aldekoa izan zen.
27. Gudari Eguna burutu zen.

■ EMA ETA EB ELKARTURIK HAUTESKUNDEEN AURREAN

ABERTZALEEN Batasuna sortu zuten EMA eta EB alderdiek, martxoan burutu ziren hauteskundeetara. Martxoaren 29an egin zen departamendu eta erregioko hauteskundeetako bigarren itzulia.

Abertzaleen Batasun honek emaitza onak izan zituen departamentu eta erregio askotan, eta honen adibide da Hazparne eta Donibane Garazin lorturiko bigarren postua. Bestetik, PSFk beherakada jasan zuen eta Ehiza, Arrantza eta Usarioak zerrenda berriak boto kopuru nabarmena lortu zuen.

Hala ere, abertzaleentzat, EMak eta EBk urtarrian osatu zerrenda bateratua izan zen hauteskunde haue- tan garrantzitsuena. Iparraldeko EA eta EAJren laguntza lortu ez bazuten ere, Ipar Euskal Herriko indar aber-

tzale gehiena Abertzaleen Batasunaren inguruan bildu zen. EMA eta EB inguruko plataformak, besteak beste, 500 pertsona publikoren sostengua lortu zuen.

Abertzaleen Batasunaren helburu garrantzitsuenetako bezala, *«Ipar Euskal Herriaren nortasun politikoa- ren aldeko borroka politi- koa, eta euskaldun guztiek gero eta gehiago onartzen duten Iparraldeko Biltzar baten beharra»*, azaldu zu- ten plataformako kideek. Kontuan hartu behar da Abertzaleen Batasunak argi azaldu zuela erregio eta de- partamenduak ez direla be- raiek aukeraturiko institu- zioak.

Hala ere, Maastricht inguruan adibidez, tirabirak izan zituzten, EMak abs- tentzioa bultzatu zuen bitar- tean, EBk aldeko botoa es- katu baitzuen ■

EMak eta EBk osatutako batasunak emaitza onak lortu zituen martxoko hauteskundeetan. Ehiza, Arrantza eta Usarioak sortu berria zen zerrendak ere emaitza harrigarriak izan zituen.

KRONOLOGIA

URRIA

- Poliziak aitortu zuen torturak gertatzen direla.
- 3. Latasa eta Berasaluze errefuxiatuak atxilotu zituzten Ipar Euskal Herrian.
- 6. Preso politikoen familiek presondegietan jipoiak ugaltu egin zirela salatu zuten.
- 8. Preso politikoei ofizioko abokatuak jarri zitzaizkien.
- 9. Donostiako Entzutegi Probintzialak bost goardia zibil kondenatu zituen. Joakin Olano torturatzeara.
- Miguel Sanz Nafarroako lehendakariordeak HBkoei bilera batera deitu ziela ezagutarazi zen.
- 21. Josu Olaberria hil egin zen lehergailu bat manipu- latzen ari zela lehertu zitzaionean.
- Usurbilgo zinegotziak epaitu zituzten. «Delitoaren apologia» leporatzen zitzaion.
- Mamarru estraditatu eta Alcala-Mecoko espetxera eraman zuten.
- 28. Bilboko Entzutegi Probintzialak Joxe Arregi tortu- ratu zutenak hogeit egunez soldatarik gabe geratzera zigortu zituen.

AZAROA

- 4. Abokatuek Entzutegi Nazionalera ez joateko eraba- kia bertan behera utzi zuten, bi hilabetez.
- 10. Jonan Fernandezek bake mugimendu berria sor- tzeke asmoaren berri eman zuen.
- 12. Ustezko hiru IK-ko kide atxilotu zituzten bonbak jarri izanaren akusaziopean.
- 22. EEko Biltzar Tipiak PSErekin bateratzeko txostena onartu zuen.
- EA-EUEk hauteskunde koalizioa aurkeztu zuten Do- nostiako belodromoan.
- 28. Barakaldoko PSE eta EAJko zinegotziak ustelkeria kasu batean sarturik daudela plazaratu zen.

ABENDUA

- El Loboren nortasuna ikertzea galerazi zuten Mexi- koko agintariekin
- 5. EMak bere bilera nagusia burutu zuen Uztaritzen.
- 12. Zerbitzutik kanpo zegoen ertzain batek Aritz Elo- segi gazteari lepoan tiro egin zion Tolosan.
- 15. Goardia Zibilak Donostiako Alde Zaharreko kaleak hartu eta Herria taberna arakatu zuen.
- Mikel Iribarren Iruñean zauritu zutenetik urte bat bete zen, kasua ordea itxi egin zuten.
- 17. Aurtengoan Ipar Euskal Herria eta Frantzia 150 pertsona atxilotu zituztela kaleratu zen.

■ IK-KO KIDEEN AURKAKO ZIGOR GOGORRA PARISEKO EPAIKETAN

AZAROAREN 2an hasi zen Parisen Filipe Bidart eta IK-ko beste lau kideren aurkako epaiketa. Zortzi egun beranduago kaleratu zuen auzia epaitegiak. 1988an atxilotua izan zen Filipe Bidarti betirako espetxe zigorra ezarri zion. Gabi Moueskas 15 urtera zigortu zuen, Filipe Lesgourgesentzat 8 urte, 5 Xabi Labeguerientzat eta

Henri Perez aske utzi zuten.

Parisek buruturiko epaiketa honek, zer esanik eman du Ipar Euskal Herriko aberzaleen artean. Horrela mintzatu zen Richard Irazusta EMAko kidea: *«Botereak auzi hau orain eta beste bat martxoan baino lehen jarri ditu, mugimendu abertzalea kriminalduz, egoera larria uzteko datorren po-*

litikari berriarentzat. Epaiketa hau eliminazio politikoa da». Jojo Bidart, Filipen anaiak ere, *«probokaziotzat»* jo zuen epaileak emaniko epaia.

Hau IK taldearen aurka egin den epaiketarik garrantzitsuenak izan da eta bertan emaniko zigorrak oso gogorrak izan dira; eta hala onartu zuen akusazio partikularreko abokatuak berak ere. Yannick Bergeon abokatuaren esanetan, *«Bidartentzat erdibiderik ez zen, baina Moueskas eta Lesgourgesen zigorrak gogorregiak dira».*

Epaiketa honen garrantzia politikoa Ipar Euskal Herrian oso handia izan da, baina bestetik, epaiketak berak ere gorabehera handiak izan ditu. 1982ko martxoak 19an Baigorri bi jandarma hil izana leporatu diote Bidarti, baina berak inoiz ez du onartu ekintza hau burutu izana. Abokatuak askotan salatu izan dute ekintza honen ikerketan akats ugari izan direla, eta Poliziak ez duela behar adina sakondu. IK-k ez du inoiz atentatu hau bere gain hartu, bai ordea Batallon Vasco Español izeneko taldeak.

Epaiketa ere ez ohizko auzitegi batean egin zen. Prozesu honetarako auzitegi berezi bat antolatu zuten autoritate frantsesek, ohizko auzitegiak gaitzetsiz. Bertan presidenteak aukeraturiko sei legegizon aritu ziren eta beraiek erabaki zuten jarri beharreko zigorra. Euskaldunak epaitzeko epaitegi berezi hau erabiltzen zen bigarren aldia zen hau. Epaiketa honetarako bildu

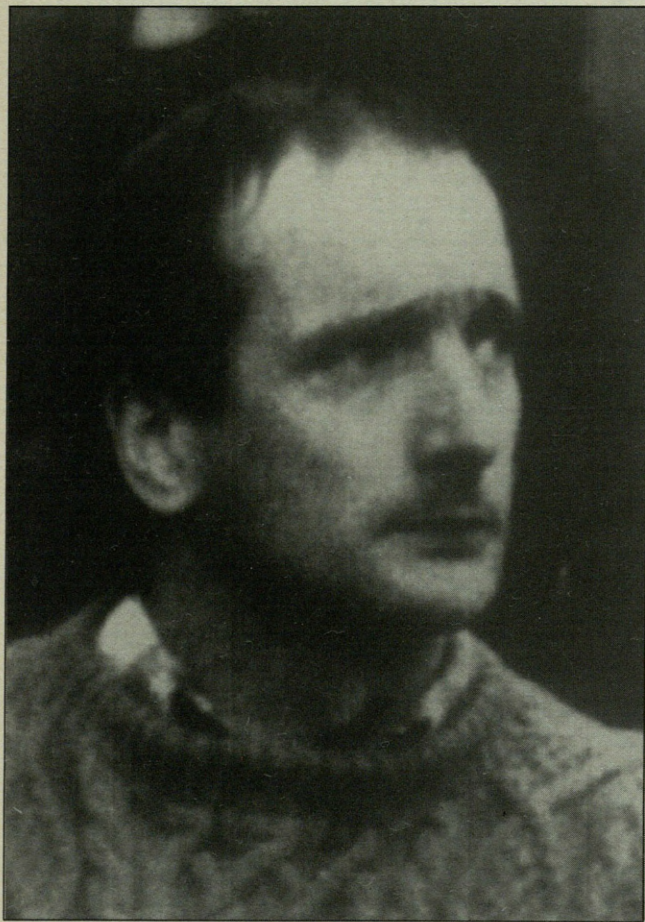
zen abokatu kolektiboak gogor salatu zuen epaitegi berezi hau eratu izana.

Epaiketa burutzen ari zen bitartean ere beste zenbait arazo izan ziren. Alde bateatik, epaituei euskara erabiltzea galerazi zien epaitegiak, *«akusatuak, frantsesa guztiz menperatzen dutela argi baitago»*, argudiatuz. Fiskala, berriz, honela mintzatu zen epaituek euskaraz hitz egin ez zezaten arrazoi-tzeko: *«Guztiak frantsesez badakite. Eskola frantsesetara joan dira, hala ere ez dirudi honen erabilera egokirik egiten jakin dutenik».*

Epaitegian zeuden pertsonekin ere makina bat arazo izan zen. Filipe Bidarten aitari adibidez, epaileak horrelako seme bat egitea nola zen posible galdegina zion, eta aitak nahiago zuela horrelako seme bat bera bezalakoa bat baino erantzun zion. Filipe, kondena jakinarazi ziotenean Eusko Gudariak abesten hasi zen, baita familiar-tekoak eta bertara joandako jendea ere. Une horretan, Collomb lehendakariak, guztiak areotik kanporatzeko agindua eman zuen.

IKren aurkako epaiketa garrantzitsuenak izan den honen ondoren oraindik ere zenbait ekintza burutu ditu talde honek. Ez dirudi, beraz, epaiketa eta ezarritako zigor hauek taldearen jarduna geldiarazi dutenik.

Filipe Bidart berak ere hauxe azpimarratu zuen epaiketa egunean. *«Borroka armatuak Estatuak negoziatu arte jarraituko du»*, adierazi zuen ■

1988an Bokalen atxilotu zuten Filipe Bidarti aurtengo azaroan egin den epaiketan betirako espetxe zigorra ezarri diote. Epaituriko IK-ko beste kideentzat ere zigorrak gogorrak izan dira.

Bai Independentziari taldeak Brüsselara antolatu zuen martxak Euskal Herriaren independentzia nahia Europaraino iristea lortu zuen. Martxoaren 14ean Brüsselako kaleak ikurrinez bete ziren. (Argazkia: Uriarte).

INDEPENDENTZIAREN OIHUA OZEN ENTZUN DA AURTEN

URTE oparoa izan da 1992a independentziaren aldeko mugimenduentzat. Iaztik garatzen hasi baziren ere, aurtien hainbat ekitaldi garrantzitsu egin dira eta talde berriak ere sortu dira independentziaren bultzatzeko asmoz.

Iazko irailaren 6an Bermeoko Udalak independentziaren aldeko mozioa onartu zuen HB eta EAren botoei esker. Urtebete beranduago, Bermeon bildu ziren independentziaren aldeko mozioak onartu zituzten 66 udalak. Bertan, «Bermeoko aldarrikapena» ize-nez ezagutzen den agiria onartu zuten. Agiri honek independentzia lortzeko eskubide «demokratiko eta baketsua» izateko premia

azpimarratzen zuen. Agiri honetan «Euskal Herri osoaren askatasuna» aldarrikatzen da.

Bermeon buruturiko ekitaldiaren ondoren, modu iraunkorrean ekiteko batzordea antolatu zuten. Batzorde honen lana independentzia bultzatzea da, baina aldi berean udal-txean ikurrina soilik jar-tzeagatik auziperatuak izan diren alkate nafarrekiko el-kartasuna azaldu zuen. Hala ere, independentziaren aldeko mozioak direla eta is-tiluak izan dira, HBko zine-gotziek EAKoak salatu dituz-te, mozioak bultzatzeko bai, baina gero hauek dakartza-ten gastuak ordaintzeko prest ez daudelako.

Baina ez da udaletxeena

izan independentzia bul-tzatzeko sortu den ekimen bakarra. Bai Independen-tziari taldeak independen-tziaren aldeko lehen ekital-dia otsailaren 16an burutu zuen. Egun horretan ikurri-na Euskal Herriko gailurrik garaiena den Hiru Erregeen Mahaian izan zen. Talde ho-nek antolaturiko beste eki-taldi garrantzitsua Brüsselara eginiko martxa izan zen. Martxoak 14ean Brüsselako kaleak Euskal Herritik joan-dako lau mila lagun en iku-rrinek estali zituzten. Ekital-dia Grand Placen burutze-koa zen, baina Poliziak sar-tzea galerazi zien Brüsselaraino joan ziren euskaldu-nei, ondorioz ekitaldia Mo-neta Plazan burutu zen.

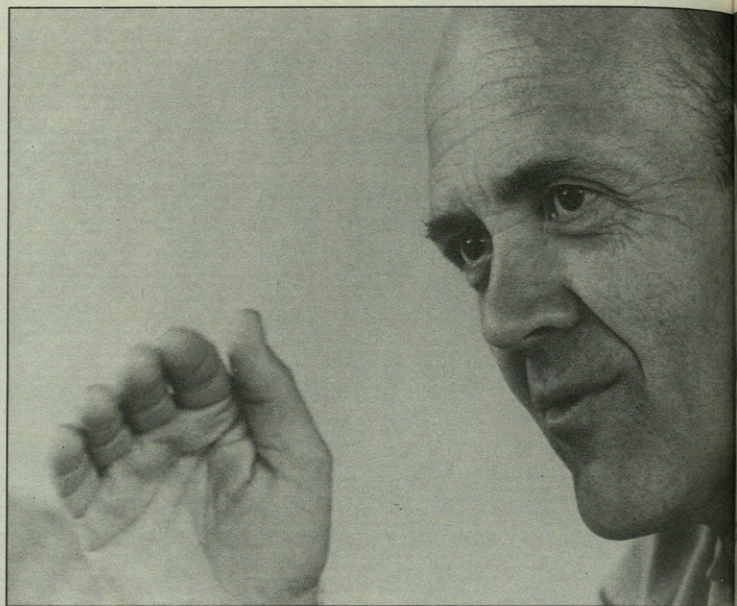
Bai Independentziari tal-deak apirilaren 19an aber-tzale guztiek Aberri Egun bateratua egiteko deialdia egin zuen. Hala ere, HB izan

zen Hondarribia eta Hen-daian burutu zen Aberri Egunera joatea erabaki zuen alderdi politiko bakarra.

Independentziaren alde burutu den azken ekitaldi garrantzitsua urriaren 18an Bilbon izandako manifestal-dia izan da. Ekitaldi honen antolatzaileak Herrien Es-kubideen eta Askatasunera-ko Nazioarteko Liga, Eus-karia, Bai Independentziari, Herria Eliza 2.000 eta Aber-tzaleok taldeak izan ziren. Lehen aldia izan zen bost taldeek era bateratuan in-dependentziaren aldeko manifestaldi bat antolatzen zutena. HB, EA, EMA, EB eta Patxa-Oldartzenek manifestaldirako deialdia luzatu zuten. EUE eta EAJ alde azal-tzea lortu ez bazen ere, mi-laka ahots bildu ziren inde-pendentsia oihukatuz.

Aitziber Yarza

Jose Ignacio Lopez de Arriortua, euskalduna bera, urteko gizona ote da «Time» aldizkariarentzat? Seguraski ez, baina gure prismatik, «Time»-n azken urteetan toki gehien bete duen euskalduna bera denez, Man of the Year izendatu dugu. Krisi garaian seinale, Zornotzako enpresa-gizon hau jarri dute aurten General Motors-eko gidari Estatu Batuetan, eta harrezkero, «Detroiten ez du Kristok golfean jokatzeko». Lastima Ameriketako espainoltzat daukaten, eta «The Inquisitor» gaitzitzen ezin hispaniko eta inperialagoa jarri dioten. Konkistadoreen garaian bezala, espainoldutako euskaldun heroien kasua dirudi honek, ARGIA «izakera euskaldunaren prestutasuna» goraiatzeko, «El Pais»-en «izakera espainolarena» laudotu bitartean. Eskerrak, Woman of the Year hoberik (eta zentzu batean «euskaldunagorik») ere badugun: Rigoberta Menchu.

Pesimismoaren aroa

1991 hartan, komunismoaren gainbehera eta Nazio Batuen ekin-tza arrakastatsu haren ondotik (Irakeko gerra), George Bush lehendakari estatubatuarrek «Mundu Ordena Be-

rria» proklamatu zuen, optimismoz gainezka. 1992 amaitzean dagoela, bloke politika indarrean zegoela eta superpotentziak gerra hotzean ari zirenean baino askoz ere leku arris-

kutsuagoa da orain Mundua. «Ordena Berririk» ez da inon ageri, betiko «Nahasmendu Zaharra» baino. Mundua aro pesimista igarotzen ari da.

Ekonomian, munduaren motore diren ardatzetan beldurra nagusitu da. Elkartzera horren pozik zihoan Europa dodekaedrikoa, dinbilitan bala hasi da, eta gailurrez gailur, gero eta «arrakasta diplomatiko» handiagoak lortzen omen dituzten arren, Europa Batuak gero eta esanahi gutxiago du, eta bertan oraindik eta zeresan gutxiago dugu europarrok (europeista ala gainerako parasito indigenok). Ameriketako ere ekonomia kaxkar. Zergatik galdu du bada Bush? Zergatik bada GMk euskaldun bat zuzendariorde?

AFRIKAN eta, inoiz baino beltzago. Somaliakoa ikusita denok bihurtu behar izan dugu interbentzionista eta

T E R M I N O L O G I A

Diana: 1. Esmatzeko turutotsa armadetan. 2. Jomugaren erdiko puntua. 3. Jainkosa erromatarra.

Tabloideetako jainkosak, Lady Di maitagarriak, agur esan eta lotsagarri utzi du Koroa britainiarra. Galeseko printze-printzesen banaketa hemen aipatzea ez da fribolitate hutsa: monarkia britainiarraren krisia ez da txantxetan hartu beharreko ezer. XX. mende bukaera honetan, demokrazia europar eredugarriaren bihotzean, jaiotzaz besteak baino gehiago diren familia mordoska bat bizi da, majo bizi gainera, denon dirutik. Batzuek diotenez, azken turutotsa entzutean dago Windsor etxea, sitsak barrutik janda. Hemen, ordea, luzarorako omen dugu monarkia, eta Nafarroara ekarri digute errege-aita, azken konkistaren lurraldera, hil aurretik patriarkak Espainiaren batasun sakrosantu eta monarkikoa gogora diezagun. Dianan jo duk, zaharra. Zorionak.

yankee-zale sutsu. Ez dugu beste erremediorik. Latina-merikan, hiru estatu handi, Colombia, Venezuela eta batez ere Peru, desintegratzeko zorian baleude dirudi. Adi munduaren parte horri: datozen urteetan istilu puntu izugarria izan daiteke. Adi, baita ere, Asiari. Dragoi orojaleen ametsa dardarka hasi da, adibidez, Tailandian. Indian, gorde buruan izen hauek: Bhartiya Janata eta Vishwa Hindu Parishad: nazismo hinduista, klasista (kastista) eta ezin integristagoa (dagoneko, munduko demokrazia handiena den honetan bigarren indar politikoa dira goiko taldeak).

Eta Europan Bosnia. Garbiketa etnikoa, genozidioa, kontzentrazio eremuak, exodo negargarria... Europaren ezintasun lotsagarria, are lotsagarriagoa geratzen da egindako «saio diplomatikoen» argitan. Mitterrand Sarajevon, hori da marketina, ez Ross Perot. Cyrus Vance eta gainerakoak, Genevan dotore dotore Radovan Karadzic psikiatra genozida serbiarren ondoan, hori da negoziatzeari. Setiatuari jaten eman, bonbak hobeto jasan ditzan, hori da humanitarismoa. Bosniako gerra hutsala, hori da Europa 1992an.

Baina ez dezagun itxaropenik gal. Muqdisho Somaliako hiriburuaren setioa 1990eko abenduan hasi zuten orduko Siad Barre diktadore eroaren aurkako erreboltari are eroagoek. 92ko abenduan, azkenik, *marine*-ak bertaratu dira. Gauzak honela, epeak betez gero, 1994eko apirilean Sarajevo aska dezaketela pentsa dezakegu.

Luis Fernandez

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

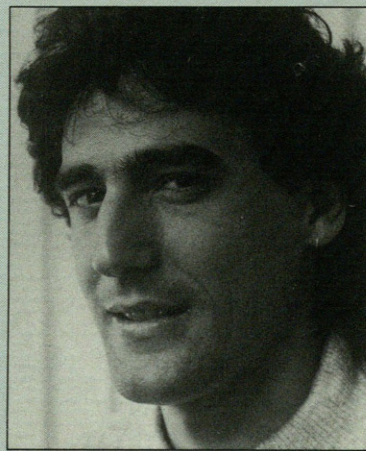
Agur 92!!

URTE enblematikoak ere igaro egiten dira. Hain *magikoa* zirudien zenbaki honek, laister Olentzeroari emango dio agurra. Bizpahiru gertakizun politikoak ekarri nahi dizkizuet gogora, ea mundu ordenu berriaren gakoak hobeto ulertzen ditugun.

Amerikar Estatu Batuetan, hauteslegoak azken agurra ere eman dio reaganitis-aren aroari. Ez dugu pesimistak izan nahi baina Clinton-en hitzen ondoren, ekintzak ikusi nahi ditugu. Etxe Zuri berriak seguruaski etxeko trapu zikinak garbitzen jardungo du eta Villalobos, Mandela eta Castroren esperantzak ez dira gauzatuko.

RIO de Janeiroko Lurraren Gailurra bestalde, oso parada interesgarria izan dugu. Urtearen erdian hegoaldeko gizarte mugimenduek iparraldeko ekologismoaren diskurtsuari freskotasun aberasgarri bat gehitu zioten, handik aurrera garapena eta ekologia anai-arreba sinbiotikoak bihurtu dira, ekologista pobre eta modernizatuen elkarlaguntzarako. Ez da gauza gutxi.

Ekialdeko herrialde sozialista ohientzat 92ak ez du aldaketa sakonik ekarri, zoritxarrez. Jugoeslavia ohian turroia fusilarekin lepoan dastatuko dute eta Ieltsinek bere inguruko burokrata berziklatuen laguntzaz, beraien interes berekoia baino gehiagoz ez dira arduratzen. Ez da entzuten, perestroikaren lehengo urratsetik imajinatzen genuen bezala, gizarte mugimendu berrien ahots propio eta erabakikorrak. Urte gris demasa bizi dute eta gainera mendebaldeko komunikabideetan ez dute kabitzerik, dauden saio berde, feminista, zibil edo antimilitarista horiek. Nahiago dugu frankotiradore, sasierrege, prostituzio eta alkoholismoaren istorio morbosoei gatzatu.

INAKI BARCENA

EHUko irakasle

EUROPAN ere Olinpiadak eta EXPOTik aparte 92ak ezusteko ederrak ekarri ditu. Danimarkako vikingoek argi utzi dute beraiek ez dutela Britainia Handiko baino bitxitasun gehiagorik galdu nahi. Merkatarien Europa zailtasun bereziekin aurkitu da moneta eta aurrekontu bateratuak antolatzeke orduan. Edimburgoko bilera ostean EAJko buruzagiek ontzat eman dituzte emaitzak. Nik uste, hobe 1993 urtetik aurrera euskaldunok ekialde, hegoalde eta mendebaldeko lagun txiki eta insumisoei plan amankomunak burutzen baditugu, zeren merkataria europear nagusiek ez digute langabezia, nekazaritza edo industria salbatzeko inongo laguntzarik ekarri. Olentzeroari eskatuko diot.

■ ARO BERRIAREN HASTAPENETAN

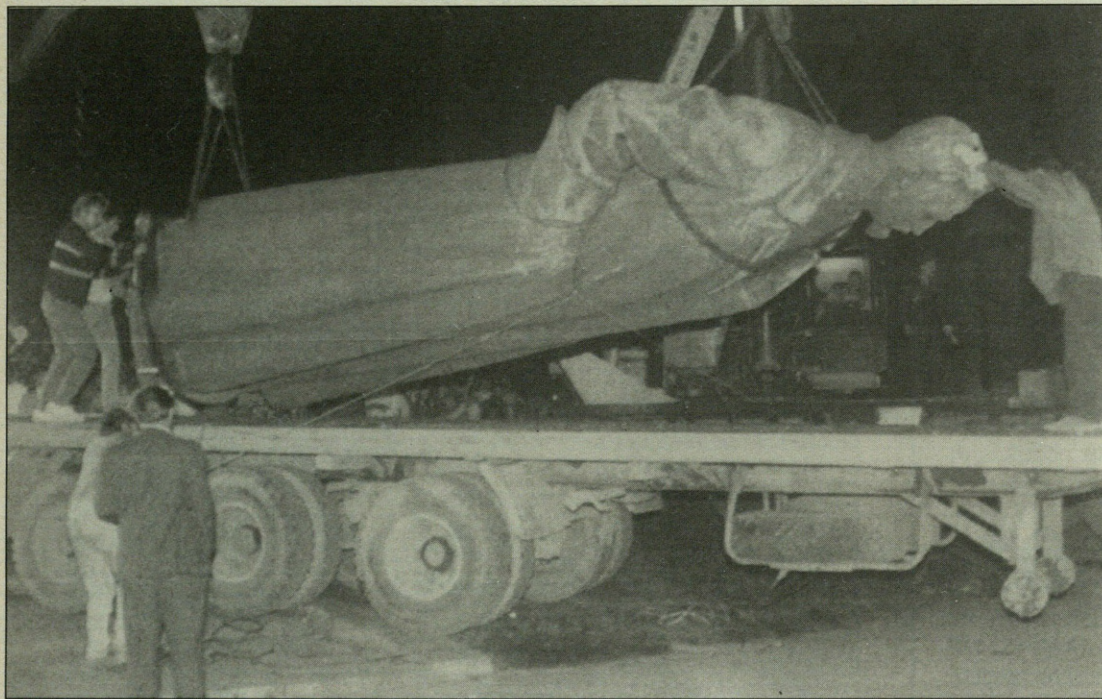
IAZKOA gerra hotzaren azken urtea izan zen. Ez urte hori bereziki horren adiera-

zle izan zelako, SESBen porrotarekin gerra hotzaren bloke politika guztiz desa-

gertzera zihoalako baizik. Aldaketen urtea izan zen. Aurten ere, XX. mendearen

azken urte hauen abiada bi-ziari jarraitu zaio. 40 urtez gauzak geldirik egon ondoren, mugitzen hasiz gero, zertarako gelditu? Baina bloke batzuk desagertu on-

doren beste batzuk ere nabarmentzen eta eratzten hasi dira: Ekialde Urru-
nean Japoniaren inguruan ari dira biltzen —Txina barne— «tigre asia-
rrak», EEBBen inguruan Mexiko eta Kanada (NAFTA), eta Alemaniaren inguruan EK eta EFTako estatuak (EEE). Blokeak indartzen batetik, eta herri txikiak burua nazioarteko leihatilatik atera guran bestetik. Bere aurrekoaren abiadari jarraitu dio 1992 honek ■

K R O N O L O G I A

URTARRILA

1. Javier Perez de Cuellarrek bere agintaldia amaitu ondoren, Butros Ghali egipziarra izendatu zuten NBeko idazkari nagusi berria.

11. Sid Ahmed Ghazali lehen ministro algeriarrak eta armadak boterea euren esku hartu eta Chadli Ben Djedid lehendakaria dimititzera behartu zuten.

15. EK-k Eslovenia eta Kroazia arrezagutu zituen.

29. George Habache, Palestinaren Askapenerako Fronteko buruzagia Fran-

tziako ospitale batean sartzeak, nazioarteko eta batik bat Frantziako eremuan eskandalu handia sortu zuen.

● SESB desagertu ondoren, Boris Ieltsinek gidatutako Errusiak haren lekua hartu zuen NBeko Segurtasun Kontseiluan.

OTSAILA

1. NBERen babesean, El Salvadorren indarrean sartu zen su etena.

4. Estatu kolpe ahalegina Venezuelan.

6. Ingalaterrako Isabel erreginak 40 urte bete zi-

tuen erregetzan.

7. EK-ko batasun europarra gidatuko duen Maastrichteko akordioa sinatu zen Holandan.

21. NBek Kroaziara 14.000 kasku urdin bidaltzea erabaki zuen.

MARTXOA

1. Bosniak bere independentzia aldarrikatu zuen erreferendumez; gerra gordinera daramaten lehen borrokak hasi ziren.

2. EIK-ko zortzi errepublika bere baitan onartu zituen NBek; horiekin NBek 175 estatu dauzka.

15. NBek gidatuta, Kan-

putxeako bake prozesua hasi zen.

17. Botoen % 68,7rekin, Hegoafrikako hautesle zuriek beltzek boterean parte hartu behar dutela erabaki zuten erreferendumez.

29. Frantziako hauteskunde erregionaletan, Alderdi Sozialistaren gainbeheraren hasiera izango dena gertatu zen: botoen % 24,72 besterik ez zuen lortu.

31. NBek Lockerbie auzia dela eta, Libiaren aurkako enbargua agindu zuen.

APIRILA

2. Edith Cresson Frantziako lehen ministroak dimititu

BATASUN EUROPARRA: ZALANTZA GEHIEGI

URTEA ateri iragan zen lehenbiziko hilabeteetan. Lehenengo zaparradek, ostera, ekainaren hasieran, uholdeak ekarri zituzten danimarkarren % 50,7 Maastrichen aurka azaldu zenean. Mitterrandek berehala iragarri zuen Frantzia ere erreferenduma egingo zela. Irlandako frogari pasatu ondoren, agintari eta eurokratek lasai begiratzen zioten irailaren 20ari, Frantziako erreferenduma egin beharreko egunari alegia.

Data urreratu ahala ordea, inkestek emaitza eskasak adierazten zituzten. Azkenean, azterketaren gainditze larria besterik ez: baiezkoak % 51,01 eta ezezkoak % 48,98. Maastrichteko trumoiak gero eta zaratatsua-

goak ziren, eta ekaitza berehala etorri zen. Oraingoan, EK-ko estatuen errealitate desberdina argien agertzen den eremutik, hots, diruaren alorretik: besteak beste, libra EDStik atera eta pezeta baliogutxitu zen.

Urriaren izandako Birminghameko gailurrean asmo-politikak adierazi eta abenduan burutu beharreko Edinburgheko utzi ziren arazo nagusiak. Bitartean, John Majorren jarrerak eta Frantzia buru agertzen zenak berriro azaleratu zituzten galdera ikurrak. Espainiak gidaturiko herrialde txiroen kohesio eskakizunak eta, batez ere, Danimarkaren zein konponbide eman izan dira urte bukarrako arazoak ■

Danimarkaren baldintzak

DIRUA: Ez da sartuko txanpon bakar eta banku zentralaren fasean.

DEFENTSA: Danimarkak ez du MEBen parte hartuko.

HERRITARTASUNA: Euren nazionalitatea mantenduko dute.

SEGURTASUNA: Erabaki polizial eta judizialak aho batez hartu beharko dira.

eta Pierre Beregovoyk bere lekua hartu zuen.

7. Alberto Fujimori Peruko lehendakariak estatu autokolpea burutu du.

● Iasir Arafat zauri barik atera zen Libian izandako hegazkin istripu batetik.

16. Mohamed Najibullak Afganistaneko lehendakari izan zen.

20. Espainiako Juan Carlos erregeak Sevillako nazioarteko erakusketa inauguratu zuen.

29. 1991ko martxoan Los Angelesko poliziak Rodney King herritar beltza jipoitu ondoren, eta egingo dako epaiketan poliziei zi-

gorrik ez ezartzean, Los Angelesko beltz eta beste gutxiengo batzuk matxinatu egin ziren. Atlanta, San Francisco eta Las Vegasen ere beste horrenbeste gertatu zen.

MAIATZA

2. Porton, Portugalen, EK eta EFTAk (Europako Truke Librearen Elkartea) EEE sortu zuten (Europako Espazio Ekonomikoa).

10. Espazioan zortzi ordu t'erdi egin ondoren, Endeavour espaziuntziko astronautek Intelsat-6 telekomunikazio satelitea eskuekin berreskuratzea lor-

tu zuten.

23. Mafiak Giovanni Falcone mafiaren aurkako epailea hil zuen.

25. Italiako legebiltzarrak Oscar Luigi Scalfaro Italiako lehendakari izendatu zuen.

30. Frantzia leku publikoetan erretzea debekatzen duen agindua atera zen.

EKAINA

2. Danimarkarek, erreferendumean, botoen % 50,7rekin Maastrichteko Ituna atzera bota zuten. Hurrengo egunean François Mitterrand Frantziako

lehendakariak Frantzia ere erreferenduma egingo zela iragarri zuen.

3. Lurraren Gailurra (NBEko Ingurugiroa eta Garapenaren aldeko Konferentzia) hasi zen Rio de Janeiro.

5. Txekoslovakiako hauteskundeetan nazionalistek irabazi zuten; banaketaren hasiera zen.

16. Heinrich Strubig eta Thomas Kempton alemanak, Libanon zeuden mendebaldeko azken bi bahituak askatu zituzten.

23. Alderdi Laboristak Israeleko hauteskundeak irabazi eta Isaac Rabin

KRONOLOGIA

lehen ministro lanetan hasi zen.

29. Mohamed Boudiaf Algeriako lehendakaria hil zuten.

30. Gidatzeko karneta kendu ahal duen puntu sistemaren aurka, kamioilari frantsesek Frantziako errepide garrantzitsuenak blokatu zituzten.

UZTAILA

2. Milan Panic Jugoslavia ohiko (Serbia eta Montenegro) lehendakari izendatu zuten.

6. Danielle Mitterrand (Frantziako lehendakariaren emaztea) eta Bernard Kouchner zauri barik atera

ziren Kurdistanen eginda-ko atentatu batetik.

15. Alderdi Demokratik Bill Clinton EEBBetako lehendakaritzarako hautagai ofizial izendatu zuen.

25. XXII. Joko Olinpikoen hasiera Barcelonan.

ABUZTUA

11 Erresuma Batuko gobernuak legez kanpo utzi zuen UDA talde protestantea (Ulsterren Defentsarako Elkartea).

14. EEBB, Kanada eta Mexikok NAFTA sinatu zuten (Ipar Amerikako Merkataritza Librerako Ituna); merkatu hau munduko handiena da.

15. NBeko Segurtasun Kontseiluak Bosniara laguntza humanitarioa bideratzeko indarraren erabilera baimendu zuen.

26. Jugoslavia ohiko gerrari konponbidea emateko asmotan Londreseko Konferentziari hasiera eman zitzaion.

28. Armenia eta Azerbaidjanek su etenerako akordioa sinatu zuten.

IRAILA

4. Marokkon Hassan IIaren aldeko konstituzio berria onartu zen erabateko adostasunez; oposizioak iruzurra salatu zuen.

7. Ciskeiko polizia (praktikan Hegoafrikaren menpe dagoen lurralde 'independiente') CNAko 28

pertsona hil zituen.

16. Internacional Sozialistaren 19. kongresua hasi zen Berlinen; Willy Brandt ordezkatzuz, Pierre Mauroy lehendakari izendatu zuten.

20. Frantziar Maastrichteko Ituna baieztu zen erreferendumez. **23.** Segurtasun Kontseiluak Jugoslavia ohia (Serbiak hartu zuen bere eserlekua) NBetik kanpo utzi zuen; 47 urtean horrelakorik gertatu den lehen aldia.

URRIA

8 Alemaniako kantzeleri eta Internacional Sozialistako lehendakaria izandako Willy Brandt hil zen 78

ZINKUNEGI
OPTIKA

HERNANI, 4
Telf. 42 06 24
20004 DONOSTIA

urterekin.

12. Cristobal Colon Hego Amerikara heldu zeneko 5. mendeurrena.

14. Fujimoriaren aurkako estatutu kolpe ahalegina Perun.

● Espainiar eskuin muturreko talde batek, goardia zibil bat barne, Lucrecia Perez dominikarra hil zuen Madrilan.

15. Txinako Alderdi Komunistaren 14. kongresua hasi zen; merkatu ekonomiar guztiz heltzea ofizialki onetsiz.

16. EK-ko Birminghameko gailurra hasi zen.

17. Rigoberta Menchu Guatemalako maya-quiche indioari Bakearen Nobel Saria iragarri zitzaion.

25. Lituaniako legebiltza-

rrerako hauteskundeetan Lanaren Alderdi Demokratikoa (komunista ohia) garraile atera zen; egun batzuk geroago Algirdas Brazauskas-ek, Sayudiseko Vitautas Landsbergis-en ordeztu, lehendakari izan zen.

28. Boris Ieltsin Errusiako lehendakariak, Nazional Salbaziorako Frontea (komunista ohi eta nazional-abertzaleen arteko koalizioa) lege kanpo utzi zuen.

30. Espainiako legebiltzarak Maastrichteko Ituna berretsi zuen.

AZAROA

3. Bill Clinton demokrata EEBBeko lehendakari

aukeratu zuten.

20. EEBBek eta EK-k GAT-Tri buruzko (Arantzel eta Merkataritzari Buruzko Akordio Orokorra) akordioa sinatu zuten.

20. Ia mende oso bat Filipinetan izan ondoren, EEBBek euren azken basea itxi zuten.

23. Colombiako M-19ak gobernua utzi zuen.

24. NBEko Batzarre Orokorak Kubaren aurkako blokaketa ekonomikoa kondenatu zuen eta, zeharka bada ere, EEBB horregatik kritikatu.

26. Kanadiarrek, erreferendumez, atzera bota zuten konstituzioa erreformatzeko proposamena.

27. Venezuelan, Mugi-

mendu Bolivariano Iraultzaileko militarren Carlos Andres Perezen kontrako estatu kolpeak porrot egin zuten.

ABENDUA

6. Suitzarren % 50,6k, erreferendumean, ezetza eman zioten EEEri.

9. EEBBeko *marine*-ak Somaliara heldu ziren.

● Carlos eta Diana Galesko printzeen banaketa ofiziala iragarri zen.

11. EK-ko Edinburgheko gailur erabakiorra hasi zen.

● Somalian borrokan diharduten bi talde garrantzitsuenen buruzagiek (Ali Mahdi eta Mohamed Farah Aidid) bake akordioa sinatu zuten.

■ 5. MENDEURRENA: INDIOAK ABIYA YALA-RANTZ

URRIAREN 12an Cristobal Colon Amerikara heldu zeneko 5. mendeurrena bete zen. Munduko genozidio handienari eman zitzaion hasiera orduan. Herri haie-tan bizi ziren milioika indio-ren desagerpena ekarri zuen *aurkikuntza* hark. Amerikako leku askotan indioak desagertu dira jada, mestizoak besterik ez dira gertatzen. Beste leku askotan, ordea, gutxiengo oso garrantzitsua dira, eta zenbaitetan populazioaren gehiengoa. Eta gehiengo izanda ere menderatuak dira. Bolivarrek ez zituen indioak askatu; hark eraikitako etxea-

ren jauntxoek, espainiarrek hasitako menderatze politikarekin jarraitu zuten.

Espainiar agintariak ezin izan dute ahaztu datoren garrantzia eta nazioarte mailako erakusketa antolatu dute Sevillan: Expo-92. Dagoeneko ez da ospatzen —nolabait mozturatu behar da— Espainiak eta mende-baldeko zibilizazioak Amerika aurkitzea, bi kulturek elkarrekin topo egin zutela baizik. Elefanteak txindurria zapaltzen duenean topo egin dutela esan badaiteke bederen, bi kulturen topaketa izan zen, bai. Abya Yalarentzat behinik behin, zo-

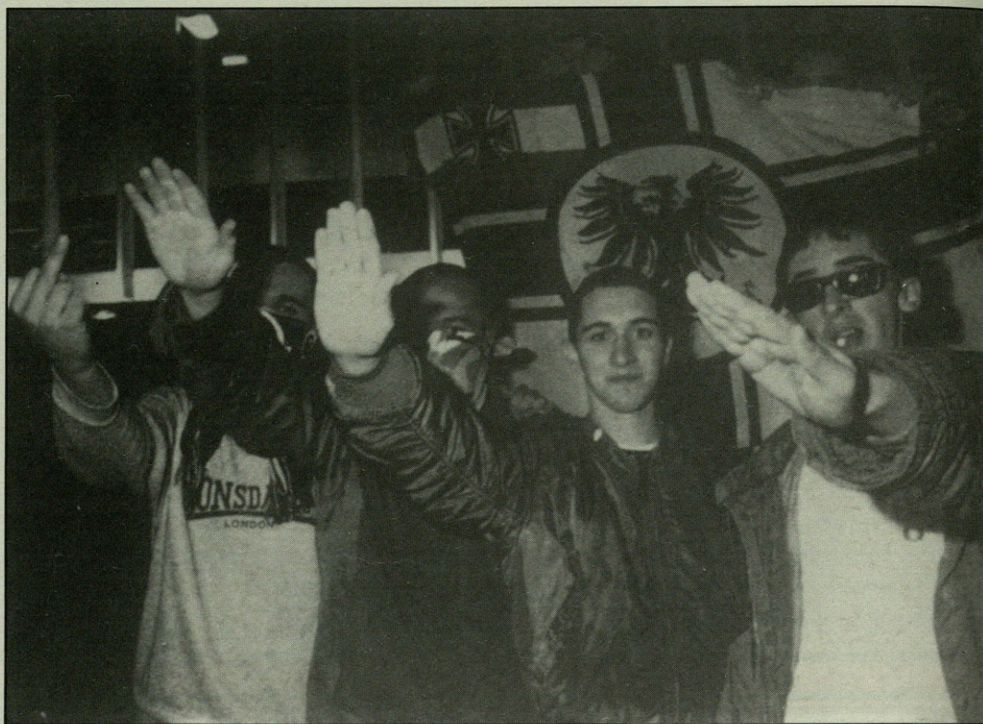
rigaiztoko topaketa.

Baina 5. mendeurren honetako gauza onik indioen mugimenduentzat. 500 Urteko Herri eta Indigena Erresistentzia izan da indioek 5. mendeurrenaren aurka eraturiko mugimendurik indartsuena, baina

indioen antolakuntza orokorra izan da. Etorkizunaz jabetu dira, indio izatearen harrotasuna berriro ari da zabaltzen lau haizeetara. Euren biziraupenerako funtsezkoa den lurra, hizkuntza, ohiturak... Etorkizunari begiratzeko moduak dira ■

■ ATZERRITARREN MAMU FALTSUA EUROPAN

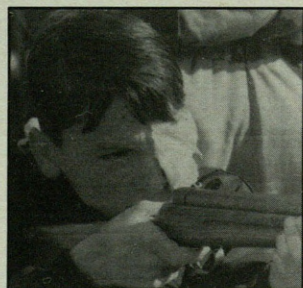
«BADATOZ atzerritarrak, barbaroak, defenda ditza-gun gure lur eta familiak». Mezu hori zabaltzen ari da Europan zehar. Arrazakeriak gorantz egin du azken urteetan eta aurren, batik bat Alemanian, atzerritarren aurkako erasoak arras ugaldura dira. Ez Alemanian bakarrik, Frantzian, Belgikan, Austrian, Norvegia eta Suedian, Espainian... Guzti horren ondorioz, gobernuak —arrazakeriaren aurkakoak eurak— atzerritarren aurkako legeria zorrotzak ari dira prestatzen. Baina horrenbeste al dira benetan? Aldameneko koadroan ikus daitekeen legez, adierazi gura zaigunaren aurka, oro har gutxiengo txikia da ■

■ GERRA BAT EUROPAN

● MARTXOAREN 1ean Bosniak, erreferendumez, bere independentzia aldarrikatzean hasi ziren gerra gogorra bilakatu diren lehenbiziko istiluak. Bosniako poulazioaren osaketa: musulmanak % 44, serbiarrak % 31 eta kroaziarrak % 17.

● GERRAK dagoeneko 200.000 bat mila hildako eragin ditu. Serbiar miliziek hasieratik inguratuta duten Sarajevo hiriburuan, 11.000 hildako eta 45.000 zauritu izan dira (Bigarren Mundu Gerran Normandiako lehorreratze ospetsuan baino gehiago, esaterako; eta Bosnian, eskuarki, gerra hartako Frantziako askapenean baino gehiago).

ko Frantziako askapenean baino gehiago).

● HILDAKO gehienak garbiketa etnikoaren ondorio dira. Garbiketa etnikoa, gerra gehienetan ondorio bilakatzen bada, honetan helburua bihurtu da eta batez ere milizia serbiarrek aplikatu dute ■

■ LURRAREN GAILURRA: ETORKIZUNARI NOLA EUTSI?

LURRAREN biziraupena jo-koan dagoela eta, ekainaren 1etik 12ra Lurraren Gailurra —Garapen eta Ingurugiroaren NBEko Goi Bilera— ospatu zen Rio de Janeiron. Bigarrena zen, lehenbizikoa Stockholmen, Suedian, ospatu baitzen 1972an. Hau zen gailurraren filosofia: Lurra gaisorik dago, larri, eta Hirugarren Mundua eta herrialde garatuen arteko ezberdintasun itzelek hilzorian jarriko dute hamarkada batzuen buruan.

Hiru eremu zabal jorratu ziren: Agenda 21 deiturikoa, bioaniztasuna eta aldaketa klimatikoak. Agenda 21, Lurra sendatzeko hartu beharreko neurri eta epeak biltzen duen plangintza da. Honen arabera, herrialde garatuek BPGren (Barne Produktu Gordina) % 7 herrialde azpigaratuen laguntzarako bideratu beharko lukete. Ez zen horren konpromezu argirik atera, nahiz eta oso nabarmen azaldu zen Hirugarren Mundua dagoen zulo beltzetik ateratzen lagundu ezik, ez da-

goela ingurugiroa zaindu eta berreskuratzerik.

Aldaketa klimatikoen eremuan (kontuan hartu behar da 10.000 urtean lurraren temperatura gradu bat igo dela, eta datozen 30 urteetan 2 gradu igo daitekeela) 154 herrialdek akordio bat sinatu zuten. Ekialde Erdiko herrialdeek bere aurka egin zuten, erregai fosilen (petrolio esaterako) kontsumoa gutxitzearen alde egiten du eta. EEBBek ere sinatu zuten baina testua ahulduta, ez baitzuten onartzen datarik ezartzea.

Azkenik, bioaniztasunari dagokionez, 155 estatuk (EEBBek ez) munduko animalia eta landareen iraupe-nerako akordio bat sinatu zuten. Lehenbiziz historian, besteak beste, herrialde garatuek bailabide genetikoen erabilera ordaindu beharko diete azpigaratuei. «Rioko izpiritu»az egiten zen berba, baina gauzak asko aldatu beharko dira izpiritu hori itzal ez dadin.

Xabier Letona

Rioko izpirituaz egin izan da berba; hori eta gehiago ere beharko da lurra itolarritik ateratzeko.

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxa: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Apirilaren 29an, EEBBetan aspaldian gertatutako arraza-istilu handienak izan ziren Los Angelesen. Urtebete lehenago poliziek modu basatian jipoitu zuten Rodney King herritar beltza, baina norbaitek bideoz hartu zuen eta irudiok mundu osoan ikusi ahal izan ziren. Epaiketan epaileak errugabetzat jo zituen poliziak. Eztanda eragin zuen txinparta izan zen. Hiruzpalau egunetan, Los Angeles eta EEBBetako beste hiri batzuk beltz eta beste gutxiengo batzuen matxinadaren lekuko izan ziren.

Los Angelesen, esaterako, 58 zortzi hildako izan ziren, 2.300 zauritu, 11.700 atxilotu, suhiltzaileen 6.500 eskuhartze (5.000 etxebizitza inguru suak hartuta) eta, oro har, 70.000 milioi pezetako kalteak (3.500 milioi libera).

Txekoslovakia Munduko Lehen Gerraren ondoren sortu zen, 1918an, eta datorren urtarilaren 1etik aurrera desagertu egingo da. Bere orde, bi estatu burujabe aterako dira nazioarteko eremu berrira, txekiarra bat eta eslovakiarra bestea. Ekainaren 5ean izandako hauteskundeen ondoren hasi ziren bi alderdi irabazleen artean banaketarako negoziazioak. Jugoslaviakoa eta gero, Txekoslovakian beste horrenbeste gertatuko ote zen beldur zen nazioarteko komunitatea. Baina ez, nahiz eta oztopoak izan diren (EKrenak esaterako), Txekoslovakiakoa banaketaren ereduia izan da; gerra niola ekidin behar den eredu.

Ekainaren 29an hil zuten 72 urteko Mohamed Boudiaf. Marokkon 17 urteko erbesteratzea iragan eta gero, algeriar armadak, Chadly Ben Djedid lehendakaria bere postutik kendu ondoren, Estatuko Goreneko Kontseiluko lehendakaria izendatu zuen. Sei hilabete besterik ez zituen egin kargu horretan. Algeriar

iraultzaren historikoetako bat zen eta independentzia lortu ondoren exiliatu zen. Atentatua bere gain inork hartu ez bazuen ere, FIS (Salbazorako Fronte Islamiarra) talde integristaren ingurukoa izango zela pentsa daiteke, nahiz eta beste hipotesiren batzuk ere ez diren baztertzin.

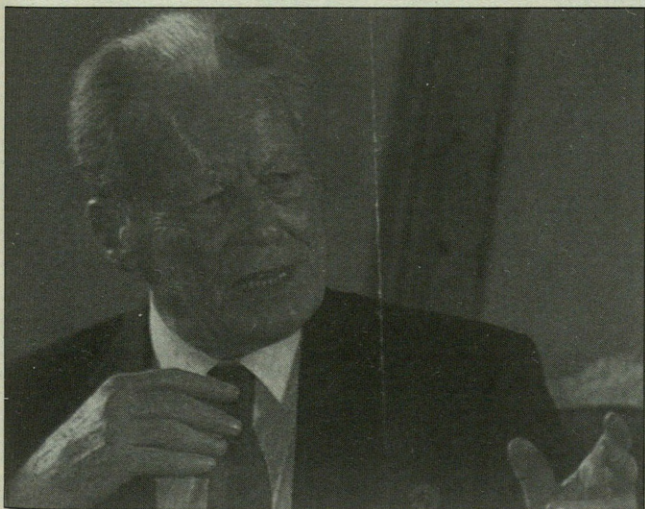
Aurtengo Bakearen Nobel Saria, Guatemalako Rigoberta Menchu 33 urteko indio maya-qicheari eman diote. Epaimahaiaren esanetan, «herri indigenen eskubideetan oinarrituta, justizia soziala eta talde etniko desberdinen adiskidetzaren alde egin duen lanagatik», eman zaio saria. Guatemalak eta berak bereziki, bizi izan zuen errepresioa zela eta 1980an

erbesteko bidea hartu zuen. Aurretik terrateniente batzuek bere anaia hil zuten; 1980ean poliziak indio eta nekazari talde bat Espainiako enbaxadan itxialdian zegoela, enbaxada erasotu eta, beste askoren artean, bere aita bertan utzi zuten kiskalduta. Urte bereko apirilean paramilitarrek bere ama hil zuten.

Inkestek iragarri bezala, azaroaren 3an estatubatuarrek Bill Clinton aukeratu zuten lehendakari. Aurretik Arkansaseko gobernadorea izan zen eta, bere garaian, EEBBetako gobernadorerik gazteena. Gorantzako asmoa izan zuen txikitatik eta goraino heldu da. «Amerika aldatzeko», dio berak. Bere gaztetasun eta ideiegatik J.F. Kennedyren estiloari heldu ei dio: jadanik hiru emakume eta gizonezko beltz bat idazkari (ministro) moduan izendatu ditu. Bere lehen urratsen arabera, ekonomikoan atzerakoa eta sozial mailan aurrerazale moduan definitu izan dute bere lan taldea. Datorren urtarillaren 20an ofizialki izendatuko dute lehendakari.

Gosea eta herrialdeak bizi duen gerra egoeraren eraginez 300.000 pertsona baino gehiago hil dira azken urte t'erdian Somalian. Laguntza humanitarioa behartsuenei helaraztea, ordea, gerran diharduten talde desberdinen oztopoak direla eta, ezinezkoa da ia. Hori dela eta, Bushen azken *show modura*, abenduaren 9an EEBBetako *marine-ak* —telebista eta guzti— *Somalian* lehorreratu ziren laguntza bori posible egiteko. Guztira 30.000 *marine* eramateko asmoa dute eta, halaber, beste estatu batzuetako beste 9.000 bat soldadu ere.

Urriaren 8an hil zen Willy Brandt sozialdemokrata alemana. Herbert Ernst Frahm zen bere benetako izena eta 17 urterekin —jadanik Adolf Hitler boterean zegoenean— alde egin behar izan zuen Norvegiara. 1948an alemaniar nazionalitatea berreskuratu zuen eta 1955ean Berlineko alkate izendatu zuten. SPD (Alemaniako Alderdi Sozialdemokrata) eta Internazional Sozialistaren lehendakaria izan zen. Alderdiaren barruan bera izan zen marxismoa atzean uzteko eragilerik handiena. 1969an Alemaniako kantzalaria zen jada, eta 1971ean Bakearen Nobel Saria eman zioten.

Egungo iragarleek badute zeresanik

EZKUTUKO ZIENTZIAK BEGIBISTAN

Nork ez du izan inoiz bere etorkizunari buruzko jakinmina? Amodioak, diruak, osasunak... gaur egun ere jarraitzen dute buruhaustea sortzen. Askotan, hauek arazo bihurtzen direnean, lagunengana jotzen dugu, baina problema larriagotzen bada, beste irtenbide bat ere badago hor erdi ezkutuan; iragarleak, alegia. Fidatzekoak ote dira? Bakoitzak bere kontuak atera ditzala.

EZKUTUKO zientziak beti daude gure ahotan. Dударik ez dago eztabaida amaigabe askoren oinarri izaten direla, eta horretaz hitz egiteko, ezkutuko zientzien eremu desberdinetan aritzen diren hiru emakume aurkitu ditugu. Alde batetik Rosa Ruiz dugu, karta eta esku irakurlea eta grafologoa (sinaduren

irakurketa). Bestetik, Regina Bergara, begiak irakurtzera dedikatzen dena eta azkenik Tamara Gonzalez, parapsikologoa.

Zientzia ezkutuen barnean bi esparru nagusi bereiz daitezke. Alde batetik *mantziak* ditugu eta bestaldetik *logiak*. Bi sail hauen arteko desberdintasuna zehazteko kiromantzia eta

Oraindik jendea sinesgabekeri handiz joaten da kontsultetara. Hala ere, tarota guztion ezaguna dugu.

kirologiaren artean dagoena jar dezakegu adibidetzat. Azken bi hauek, berez, eskuaren irakurketan oinarritzen dira baina bat irakurketa ez-zientifikoa da eta bestea zientifikoa omen da. Kiromantzian, esku-irakurleak eskuaren bidez pertsona bati berari buruzko gauza pila esango dizkio, baina gizaki horren eskuak inspiratzen dionagatik soilik. Kirologia, berriz, eskuaren ikasketaren zientzia izango litzateke. Hemen, dagoeneko, datu batzuen ildotik bideratuko genuke pertsonaren ezagutza. Berraz, *mantziak* iragarpenen barnean sailkatuko genituzke eta *logiak* datu zientifikoenan.

Lanaren gorabeherak

Lehenengoen barnean jarduerarik ezagunenak jadanik aipatu dugun kiromantzia eta kartomantzia edo tarot-a (karten irakurketa) dira. Hala ere, modu desberdin amaitezinak aurki ditzakegu hauek praktikatzeko: kristalezko bola, piramideak, zigarro baten kea eta abar. Azken batean, iragarleak bilatzen duena bera eta bere bezeroaren artean bitarteko bezala jokatu duen zerbaite da. Logien barnean ere teknika desberdin ugari daude. Adibide modura lehenago azaldutako kirologia, grafologia (sinaduren irakurketa) edo astrologia jar ditzakegu.

Hirurak gaztetandik hasi ziren denok omen ditugun botereak erabiltzen; hala ere, Reginaren kasuan, amona ere honetan aritzen zen.

Tamarak eta Reginak Bilbon dituzte kontsultak eta egunkarietan aurki daitezke

Amaia Moral, «Ordu txikiak» irratsaioko 'sorgina': «Adarjoleak azkenean jota geratzen dira»

ARGIA. Iragana, oraina eta etorkizuna irakurtzen al dituzu?

AMAIA MORAL. Ez, arazo bati buruz galdetzen didate eta horren inguruan jarduten naiz.

A. Nola egin daiteke lan soilik abotsaren erreferentziarekin?

A.M. Ez dakit, normalean deitzen dutenen ahotsa entzuten dudanean, beraiek ezer esan baino lehenago badakit nondik joango den galderra; osasuna, amodioa, dirua... Nahi gabe igertzen dut.

A. Nortzuk deitzen dute gebiago, gizonezkoak ala emakumezkoak?

A.M. Gehienbat emakumezkoak hots egiten dute, baino gizonak ere ez dira atzean geratzen.

A. Zein gaitaz galdetzen da gebien?

A.M. Lana edo ikasketak, amodioa eta osasuna. Jende gutxi galdetzen du diruari buruz.

A. Igertzen al da norbaitek adarra jotzeko deitzen duela?

A.M. Batzuetan bai, baina gero jota gelditzen dira.

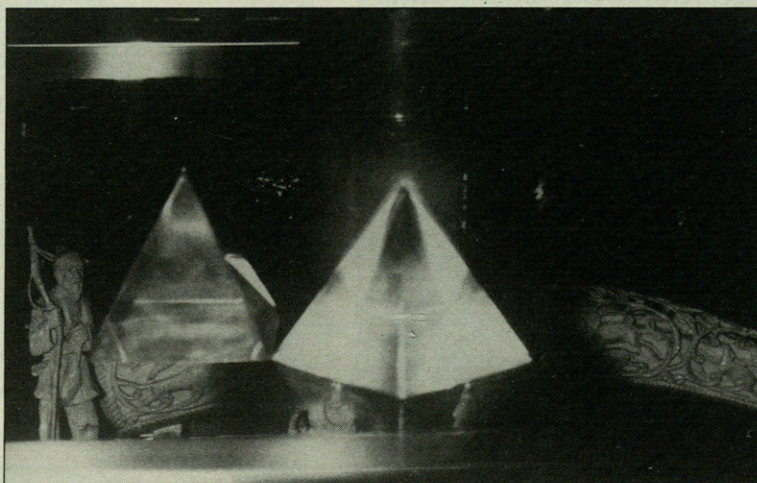

A. Lantzen al duzu beste teknikarik tarot-az aparte?

A.M. Eskuarena. Baina, eskua irakurtzeko aurrez-aurre egon behar da pertsonarekin.

A. Deitzen dutenek gauza hauetan sinesten dute?

A.M. Batzuek hasieran ez, baina gero harrituta gelditzen dira.

Regina Bergara bezeroen begietara begiratzu aritzen da lanean. Haurra zenetik izan omen du ahalmen hori.

beraien telefono zenbakiak, baina Rosa ez da horren aldeko agertzen. «Lan honetan aritzen garenon artean iruzur egiten duen jende ugari dago eta gero zaku berberean sartzen gaituzte. Ni ez nago horren alde.

Zeharo ikaratzen nau mundu bonen inguruan egiten den propagandak, eta nola egiten den. Lanbide hau desprestigiatua dago eta arrazoiarekin, beraren inguruan izugarritzko parafernalia sortu baita,

errealitatearekin zerikusirik ez duena gainera». Iragarleen lana beraiegana jotzen duen jendeari laguntzea omen da. «Ilusioz beteriko mundu bat da gurea. Jendeak bere desioak aurrera atera ditzan lan egiten dugu lan», esan digu Rosak. Tamarak ere antzeko zerbaite esan digu: «Gure lana bezeroei gauzak argitzea da, baina beraiek pentsatu behar dute zer aurretik dute». Betidanik pentsatu izan

■ «Nahiago dut kontsultara zalantzaz beterik datorren bezeroa tarotean itsuki sinesten duen pertsona baino»

REGINA BERGARA

Iragarle gehienek
erabiltzen dute
tresnaren bat
beren lana
betetzeko. Batzuek
beirazko bola,
besteek kartak,
piramideak ere bai.

da emakumeak direla kontu hauetara zaletuenak, eta Reginak hau baieztatzen digu: *«Gebienak emakumeak dira, eta amodioa da beraien kezkarik handiena»*. Hala ere Regina berak dioe-

nez gizonezkoen kopurua dagoeneko emakumezkoen berdintzen ari da. Bestalde, Tamara ez da ausartzen aurrekoa bezelako deskripzio zehatzik egiten, eta nahiago du erantzun

zabalago bat eman. *«Beti esan izan da bebe klaseko jendea eta emakumeak direla kontsulta hauetara gebien datozenak, baina nire esperientzia ikusita hau ez da horrela»*, adierazi digu.

Tamarak badu kexu bat hala ere: *«Europako herrialde batzuetan, Alemanian adibidez, parapsikologia ofizialki onartua dago, ikasten den zientzia bat da. Baina hemen ez da hau gertatzen. Gizarteak ezkutuko zientziatzat sailkatu du parapsikologia, misterio bat balitz bezela hitz egin da honi buruz»*. Badakite beraien lana ez dela sinesgarritzat jotzen, baina aldi berean uste dute titulu bat izateak ez duela ezer esan nahi, posible omen da eta ikasketarik gabeko jendea honetan aritzea, 'ahalmen natural' batzuk dituelako. Hala ere, onartzen dute tituluren bat baldin baduzu jendea lasaiago joaten dela kontsultara. Hirurak datoz bat jendea beraiegana askotan ideia desegoki batekin joaten dela esatean. Rosak dioenez, *«jende asko etortzen da bere emazte edo senarrak adarrak jartzen dizkion jakin nabian, eta hori ez da kontua. Gure benetako lana gizabanakoari bere barneko akatsak zu-*

zentzen laguntzea da».

Beraiek badakite jende asko ez dela fidatzen bere lanaz. Reginaren iritziz, *«askotan hobeto da jendeak mesfidantza apur bat izatea eta ez itsuki sinesten dutelarik kontsultara joatea»*.

Katixima berriaren argitalpena dela eta gai honi buruzko zenbait gauza aipatzen direnez, beraien iritzia eskatu diegu eta harritzekoa izan da iragarle hauek emandako ikuspegi desberdinak; batik-bat Vatikanotik jaso dituzten kritikak ezagutuz. Rosa eta Ta-

■ **«Jendea osasuna, dirua eta maitasunaz kezkatzen da gehien, eta gutxien axola zaiona alde espirituala da»**
TAMARA GONZALEZ

mara lirateke bi mutur hauen adierazle. Rosarentzat kontraesan galanta dago: *«Esoterismoan adituenetarikoa Vatikanon daudelako. Elizak beldur galanta dio gizakia bere buruaren jabe izateari»*. Tamara berriz, ez da hain kritikoa: *«Debekatzea errua iruditzen bazait ere, ez zait gehiegizko neurria iruditzen, jende askok modu desegokian erabiltzen baititu gauza hauek»*. Gai zehatz honen gainean hain ikuspuntu partikularrak egoteak erakusten du ezkutuko zientzien zabaltasuna.

Mikel Lizaso
Nere Portillo

Kontsulta baten aurrean aholkuak

ASKOTAN gai honekin loturik dauden kontsultetara joateak horrelako beldur edo errespeto bat ematen digu. Arrazoia, besteak beste, adarjotze edo iruzur egingo diguteneko susmoa izaten da.

Mota honetako kontsultetan sinesten dugun ala ez alde batera utzita, sinetsi eta 'ahalmendun' hauengana joateko intentzioa duenari trufa egin ez diezaioten gomendio batzuk luzatuko dizkiogu jarraian.

Kontsultaren hasieran iragarleak zure bizitzan gertatutako ekintzen bat edo beste azaleratzea komenigarria litzateke. Horrela izanik, oinarri sendoagoa izango duzu kontsulta lasai bideratzeko.

Zure bizitza aztertzen ari denean *«maite zenuen norbait hil zaizu»*, *«amodio arazo bat izan*

duzu» edo antzekoak esaten badizkizu, ez ahaztu horiek direla iruzurrerako gehien erabiltzen diren gaiak. Izan ere, nori ez zaio maitatzen zuen norbait hil, edo ez du eduki amodio arazorik? Honen inguruan hasi ezker, sakontzeko eskatu.

Azkenerako, kontseilurik garrantzitsuenak. Demagun gertaera txarren bat iragartzen dizutela. Gertaera txar hori deusezteko diruaren trukeko lana eskaintzen badizute, ezetza eman. Modu horretako 'konponketak' sarritan amarru hutsak izaten dira.

Beraz, iragarleengan sinesten baduzu, gutxieneko neurri batzuk hartu behintzat, normalean kobratzen dutena alferrik gastatua izan ez dadin eta gehiago exigi ez diezazuten.

UTS

EKO ASTEASU
Keelavite poligonoa z/g
ASTEASU

EKO VILLALBA
San Juan Kalea, 9
EIBAR

EKO TOLOSA
Zumalakarregi kalea, 4
TOLOSA

AUTOSERVICIO GORA-BERA
Agerretxe Ibilbidea
DEBA

EKO EUOMAR
Nafarroa ibilbidea, 37
ZARAUZ

SUPER ANDONAEGUI; C.B.
Andonaegi kalea, 10
SAN PEDRO - DONOSTIA

MERKEK IGLESIAS
Azkuene Kalea, 12
TRINTXERPE

**SAN JUAN BAUTISTA
KOOPERATIBA**
Villas auzoa
HERNANI

EKO IRUN
Blas de Lezo, 22
IRUN

EKO LEZO
Avda. Jaizkibel, 1
LEZO

EKONOMATO ORBEGOZO
C/ Eliz-Kalea, 1
ZUMARRAGA

SUPER RENTERIA
Vicente Eliceagi kalea, 5
ERRETERIA

EKO BERAUN
Galtzaraborda Etorbidea, z/g
BERAUN - ERRETERIA

EKO ERREKONDO C.B.
Zigordia kalea, 7
ZARAUZ

EKO LEGAZPIA
Urola s/n
LEGAZPIA

SUPERMERCADO SOKOA, C.B.
Sokoa Merkatalgunea, 7
Hirigintza (ARABARKA jaitearen atzean)
HONDARRIBIA

BETI MERKEK
Loiola kalea, 12
DONOSTIA

EKO ALTZA
Larratxo Ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

EKO VILLALBA
Torres Urquizu kalea, 13
EIBAR

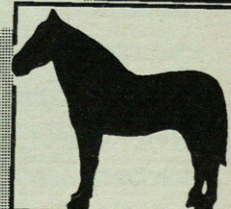

EKO AIETE
Etxaidi Saila
AIETE - DONOSTIA

BASTIDA
Erdiko kalea, 32
MUTRIKU

ZURE ETXE ONDOAN

EKO

SUPER IZTIETA
San Sebastián kalea, 16
ERRETERIA

Gobernuak emandako irrati lizentzia gehienak eskuz aldatu dira

FM, BIGARREN ESKUKO FREKUENTZIEN TRAFIKOA

Egin Irratiari igortzeko baimena kendu diote arrazoi teknikoak argudiatuz. Baina 1987tik, Eusko Jaurlaritzak egindako lehen frekuentzia banaketatik, FMa askotxo aldatu da. Garai haietan lizentzia eskuratzeko baldintzak gaur egun inork ez ditu betetzen. Zer gertatzen da dialean?

EUSKO Jaurlaritzak 1987an eman zituen lehenengo irrati lizentziak, FMko 11 lizentzia guztira: 5 Araban, 3 Gipuzkoan eta beste 3 Bizkaian. Lizentzia

FMko izaera lokalagatik, administrazio autonomikoei dagokie lizentzien banaketa.

hauek eskuratzeko Administrazioak, euskal irrati-gintza bultzatzea eta programazioaren zati bat euskaraz izatea eskatzen zuen baldintza modura. Gaur egun —eta hau frogatzeko dialean zehar pare bat itzuli

egitea besterik ez da behar—, baldintza hauek ez dira betetzen kasu gehienetan.

Uhinez beteriko airea Espainiako Telekomunikazioen Ordenakuntzarako Legearen bidez (LOT) antolatuta da 1986tik aurrera

—airea, telegrafoaren garaitik, estatuen pean arautu eta kontrolatu den 'lurraldea' baita—. FMaren izaera lokalak dela eta, lehen aipaturako legearen arabera autonomi elkarteei dagokie lizentzien edota frekuentzien

banaketa —alde z aurretik frekuentzia kopurua Madrili eskatu behar bazaio ere—. 1987an banatu ziren frekuentziek —horien artean Egin Irratiaren jabea den Orain S.A.ri eman ziotena— bost urterako balioa zuten, 1992ko azaroaren 30 arte. Banaketa hau Espainiako irratikateen garaipentzat hartua izan zen: Antena 3k hiru lortu zituen, SERrek 1 eta Radio Popular-COPEk 1.

«Deia»-ren jabe den Editorial Iparragirrek 3 lortu zituen (Editorial Iparragirre bezala bi eta Onda Vasca bezala bestea); lehen aipatutako Egin Irratiak bat; Radio Nervioneak bat eta Avante Radiok S.A. azkena.

Salerosketak

Udalean mugitzen hasi eta 1987ko banaketatik zera aurki daiteke: Avante Radioko frekuentzian gaur egun SER Irratia entzuten da Araban, beraz, dagoeneko SERrek bi frekuentzia ditu —1987an eskuratutakoa eta Avante Radiori erositakoa—; Editorial Iparragirrek 1987an Onda Vasca irrati antolatu zuen baina 1988tik aurrera Radio Miramar bihurtu zen Espainiako Cadena Ibericarekin egindako akordio baten ondorioz; 1991n COPEk erosi dio frekuentzia eta gaur egun Cadena 100 aritzen da. Gauza bera gertatu da Editorial Iparragirrek 3 herrialdeetan zituen frekuentziekin, COPEk erosi ditu Cadena 100en izenean.

Luis Braun Moll Radio Miramarreko zuzendari ohiak esan digunez, «SERrek eta Antena 3k Radio Miramarreko frekuentzia ere erosi nahi zuten, baina azkenean COPEk erosi zuen. Maneiatzen zen diru ko-

Joseba Macias, Egin Irratiko zuzendaria:

«Gobernu Zibilaren baimenarekin hasi ginen emititzen Bilbon»

ARGIA. Zuen irratitari igorpen baimena ukatu berri diote. Nola hasi zen arazoa?

JOSEBA MACIAS.

Bi aldiz egin du Eusko Jaurlaritzak igorpen baimenen zozketa publikoa. Lehena, eta guk horretan parte hartu genuen, 1986koa izan zen. Orduan, ideia nagusia zen EAEko prentsa enpresa nagusien artean, eta herrialdeka, baimen horiek banatzea. Horrela egin zen «Deia», «El Correo Español» eta «El Diario Vasco»-rekin, baina gu kanpoan geratu ginen.

Garai hartan PSE-PSOEk Ramon Jauregi aurka zegoen, baina EAJkoek, mesede legez aurkeztuz, baimena eman ziguten. Horrela, Donostian, Antena 3 («El Diario Vasco»-rena) eta Radio Miramarrekin batera (Iparragirre enpresarena, «Deia» bezala) hasi ginen emititzen, Igeldotik.

A. Igeldon bakarrik geratu zineten, 103 frekuentzietatik igorritik. Arazoak izan al zenituzten?

purua 60 milioi pezeta ingurukoa zen».

1989an bigarren lizentzia banaketa egin zen, 19 lizentzia banatu ziren 88 eskaririk: 6 Araban, 5 Gipuzkoan eta 8 Bizkaian. COPE eta Radio Popularren arteko sozietatea desegina da eta 1989an COPEk ez zuen Bizkaian frekuentziarik lortu, baina Radio Popularrek Irratibide S.A. bezala (Bilboko Elizbarrutia dugu honen jabe) 4 frekuentzia lortu

J.M. Bai, Euskadi Irratiak 103,2 frekuentzia erabiltzen baitzuen Oiz menditik igortzen zituen uhinak bideratzeko. Genezako Konbenioaren aurka doa hori, guri nahasketa asko sortuz. Salaketa bat egin genuen eta arazoekin jarraitu genuen. Handik beste leku batera joan behar izan genuen eta berriro arazo berak izan genituen. Horrela jarri genuen Mendizorroztzeko antena. Hori oso leku aproposa suertatu da.

A. Hainbeste arazo izan ondoren, Bilbon ere Egin Irratia entzun zedineko ahaleginak egin dituzue. Zergatik?

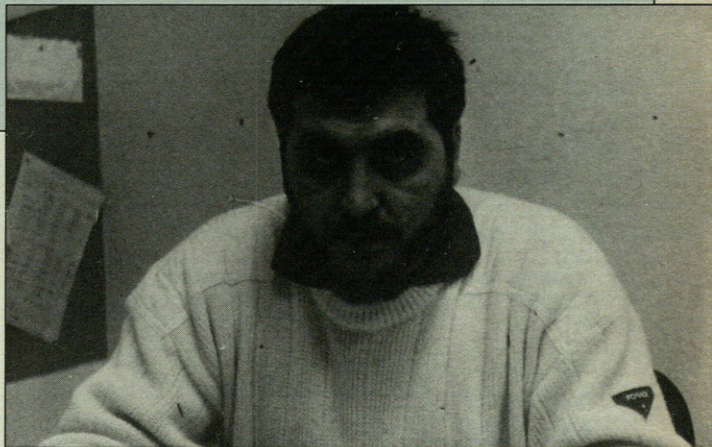
J.M. Arazo hauek batez ere izan dira beti saiatu garelako legez jokatzeko. Emisoren artean leloenak gu izan garela uste dut, ez baikara azpijokorik erabiltzen ibili. Antena ez legezko asko daude, eta potentzia mailak ere ez dira errespetatzen.

Bilboko ulertzea erraza da. Irrati nazional bat eratu nahi dugu, eta Bilbon ere duela hilabete pare bat hasi ginen emititzen. 103 frekuentzian. Gobernu Zibilari berri eman genion, baina frekuentzia horretan Euskadi Irratia eta Bizkaia Irratia zeudenez, 102ra pasatzea erabaki genuen.

Eusko Jaurlaritzari baimena eskatu genion eta berak eman egin zigun, Joseba Arregik joan den astean esandakoaren aurka.

A. Baimenaren ukoaren aurrean zer egingo duzue?

J.M. Salaketa bat jarriko dugu epaitegian. Baimenarekin egin dugu egin duguna eta ukoa arrazoi profesionaletatik at gertatzen da. 30 emisoren artean baimena guri bakarrik ukatzea ez da normala, batez ere beste guztiek guk baino arau gehiago apurtzen dituztenean.

J. Macias dugu Egin Irratiko zuzendaria. Esan digunez, bide juridikora joko dute lizentzia berreskuratzeko.

zituen Bizkaian —hauetako bat gaur egun QRS dugu— eta beste bat Araban. Azkenean Radio Popular akordio batera heldu zen Loiolako

Jesusen Lagundiarekin, Araban beste frekuentzia bat eskuratuz. Gaur egun, Gasteizen hiru Radio Popular entzun daitezke: Loiola Irratia, Cadena 100 (Editorial Iparragirri erosi ziona) eta Radio Popular bera.

1989ko banaketa honetan SERrek ez zituen lortu nahi zituen frekuentzia guztiak. Aurreko banaketatik eskuratu zituenak aparte —Avante Radiori erosi ziona 40 Principales bihurtuz eta SER bezala lortutakoa—, Laudio Irratia, Radio Irun eta Bizkaian Kosta Irratiarekin zenbait akordioetara heldu zen. Azken batean, SER igortzen da eta ordu zehatz batzuetan deskonexioa egiten da irrati lokalentzat. Datu modura: SERrek 1985ean Araban hasi zituen emisioak ez-legezkoak ziren. Araba osora hedatzen zen Treviñotik, Burgoseko Gober-

Kate indartsuenek txikiak jan dituzte eta euskal FMa espainiar kateen errepikatzaile eta irrati esparrua bihurtu dute.

nuaren baimenarekin.

Bigarren eskuko frekuentzien trafikoa ez da hor

bukatzen. 1989ko lizentzia banaketan Arabako Geriatria eta Gerontologia Elkar-teak lortutako frekuentzian gaur egun Radio Gorbea entzun daiteke, hau da, Radio Nervionekin elkartuta dagoen emisora. Dena den, lehen aipatutako elkarteak aurrealmenta bat egin zion La Voz de Euskadi Irratiari. Gaur egun norena den frekuentzia auzitegietan eztabaidatzen da eta La Voz de Euskadi baimenik gabe igortzen ari da beste fre-

badago ere, argi dago baimen aldaketek ez dituztela kontuan hartu Eusko Jaurlaritzak ezarritako baldintzak, herrialdearen kulturaren sustapena eta euskaren erabilera. Kate indartsuenek kate txikiak jan dituzte, eta gaur egungo euskal FM espainiar kateen errepikatzaile eta irrati esparrua bihurtu dute.

Eusko Jaurlaritzaren isiltasuna

1. Er egiten dute Eusko Jaurlaritzak eta Nafarroako Gobernuak euren baldintzak bete daitezkeen? Galdera honen erantzuna Eusko Jaurlaritzako Begoña Azarlovak du, baina behin eta berriro saiatu arren, badirudi ez duela posible izan gurekin hitz egitea. Jose Manuel Alonso, Kultura Saileko prentsa arduradunarengana bidali gintuzten iritzi politikoa jasotzeko, baina berriro ere ahaleginak egin arren, aste osoan ez zela egongo esan ziguten.

Lizentzia banaketa dela eta beste datu bat: irrati pribatu guztien artean 40 frekuentzia inguru badituzte ere, Euskadi Irratiak 34 irrati frekuentzia ditu eta Radio Nacional de España 33.

Euskal irrategintza bultzatzea eta euskararen erabilera ziren jarritako baldintzak; egun inork ez ditu betetzen

kuentzia batean.

Bizkaian Onda 3ek 1989an lortutako lizentzia gaur egun ONCEn eskuan dago, eta Onda Cero bezala igortzen du.

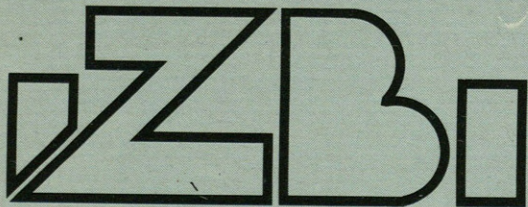
Saldu eta erosi. Frekuentzien salmenta araututa ez

Baina frekuentzia kopurua ez da arazo bakarra. Potentziak (watioetan neurtuta) irratiaren hedapena zehazten du. Irrati pribatuen artean baimentzen den potentzia handiena 12 Kw-koa izanagatik ere, Euskadi

BIDEO ETA FILMEEN
OZENKETA

AHOTS AUKERA
HOTS DIGITALAK
MUSIKAK

SINTONIAK—MAKETAK—MEZUAK

BIKOIZKETA GRABAKETAK

San Roque Auzoa, 15

☎ 45 46 55 - 45 96 29

Fax: 46 29 64

20009 DONOSTIA

Nafar dialaren hizkuntza legala

EUSKALERRIA Irratia eta Xorroxin Irratia, Nafarroako Gobernuari lizentzia eskaera luzatu zioten euskarazko irrati bakarrak, ezetza jaso zuten 1990ean. Gaur egun Xorroxin Irratiak inguruko udalen babesak jaso du *«nabiz eta gure asmoa frekuentzia lortzea izan. Ez dugu nahi udal-irrati bat izan, baina Nafarroako Gobernuak balako neurri bat hartzea behartu gaitu iraunkortasun bat mantentzeko»*, azaldu digu Joseba Igarabidek, Xorroxin Irratiko kideak. Irrati libreka izan bazen ere, betetzen zuten eta duten funtzioa —bai soziala zein euskarazko irrati-gintzaren bultzatzaile bezala— aurrera eramateko, lizentzia eskatzea erabaki zuten Xorroxin Irratiko kideek. *«Lehiaketa publikoa egiten denean, berriro ere lizentzia eskaera egingo dugu»*, esan digu Joseba Igarabidek.

Zazpi urte t'erdi pasatu

dira dagoeneko Euskalerria Irratiak igortzeko lizentzia eskatu zuenetik. Prozesu administratibo luzea jasan behar izan zuten frekuentzien lehiaketa publikora heltzeko eta Diputazioak hainbat promesa egin arren, azkenean Euskalerria Irratiak ez zuen frekuentziarik jaso.

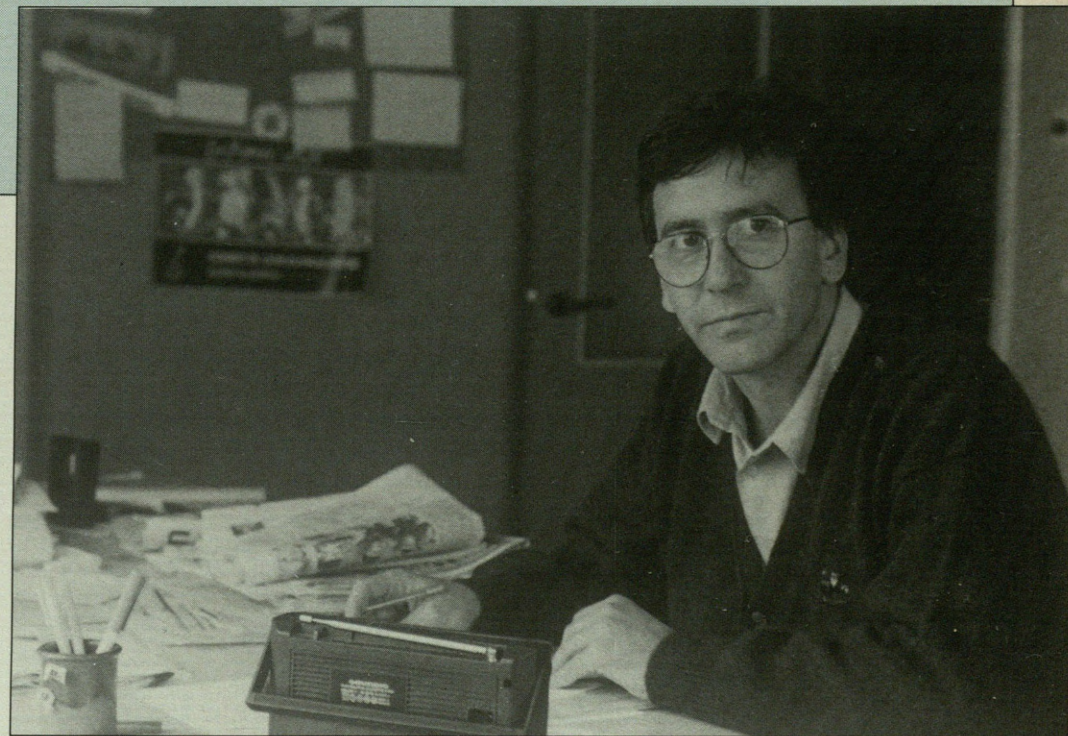
Nafar Legebiltzarrean HBk egingadako galdera batengatik, jakin izan da Nafarroako Gobernuak frekuentzia eskaera berri bat egingo duela. *«Dena den, lehiaketa publikoa antzerki butsa da»*, esan digu Mikel Bujandak, Euskalerria Irratiko kideak. 1990ean Iruñerako zeuden bi frekuentziak Radio Blancari eta Compañía Navarra de Radiodifusión izenekoari eman zizkieten. Radio

Blancaren kasua ordurako agerikoa zen. PSOEna zen eta irregularitatez beteta zegoen. *«Estatuan inon lortu ez zituen frekuentziak Nafarroan lortu zituen»*. Radio Blancak ONCEn saldu zion bere frekuentzia eta egun Onda Ceroren frekuentzia da. *«Eta bigarrena lortu zutenak Opusekoak ziren, gaur egun Top 40ekin dabil-tzanak»*, jarraitu du Mikel Bujandak.

1990eko lehiaketa horretan COPEk eta SERrek beste bi frekuentzia eskuratu zituzten, Tafallan eta Peraltan, *«konsolazioko sariak izan arren»*, —dio Mikelek— *«Erriberarantz zabaltzeko tokiak dira»*. Eta «Diario de Navarra»-k kontrolatzen zituen irratiak —Radio 80 eta Antena 3— beste hiru frekuentzia eman zizkieten.

Irratiak Ganeta, Oiz, Jaizkibel eta Zaldiaranetik 20 Kw-ko potentziarekin igortzen du —teknikoki, eta Zaldiaranen geografia kontuan izanik potentzia horrekin posible dute Burgo-seraino igortzea—. Bestetik, Gasteizko Aurrezki Kutxak eta Monte de Piedadek zuten frekuentzia, gaur egun Euskadi Gaztearen esku dago. Hau da, entitate pribatu bati emandako frekuentzia, teoriarik aniztasun politikoa ziurtatzeko, Eusko Jaurlaritzak du.

Dena den, eta potentzia mailara itzuliz, benetan zaila da jakitea zein den irratiak erabiltzen duten potentzia erreala, teknikoki emisore bat manipulatzeko eta potentzia handiagoa sartzea oso erraza eta minutuetako kontua delako. Beraz, potentzia azterketak egiten direnean, emisorea bere

Euskalerria Irratiak eta Xorroxin Irratiak hainbat oztopo gainditu behar izan dituzte jarraitzeko.

onera itzultzea gehienek egiten duten zerbait da.

Irrati pribatuekin jarraituz, emisoreei dagokienez, gehienek ez dute betetzen Eusko Jaurlaritzak emandako kokapena. Honen adibidea da Antena 3. Armentian kokatutako errepikatzaile

batetik igortzen du, legez errepikatzaile honen kokapena Zaldiaran izanik.

Gasteizko Hala Bedi Irratia, Egin Irratia, Iruñeko Euskalerria Irratia, Baztango Xorroxin Irratia... eta abar luze batek behin eta berriro gainditu behar dituzte ad-

ministrazioek jarritako oztopoak, eta euren kalitatea eta lan sistema behin eta berriro azaldu. Baina, dirudienez, ez dira 'legez kanpo' aritzen diren irrati bakarrak.

Myriam Gartzia

«Atlantarako bidean geratzen baldin banaiz hori onartzen jakingo dut»

Zango azkarrak ditu, eta mingaina ere ez du jario motelekoa. Bartzelonako Joko Olimpikoetan 1.500 metroen finalean seigarrena, aurreko Seulekoetan 800 metroetan zazpigarren... Espainiako emakumezko korrikalarien podiumaren goren gorenean dago. Entrenamentuei tartetxo bat kendu, eta grabagailuaren aurrean jarri dugu Maite Zuñiga gasteiztarra.

ARGIA. Noiz hasi zinen korrika egiten? Zein oroi-men duzu garai haietaz?

MAITE ZUÑIGA. Bederatzi urterekin hasi nintzen, Gasteizko eskolan. Hor hogeitabat urte bete nituen arte aritu nintzen. Mar-ka onak egiten hasi nintze-nean, Espainiako selekzio-ko entrenadoreak deitu zi-dan. Gero Seuleko Olinpia-detakoa etorri zen, eta han 800 metroetan zazpigarren geratu nintzen finalean.

Horren ondoren atletismoari serio ekin nion.

A. Hasiera haietan zer esaten zizuten entrenadoreek? Joko Olimpiko batzuetan fi-nalista izatera iritsiko zine-nik ez zuten amestu ere egingo.

M.Z. Nire ezaugarri fisi-koak ez ziren atletismorako onenak. Ezaugarri horiek denborarekin eta asko en-trenatuz hartu ditut. Karrera azkarretako korrikalaria

izateko jaio egin behar da, norberaren giharren ezaug-arririk zerikusi handia bai-tute tankera horretako las-terketetan. Fondista edo medio fondista bat, berriz, lana eta entrenamenduaren bitartez lor daiteke. Kilo-metro asko eta asko eginda. Hori, nolabait, nire kasua izan da. Gogoratzen naize-nez, txikitan korrikan hasi ginen neska koadrilan, ni nintzen denetan txarrena. Haietako askok nik baino

ezaugarri fisiko egokiagoak zituzten atletismorako.

A. Ezaugarri fisikoen, be-raz, ez da erabat erabakio-rra. Erdi mailako fondoko korrikalaria entrenamen-duetan ere egiten da.

M.Z. Ezaugarri fisiko ego-kiak baldin badituzu, emai-tza onak hamazazpi urtere-kin lortzen has zaitezkeela esaten da. Baina horrela-koetan, gerta daiteke hoge-i urterako dena emanda egotea, eta hortik aurrera gorantz baino beherantz hastea. Nire kasua ezberdi-na da, nire garaipen garran-tzitsuenak hogeitahiru eta hogeitalau urterekin lortu baititut. Bitartean tirriki ta-rraka aritu naiz, oinarritzko

«Hasieran ez nuen atletismoa serio hartu. Ez nuen uste niretzat ogibidea bihurtuko zenik. Nire ezaugarri fisikoak ez ziren aproposenak. Horiek denborarekin eta asko entrenatuz hartu ditut.»

■ «Ez nuke Ertzaintzara itzuli nahiko, ez gustatzen ez zaidalako, azken bost urteetan asko aldatu delako baizik» ●

lana eginez. Horrek goi mailako txapelketetan ari-tzeko adorea eman dit, au-rreretik egindako lan isil guzti horrek.

«Seuleko Joko Olinpikoen ondorengo bi urteak oso txarrak izan ziren niretzat, aldarte nahiko txarrean ibili bainintzen. Bi urte horiek irakaspen handia izan ziren, oso zaila delako goitik erori eta berriz ere gorantz hastea. Kirolaren alde garrantza ezagutu nuen eta oso aberasgarria izan zen».

A. Zuk zeuk espero al zenuen sekula atletismoan profesionalismoa lortzea? Iritsi zaren lekura iristea?

M.Z. Nik hau hasieran ez nuen serio hartu, ez nuen uste niretzat ogibidea bihurtuko zenik. Gauzak ondo ateratzen hasi zirenean ekin nion serio. Atletismoa ez da

futbola bezalakoa, non jubeniletan dagoeneko diru pixka bat irabazten hasten diren eta gerorako espektatiba batzuk sortzen. Atletismoan, gora iritsi arte, ez duzu sosik ikusten. Ez da gauza erraza ikasketak edo lana alde batera utzi eta honetan buru belarri hastea.

A. Bartzelonako Joko Olinpikoetan zazpigarren geratu zinen 1.500 metroetan, bala ere, zuk 800 metroak korritzeko asmoa zenuen... Zer gertatu zen?

M.Z. Espainiako Atletismo Federazioko lehendakaria den José Luis Odriozolaren erabakia izan zen hori; be-

rak Ordiziako Amaia Andres korrikalaria jarri baitzuen nire partez froga hartan. Federazioan, urte osoan, Amaia Andresek erakustaldiko 800 metro guztiak korritzan saiatu ziren, eta nik ezin izan nuen horietako batean ere aritu. Federazioan berekoikeriak egoten

dira, ni ez naiz isiltzen denetakoa, eta alde horretatik mendekua hartu zutelakoan nago.

A. Dena den, finalera iritsi eta zazpigarren geratu zinen. Ia eskertu egin beharko zenieke federaziokoei nahi ez zenuen lasterketa horretan zu sartu izanagatik.

«Espainiako Atletismo Federazioan berekoikeria dago, eta horregatik korritu nituen 1.500 metroak Bartzelonan» ●

M.Z. 1.500 metroetarako eraman ninduten, eta tira, 800erako gogor prestatzen ari baldin bazara, gerta daiteke horretan ere lasterketa ona ateratzea. Zer postu lortuko nukeen, ordea, nire izena 800 metroen frogarako eman izan balute? Hori ezin go dugu jakin. Hemendik aurrera, gainera, 1.500 metroak korrituko ditut bakarrik. Dena den, Estatu es-

painiarreko lehen emakumezkoa naiz bi final olinpikoetara iritsi dena. Alde horretatik, jaramon gehiago egin beharko lidaketela iruditzen zait.

A. Baina horrek badu bere arriskua; zerorrek esan duzun bezala Estatu espainiarreko lehen emakumez-

aldarte nahiko txarrean ibili bainintzen. Bi urte horiek irakaspen handia izan ziren, oso zaila delako goitik erori eta berriz ere gorantz hastea. Hor asko ikasi dut. Kirolaren alde garrantza ezagutu nuen, eta oso aberasgarria izan zen.

A. Kirolaren beste aurpegi garrantzetako bat dopinarena da. Zure entrenatzailea den Victor Clemente horrelako kasu batzuetan nabasturik ibili izan dela argitaratu izan da.

M.Z. Victor Clemente nire entrenatzailea da hemeretzi urte nituenetik, hogeitazortzi ditut eta ez dut sekula nire inguruan horrelakorik ikusi. Herri honetan bekaizgo handia duen jendea dago, eta aurrikusia dagoen langatik pixka bat gorago ateratzen den guztia gaizki ikusia izaten da. Nik milaka kontrol pasa ditut, eta ez dut sekula positiborik eman. Dopina ote dagoen? Nire kasuan ez, nire ingurukoe-nean ere ez. Baina harria botatzea oso erraza da. Zu beste batzuen mailara ez bazara iristen, oso erraza da beste horiek drogatuta egiten direla esatea.

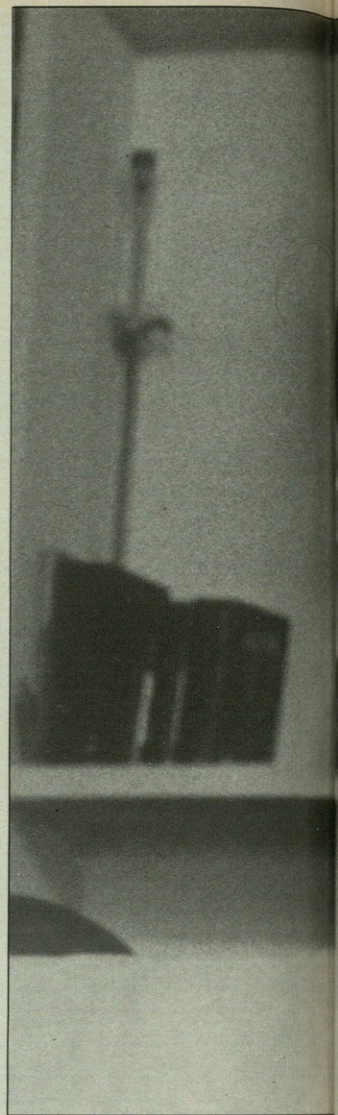
koa zara Joko Olinpiko batzuetan bi finalera iristea lortu duena. Txapeldunen Olinpora igo ondoren latza izango da hortik jaistea.

M.Z. Seulera hogeitahiru urterekin joan nintzen, eta finalean sartzea ustekabe handia izan zen niretzat. Komunikabideak gainera etorri zitzaizkidan orduan, hainbeste lortutako lehenbiziko emakumezkoa nintzelako. Horrelakoetan, nahitahiezin, harrotu egiten zara, horretan arrazoi duzu. Dena den, Seuleko Olinpiadaren ondorengo bi urteak oso txarrak izan ziren niretzat,

NORTASUN AGIRIA

1964eko abenduaren 28an jaio zen Eibarren ● Guraso zamoratarren alaba, Arabara joan zen bizitzera txikitatik ● Bi final olinpikoetan parte hartu duen lehen emakume euskalduna izanagatik ere, urtero, denboraldia hastean, agujetak izaten ditu ● Entrenamenduak direla eta denbora gehiegirik ez izan arren, irakurtzea da gehien gustatzen zaiona ● Euskalduna sentitzen da batez ere, baina horrek bere nortasun espainola ez duela gutxitzen esaten du ● Billodas izeneko herri txiki batean aurkitu du Gasteizen ez zuen lasaitasuna

A. Aste osoan entrenatzen, etxekoekin egoteko denborarik ez duzula... Damutu al zara sekula kirol profesionalaren bidea hartu izanaz? Ba al duzu beste esperientzia asko galdu duzuneko susmorik?

M.Z. Gauza batzuekin pena sentitzen duzu, baina ez dira asko ere, astebukarra bat bera ere libre ez edukitzea adibidez. Bidaiatzea gorrotatzen hasia naiz, eta benetan, maite dudana gauza bat dela esan behar dut. Nire bidaiak tximista bezalakoak dira, atletismo pistak eta hotelak besterik ez ditut ikusten. Hala ere, atletismoan 30-31 urte ditudan arte ari-tuko naiz... eta orduan hasiko naiz tarte honetan egin ez

ditudanak egiten. Noski gaztetan horrela ibiltzea bizi-modu gogorra dela, baina poz handiak ere ematen dizkizu. Nazioarteko txapelketetan aritzen zarenean, errekorren bat egitean... horrelakoetan sentitzen dena ezin da hitzez azaldu.

A. *Goi mailako kirolariak ez al zarete oxigeno bur-buila moduko batean bizi? Ez al zaudete kaleko jende arruntarengandik urrun sentitzen?*

M.Z. Nik beste korrikalari

batzuen kasua ezagutu dut, bizitza guztia kirola egiten pasa dutenak, lagun guztiak kirolaren ingurukoak geratu zaizkienak... Nahiago dut bizitza normalera ohitzen hastea, kirola uzten dudana egunean horren gogorra izan ez dadin. Baina egia da maila pertsonalean ez duzula bizimodu sozialik.

A. *Atletismoan aritzen zareten emakumezkoen lana gizonetzkoena adina baloratzen al da? Klubetan, federazioan... gizonetzkoak*

bezala tratatzen al zaituzte?

M.Z. Ez dut uste baloratzen denik. Espainiako selekzioan emakumezkoak eta gizonetzkoak ia maila berean gaude. Haiek frogar onetan jendea dute, baina emakumezkoak erregularragoak gara. Hara, ni Seulen finalista izan nintzenean, klub askotatik eskaintza izan nituen, eta horrelakoetan galdetu egiten nien: «Aizu eta nik zer egin behar dut Jose Luis Gonzalezek adina diru irabazteko?» eta erantzun hau jaso izan nuen: «Ezta munduko errekorra lortuta ere, ezta txapeldun olinpikoa izanda ere, ez duzu berak adina kobratuko». Horrek dena esaten duela iruditzen zait.

«Bidaia zera gorrotatzen hasia naiz eta, benetan, maite dudana gauza bat dela esan behar dut. Baina nire bidaia tximista bezalakoak dira. Atletismo pistak eta hotelak besterik ez ditut ikusten».

■ «Ez naiz dopatzen; beste batzuen mailara heltzen ez zarenean oso erraza da besteak drogatuta egiten direla esatea» ●

«Ertzaintzaz telebista eta prentsan ikusten dudana esan dezaket. Ez naiz gehiago sakontzen hasiko. Ez dut batere argi itzuli nahi ote dudan ala ez».

A. *Atletismoa eta beste kirolak alderatuta beste bainbeste gertatuko da.*

M.Z. Ni futbolistekin, esaterako, txundituta geratzen naiz. Horien profesionalismoa barre egiteko modukoa da. Zenbat entrenatzen duten, nola aritzen diren... Baina noski, ikusleek agintzen dute, eta telebistaren audientziak. Niri futbol talde profesionalekin entrenatzea suertatu izan zait, Atletico de Madridekin esaterako, eta hura lotsagarria zen. Goizez

korrika pixka bat egin, gero zerbait jan, arratsaldean beste korrika pixka bat...

Baina, jakina, bakarka aritzen garen kirolarien pentsaera ezberdina da, guk badakigu gogor entrenatzen ez badugu gure kalterako dela, futbolisten kasuan zera esaten dute: «Hamaika gara eta...». Entrenamenduetan arbolan atzean ezkutatzen ibiltzen ziren, eta benetan diot.

A. *Zein helburu dituzu*

orain? Zein helmuga ezarri dizkiozu zure buruari?

M.Z. Lehen, azken helmuga niretzat Bartzelonako Olinpiada izan zen. Gaur egun ezberdina da, orain urtero planteatzen dira gauzak. Aurten Munduko Txapelketa daukat, hurrengo urtean Europakoa... azken helmugatzat Olinpiada dut, hura izango da nire urtea. Baina bidean geratzen baldin banaiz, ez da ezer gertatuko. Onartzen jakingo dut.

A. *Pentsatu al duzu lasterketak uztean zer egin behar duzun? Atletismo profesionalera sartu aurretik ertzaina zinen, tarte honetan eszedentzia hartuta zaude. Lehenengo lanbidera itzuliko al zara?*

M.Z. Ez nuke Ertzaintzara itzuli nahiko, ez gustatzen ez zaidalako, baizik eta azken bost urteotan asko aldatu delako, eta nahiko galdua sentituko nintzatekeelako. Nik ez dut instituzioetan egoteko balio, harriak zaintzen. Ni mugimendu askokoa naiz ez dut balio geldirik egoteko. Ezingo nukela sartu uste dut, kirola asko maite dut eta honekin loturik jarraitu nahiko nuke. Ez dakit nola, baina nolabait bai.

A. *Kirol munduan jarraitzerik izango ez bazenu?*

M.Z. Ez dakit, harremanak galdu egin ditut, lankide ohiak ikusten ditut tarteka, baina ez dut horretaz hitz egin nahi. Orain honetan sartua nago, gero, lanik lortuko ez banu, agian kezkatzen hasiko nintzateke. Ertzaintzaz telebista eta prentsan ikusten dudana esan dezaket, ez naiz gehiago sakontzen hasiko. Ez dut batere argi bueltatu nahi ote dudan ala ez.

Ritxi Lizartza

Larrun

Mugarik gabeko pentsamendua

Kolekzio osoa, aurtengoa barne, dohainik eskuratuko duzu. Harpidetu zaitez!

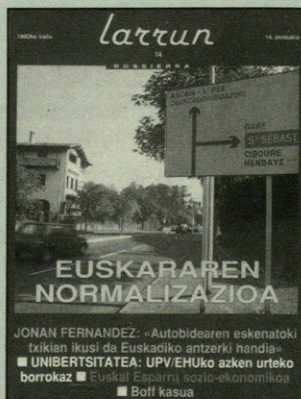
12. zenbakia

13. zenbakia

14. zenbakia

15. zenbakia

Jaso ezazu LARRUN etxean

IZEN-ABIZENAK Tel
HELBIDEA
.....
HERRIA
HERRIALDEA K.P.
BANKU EDO AURREZKI KUTXA
SUKURTSALA
SUKURTSALAREN ZENBAKIA
KONTUAREN ZENBAKIA

(Urtean lau ale. Hego Euskal Herria: 2.800 pezeta. Ipar Euskal Herria: 182 libera)

LARRUN: Industrialdea, 1 eta 2 pabilioiak, 20.160 LASARTE-ORIA

Kultura berri on

EUSKAL kulturaren sumendia, erabat lertzera jo gabe, piztu zenekoa izan genuen 1992a. Atzean geratu da jada. Iragan hurbila (bi hilabete barru iragan urruna izango da), sutan jarri zuen gertakari nagusietarik bat museotzar eta erraldoiaren eraikuntza kontratuak ekarri zuen. Guggenheim Museoak. Kezkagarritzat iritzi zioten euskal kultura arloko 400 langile eta artistak egitasmoaren atzean zetorrenari, hots, Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailaren dirulaguntzak hainbat arlotan murriztuko ziren arriskua azaleratu zen. Horretan zuzen-zuzen asmatu zuen Kultur Kezkak. Amerikarekin tratuetan eta etxekoa kate txikitik loturik ohitu gaituen Joseba Arregik, euskal kulturaren behar handiak handikeria nahiarekin nahastu omen dituen gudari-gidariak, Bilboko zimenduak babesteko topagune egokiagorik ez dagoela eta hainbeste sasikori erreparatu gabe jokatu du.

EUSKARAZKO zinemagintzaren alorrean, atrebentzia ez bada, Koldo Izagirreraren «Off-eko maitasuna» filmea estreinatu zen maiatzean. Hego Euskal Herriko lau hiriburuetan aurkeztu ondoren off-ean geratu dena, kritika gogorrek erasotuta. Donostiako Zinemaldiak «hau akabua da!» esanez utzi zituen kritikari eta ikusle. Sail nagusiko kalitate faltak Rudy Barneten asmo berritzaileak bazterrerera bota eta zuzendaritzaren aldetara eraman ditu antolatzaile politikoak. Flandiarra erruduntzat jotzen ez dutenek gaixotasun kronikoa antzematen diote Zinemaldiari, edo nazioarteko zinemagintzaren kalitate ezari egozten arazoaren larria. Zestoakoak ateak itxi zituen oraingoz, ezinean. Bilbokoak bere horretan darrai, urte osoko lur azpiko Guadiana, astebetez, laburmetraien erakuslelhoa. Azkenez, Julio Medem zuzendaria dugu aipagarri, Berlin eta Can-

nesen goraipatu eta Tokion saria jaso baitzuen. Musikari dagokionez, Pantxoa eta Peiok, elkarrekin 23 urte aritutako bikote arrakastatsuak uztea deliberatu zuten, zortzigarren diskoa eta gero. Zilarrezko ezteiak gainean zituzten Ospital eta Karrerek herri musikagintzaren gailurra jo zuten aspaldian, ahoz aho zabaldu diren mugarik gabeko doinuen eskuetik. Gailur horretan ez gustora edo, helbururik gabe, isildu bidean da Hertzainak taldea ere, hamar urtez, euskarazko rock gaztearen helduleku preziatuenetarikoa. Uta berriaren sailean, Nogu Gorriak-ek Europa eta Amerikan zehar egindako txangoak asebetarik utzi ditu berauek, hainbat musikariren begiak nahiz asmoak urrunago eramanez, bidenabar.

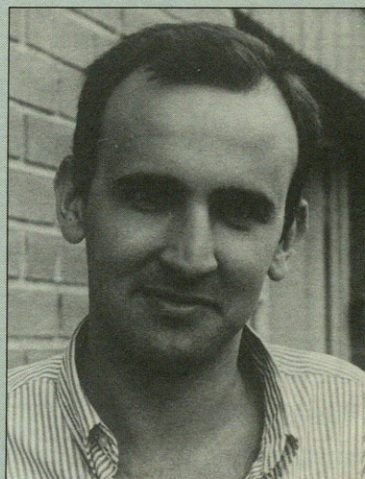
ESKULTURAN, Oteizaren bihotz zaharrak, minez eta haserrez, Nafa-

Honakoa Eskola Publikoari buruzko hitzarmena sinatu zeneko argazkia duzue. 1992ko ekainaren 16an, EAJ, PSOE-PSE eta EEko gobernukideek argi berdea eman zioten urtetako eztabaida zuzentzera zetorren lege proposamenari. Irakaskuntza munduko indar sozialak kontuan hartu ez izana leporatu zitzaion proposamenari; honez gain, ikastolen mugimenduaren haustura bilatzen zuela argudiatu zuten bertako ordezkariak. Gasteizko Legebiltzarreko oposizioako alderdi guztiek, osoko emendakinak luzatu zituztuten urtearen hondarrean.

Hamar milioi zaplazteko

Burte «Egunkaria»k eta hamar aurki telebistak. Hasiko al gara konparazio gorrotagarriak egiten? Urtetan dozenaka mila milioi gastatu ditu Jaurilaritzak ETBn (gehi administrazioaren publizitate uholdea); «Egunkaria»n berriz, 0 pezeta —0 libera— (ken publizitate instituzionalaren boikota). Txikikeria horiek ahaztu eta begira diezaiogun benetako garrantzia duenari: emaitzari. Zer dugu hor? Telebistak lotsatu egiten gaitu ikusten dugun euskaldun apurrok, gehienak etsi eta erdal kateei begira ari baitira; «Egunkaria»k, aldiz, harrotu egiten gaitu irakurtzen dugun euskaldun apurrok, eta publiko zabalagotara iristeko bitartekoak eskatzen ditugu. Zelako aldea apur eta apurren artean, bietan ere jende beretsua bagara ere.

XABIER MENDIGUREN

Beste alde asko ere nabarmen nitzake, baina zuen esku uzten dut ariketa. Hausnartzeko puntu gisa, adibidez, hauek: baten eta bestearen euskara-maila, langileen ilusioa orohar, elkarrekiko tratua, euskal kulturaren suspertzea eta kulturgileekiko identifikazioa, Euskal Herria bere osotasunean hartzea, albisteen objetibotasuna, irizien aniztasuna...

GURE Kaxianok ere ikusiko luke, ez ordea zitalkeriak eta bekaitzak itsututako politikari batzuek. Nola baina, sekula ez dute euskal prentsan sinetsi eta? Euskal egunkaria eskatzen hasi zenean, goizegi omen zen eta ezertarako balio izan ez zuen albiste-agentzia sortu zuten aurrena (asmorik onenaz, Martin), eta «Hemen» eta «Eguna» ilaurrak hurrena, ARGIA bide hartatik nahita baztertuta (Amatiñok orduan zioen, kioskoan saltzeak duela meritua, ez harpidedunei zabaltzeak). Porrot horien aurrean, egunkariaren proiektuari tinko eta serio eutsi zion euskaltzale sail zabal-zabal batek. Orduan entzun genuen euskara ez zegoela prest, nahiko kazetari jantzirik ez zegoela eta abar, baina asmoa aurrera zihoala ikustean, Joxe Ramon Belokiri presaka eta zalapartaka eskatu zioten itxuragabeko mamu hura asmatzeko.

GEZURRAK eta errezeroak, den-denak gainditu ditu «Egunkaria»k. Zer geratzen zaie etsaiei? «Ez zait gustatzen» esan du Arregik, banpiro horrek. Baina ba ote da oraindik inuzenterik, Arregi euskaltzalea dela sinesten duenik. Bien bitartean, 15.000 lagunek eguneroko «Egunkaria» erosten segitzen dugu, 600 aletik gora honezkero. Biderketa egin eta ia hamar milioi ateratzen dira. 10.000.000 zaplasteko Joseba Arregiren burdinazko masailan.

roako Gobernua izendatu zuen bere arte lan guztien oinordeko. Guggenheim erreko lukeela zioen, bihotz berriturik jada, Nafarroak ordainetan urrezko domina eman zion hartan. Txillidak beste muturrean jokatu du, eta azkenez, hitzezko laudorio eta onarpen guztien ondoren, Donostia-ko Miramarren erakusketa antologikoa egitea lortu zuen konkistarik handiena burutu bailuen. Agustin Ibarrolak ez zezakeen pentsatu ere Gasteizko erdigunean paratutako erakusketak halako oihartzunik izan zezakeenik. Ezta Santos Iñurrietak ere ekintza sinbolikoa burutzeagatik espetxean bukatuko zuenik. Ibarrolaren obra lurrera bota ondoren, alde eta aurkako jarrera sutsuak piztu ziren auzi honen inguruan.

Herri antzerkigintzaren alorra berpizturik ikusi dute hainbatek, bi pas-toral eta emakumeen lehen maskaradaz gain, Zeanuri, Zarautz eta Ondarroan obra bana eman baitzituzten, herritarren parte hartzeaz. Eredu honen arrakastak aretoetan egin ohi den antzerkigintzaren beherakada gainditu, eta euskarazkoak faltan duen haize beroa txertatzen jakin du.

LITERATURARENTZAT urte apala izan da aurtena. Idazle kontsagratuetatik gutxi aurkeztu ziren Durangoko Azokara, Sarrionaindiaren bi liburuez gain Xabier Lete poesia lanetara itzuli izana nabarmendu zituztela. Joxe Azurmendiren saiakerak ere pozteko aukerarik eman zuen, itzulpengintza eta haur literaturaren alorrak erabat nagusitzen ari diren literaturgintzan. Idazle gazteen faltaz solasatzen entzun genituen hainbat. Emak Bakia Baita klub sonatuarekin omen datoz, hala iragarri baitziguten Atxagaren ezpainek, kritikarako aukerak. Bertsolaritzaren gorakadaren erdian gazteen munduan lortutako arrakasta nabarmendu zen. Hainbat «mukitsu» bertorik biribilenak egiteko gai azaldu baitziren.

J.J. Petrikorena

«Xirulikan», Udaberri taldearen azken lana

Euskal Herriko aberastasuna biltzen duen dantza ikuskaria

Tolosako Udaberri taldeak «Xirulikan» dantza ikuskizuna aurkeztuko du hilaren 27an bere herrian, ondoren, Euskal Herriko beste hainbat tokitara eramateko asmoz. Hogeitamabost urte bete ditu taldeak, eta betiko dantzak era berri batez eskaini nahi ditu. Ardatz nagusiak, Gipuzkoa, Bizkaia eta Nafarroako dantzak dira. Horien artean, Tolosako «San Juan» zortzikoa eta Lantzeko ihauteria.

Gipuzkoako dantzak eskainiko dira lehen zatian, elementu berriz apainduak. (Argazkia: J. Urretabizkaia).

ANDONI Gorostidi, Udaberriko zuzendariak adierazi digunez: «Duela hamar urte zilarrezko ezteiak bete genituenean, belaunaldi guztiek parte hartuz jaialdi bat prestatu genuen. Oraingo bonetan beste bat da helburua: be-

tiko dantza zabarrak era berriz eskaintzea, ikuskitunari arintasuna emanez».

Horrelako muntaia prestatzeko jende askoren partaidetza behar izaten da, eta berez taldea utzita duten batzuk izango dira «Xiruli-

kan» ikuskarian. Taldeak ematen dituen ikastaroetako zenbait ikasle heldu ere izango dira tartean. Hirurogei haur izango dira gutxi gorabehera, eta musikari laguntzaile batzuk ere bai. Ehunetik gora dantzari gutxira.

Ikuskizun honen zati batzuk San Juan jaietako kontzertu berezian aurkeztu zituen Udaberri taldeak Tolosan.
(Argazkia: J. Urretabizkaia).

Bi ataletan banatuko da ikuskizuna. Lehen atalean, Gipuzkoako dantza batzuk izango dira: «Ormatxulo», «Punta motz», «Hasierako» eta «Saltokako» zortzikoak, «San Juan» zortzikoak, «Uztai handi», «Brokel dantza», «Uztai txiki» eta «Jorrai dantza». «Tolosako zortzikoak era berezi batez emango da, zenbait elementu sartuz dantzarekin batera», dio zuzendaritza artistikoaz arduratu den Joxemi Garikanok.

Bigarren zatian Bizkaiko eta Nafarroako dantzak eskainiko dira: «Eaurta», «Otsagi», Iurretako «Dantzari dantza», Lekeitioko «Kaixarranka», Lizarrako «Larrain dantza», Urdiaingo «Emakumeen kantaitia», eta bukatzeko Nafarroako bi ihauteri: Altsasu eta Lantzekoa. «Xirulikan bitza Nafarroa Beherean erabiltzen dute.

Kantariak abestean ematen duen bira esan nahi du. Guk ikuskizunean emango ditugun bira geografiko horiek adierazi nahi izan ditugu izenburuan», adierazi zuen Garikanok.

Musika alorrean ere zenbait berrikuntza eskaini nahi dira «Xirulikan» ikuskarian. Musikarien laguntza

honetan», dio Juan Mari Urruzolak, musikaz arduratu denak. Txistu taldea, dultzainak, txaranga, trikiti-xa, eta abar, ez dira faltako noski.

Udaberri Dantzari Taldeak, bere historia luzean, makina bat lan egina du folklorearen ikerkuntza eta zabalkundean. Tolosaldeko

betidanik, bai Tolosan, bai bailarako beste herri askotan ere (partaide batzuk horretan aritzen dira), eta arrakasta handiz gainera. Azken urteetan berrehun bat ikasle bildu dira, fandangoa eta arin-arina ikasi nahi duten helduak, eta era guztietako dantzak ikasten dituzten haurrak.

Lan guztien ondorioa abenduaren 27an Tolosan aurkeztuko duten hau izango da. Berrikuntzak sartzeko asmo hauek aspaldidanik datoz. Duela bi urte Elduan egin zuten saio bat, eta azken bi urteetan Tolosako San Juan jaietan izaten den kontzertu berezian ere landu ziren gauza berri batzuk. Saio horiek forma hartu dute «Xirulikan» obran.

■ Ehunetik gora dantzarik parte hartuko dute abenduaren 27an Udaberri taldeak Tolosan estreinatuko duen ikuskarian ●

berezia izango dute honetan, izan ere, normalean behintzat, dantza talde batean metalezko eta harizko soinu tresnak ez dira erabiltzen. «Euskal Herriak duen aberastasun guztia taularatu nahi dugu ikuskizun

zenbait dantza berreskuratu ditu (Berastegiko «San Juan dantzak», Tolosako «Bordondantza», «Neskatxan Eskudantza...») eta lan horien berri eman du aldizkari, disko eta bideoetan. Dantza ikastaroak antolatzen ditu

Joxemi Saizar

Abenduaren 28an beteko dira 20 urte bere buruaz beste egin zuenetik

Jon Mirande, heriotzaren besoetakoa

G abonak aukeratu zituen euskal literatura garaikideko pertsonaiarik garrantzitsuenetarikoa bilakatu zen Jon Mirandek bere bizitzari barbiturikoen laguntzaz amaiera emateko. Kristautasunari egin zion azken muzina. Faxistatzat hartua, euskara eta euskal munduaz nazkatua, bretoieraz idazten amaitu zuen. Hala ere, ezin da ukatu bere lanek izan duten eragina. Aresti berak esan omen zuen bezala: «Mirande irakurri izan ez banu, ez nukeen inoiz euskaraz idatziko».

■ Jon Mirande Aiphasoro 1925. urteko urriaren 10ean jaio zen Parisen, eta 1972ko abenduaren 28an hil zen. Bere gorpua agertu zen gelan, whisky botilak eta barbiturikoak zeuden.

■ Euskara bere kasa ikasi zuen 20 urte zituenean. Euskara batua, Andima Ibiñagabeitiaren laguntzaz.

■ Ogibidez bulegaria izan arren, ez zuen gogoko lan hura eta irakurtzen, ikasten eta idazten igarotzen zuen gehiago. Hizkuntza ugariaren jakitun, euskalki guztiak ere menderatzen zituen. Kultura handiko gizona. Linguistika, literatura, filosofia eta zuzenbidean aditua.

■ Hamabost edo hamasei hizkuntza ezagutzen zituen. Hamabi hitz egiteko gai zen. «Erdaraz, frantsesez, euskaraz, alemanieraz, holanderaz, ingelesez, gaelikoz, bretoieraz... mintza-

tzen entzun izan dut» esan digu Txomin Peillenek. Latina, grekera klasikoa, gotikoa, irlandarra zaharra... denak bere kasa ikasiak.

■ Alkohlzalea zen. Behin, ospitale batean ingresatu behar izan zuten. Sendaketaren ondorioz, bere izaera depresiboa bilakatu zen. Askotan saiatu zen bere buruaz beste egiten.

■ Hiru aldiz egon zen psi-

gun. *Iratxo bat zirudien. Desegin egin zuten*», gogoratzen du Peillenek. Azken aldian Britainian izan zen psikiatraz batekin, eta itzuli eta gutxira hil egin zen.

■ 1948an Euskal Biltzarrean parte hartu zuen Miarritzen. Bertan ezagutu zituen gerora bere lagunak izango ziren zenbait euskal idazle: Txomin Peillen, Jon Etxaide, Gabriel Aresti...

■ Nietzsche-z idatzitako 150 orriko saiakera amaitu eta argitaratu gabea bere arrebaren esku dago ●

kiatrikoetan. Hiru depresio izan zituen eta hirugarrenak eraman zuen. Bigarrenean lo sendaketa bat egin zioten eta oso makalduta itzuli zen etxera. «Hamabost egun pasatu zituen lo eta espektro bat bezala agertu zitzaiz-

■ Parisen ere lagunak egin zituen. Aipagarriena, Goulven Pennoad. Bere bitartez hasi zen literatura bretoia lantzen.

■ «Euzko Gogoa» aldizkarian idazten zuen, baina nekazari munduko istorioak

lantzen ez zituenenez, zentsura jasaten hasi zen. Asperturik, utzi egin zuen. Baita «Egan» aldizkaria ere. Ez zuen non idatzirik.

■ Txomin Peillenek proposatu zion orduan umorekoa litzatekeen aldizkari bat kaleratzea. «Igela» eta «Katastrofe» izenak ziren aukerara zituztenak, eta lehena aukeratu zuten, «azkenean katastrofe bat izan arren», aipatzen du Peillenek. 1960. urtea zen. Txomin Peillenek jarri zuen dirua, eta bertan jorratu ahal izan zituen Mirandek nahi zituen gai guztiak.

■ Kritika umoretsua zen aldizkariaren funtsa, eta Elizako partaide askok aurka-ko ahotsak altxatu zituzten. Antiklerikala bihurtu zen argitalpena. «Igela urik gabe utzi zuten», diosku Peillenek, eta horrela ihartu zen 1964ean.

■ Bere lehen poema 1948an idatzitako soneto bat da. Heriotzari buruz hitz egiten du bertan: «Halan da barra fruituetan, bazkatzen hasi dela barra fruitua jaten». Idazteak salbatzen omen zuen, eta utzi zionean akabo.

■ 1970ean berak idatzitako «Haur besoetakoa» eleberri laburra argitaratu zen Do-

nostian. Eduardo Gil Berak aipatu digunez: «Argitaratu orduko aski desengainatua zegoen. Idazteari utzi zion. Euskal letrak, aferak eta euskal munduarekin nazkatuta zegoen ordurako».

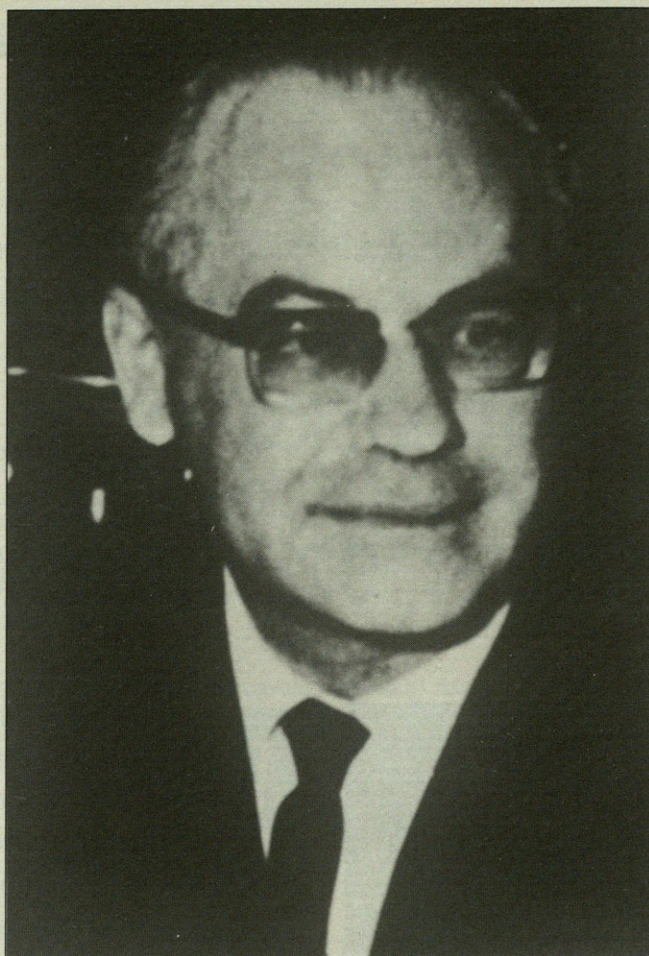
■ Utzi egin zion euskaraz idazteari, eta ondorengo urteetan maldan behera joan zen. Gaixotu zenean, psikiatrak ea bizitzeko zer behar zuen galdetu zionean: «Idaztea. Ez badut idazten bila nago» erantzun zion.

■ Jon Etxaide, Gabriel Aresti, Txomin Peillen, Salvatore Mitxelena... Beraiek izan ziren azken urteotan izan zituen lagunak minenak, eta beraiek ziren sorkuntzarekiko lotura mantentzen ziotenak, «Igela» utzi ondoren gehiago ez baitzuen sortu. Itzulpenak besterik ez zituen egin.

■ Oro har, ez zuen Ipar Euskal Herriko jendea estimatzen, eta Iparraldean ez zuten ere asko preziatzen. Baina, Gil Beraren ustez: «Laffiterekin azkeneko urteetan bakeak egin zituen». Hegoaldekoekin, Salvatore Mitxelena kasu, hobeto konpontzen zen nahiz eta biak ideologia ezberdinekoak izan.

■ Peilleni bidalitako azken gutunean idatzi zion: «Aspertua nago osoki Euskal Herriaz. Itzuliko naiz baina ez dakit nora joango naizen». Ez zekien etxera, lanera, psikiatrikora edo nora joanen zen. 1972 urtea zen. Urte oso txarra izan zen. Urrian pixka bat hobeto zegoen, eta Eguberri bezperan ikusi zuen lagun batek. Oso alai zegoen. «Umorista zen baina ez zen oso alaia; ordukoan ordea, oso alaia ikusi zuen», gogoratu du Peillenek. Egun gutxi barru bere buruaz beste egin zuen.

■ Poema solte asko idatzi

■ «Idaztea beharrezkoa dut bizitzeko. Ez badut idazten bila nago».

zituen. Berak ez zituen ikusi bere poemak bilduta. Gil Bera idazleak esan digunez: «Hori barendako frustazio bat izan zen. Arestiri poema batzuk igorri zizkion, baina ez ziren argitaratu bera bizirik zegoen bitartean».

■ Literatur jenero ezberdinak landu zituen. Poemak, ipuinak, artikulak, txiste beltzak eta itzulpen lanak ere egin zituen. Gorka Au-

lestiaren ustez, «gizaldi bonetako poetarik onenetarikoa da, goi mailakoa, eta bere liburua, 'Haur besoe-takoa' batzuentzat gai bezala mingarria izango da, baina literatura aldetik, prosa poetiko hori goi mailakoa dela uste dut. Eguzki bezala ikusten dut gure zeru txiki bonetan». Nietzsche eta Barojaren eragin handiak omen zituen Mirandek. «Jaun de Alzate' eleberria irakurri eta Miranderen lan asko irakurri eta esango nuke ia plagioa dela».

■ Itzultzaile, euskal metodogile eta antzekoen erasoja izan zuen sarritan. Aita Mokoroa ere ibili izan zen bere idazkiak debekatu nahian, gazteria ustelduko zutela eta.

■ Haustura handia izan zen

berea, baztertuak diren guztiak aipatzen zituen eta. Homosexualitatea, sexua... Debekatuak ziren euskal literaturan eta berak aipatu egin zituen. Arestik esan zuen: «Mirande ez banu irakurri ez nukeen sekulan euskaraz idatziko». «Nik ere ez», dio Peillenek.

■ Txillardegiri Jon Etxaidek aurkeztu zion Mirande. Eskutitz batzuk ere bidali zizkion elkarri. Oraindik gogoratzen du Peillenekin batera Miranderen etxean gertatu zitzaiona. «Beltzen aurka hasi zen bitz egiten, eta ni altxatu egin nintzen gehiago jasateko prest ez nengoelako. Demokrata-kristau bat nintzela esan zidan. Nik faxista bat zela erantzun. Harezkeroztik ez nuen barremanik izan berarekin».

■ «Egia da jende eskuintiarrekin ibili zela, baina esan behar da hori topiko bat dela», azpimarratu du Eduardo Gil Berak. «Eskuintiarrekin ibili izan zen, bai, baina egia da sobietarren aldekoekin, stalinistekin, monarkikoekin eta jende anitzekin ere ibiltzen zela. Komunistekin eta kristauekin ez zen ongi konpontzen, baina Jon Etxaiderekin bazuen harreman sakona».

■ Idazlearen arrebak ditu oraindik argitaratzeko dauden zenbait lan: Nietzschez idatzitako 150 orriko saiakera amaitugabea, baita poemak ere, Miranderen adiskide baten esku izan behar dutenak.

■ Parisetik hamar kilometrorra dagoen Bagneux izeneko herriskin datza. Ez du inskripzio berezirik.

A magoia | ban

Joxi Goikotxea

■ «Aspertua nago osoki Euskal Herriaz; itzuliko naiz baina ez dakit nora joango naizen» ●
JON MIRANDE

Jon Enbeitarekin, txapelketa ondorengo errima zuzen eta erratuez

«Bertsolari on asko ahaztu ditugu finaletara iritsi ez direlako»

Bere bidea egindako bertsolaria da Enbeitak.

Arriagako bezperan hartu gaitu bere etxeko ganbara kutunean. Txapelak nahiz trofeoak nonnahi. Bakailaoa prestatzen irabazitakoa omen politena. Gosariari heldu aurretiko solasaldian bere hainbat kezka bota ditu mahai gainean. Oso urduri ere ez, lasaiago nahi baina. Abenduaren 20aren gainetik jardun dugu, gure buruak ondorengo egunean jarririk.

ARGIA. Bizkaia-Araba-ko Txapelketan aurten zer-bait azpimarratu baldin bada gazteen parte hartzea izan da, kantitatez nahiz kalitatez. Uzta berezia jaso al da?

JON ENBEITA. Gauza berezia bada, baina Txapelketa honetako sorpresa ez. Konfirmazioa izan da, urterik urte egin den lanaren ondorioa. Orain giro polita dago, eta gainera, atzetik asko datoz.

A. Nola ulertzen duzu hainbeste gazte bertsolaritzara hurbiltzea?

J.E. Lehen gazteak bere sasoikorik ez zuen, eta gaur bere inguruan baditu eta askoz ere gehiago identifikatzen da. Bertsolaritza zer

den irakatsi egiten da gainera, eta jendeak zenbat eta gehiago ulertzen duen are barrurago sartzen da.

A. Txapelketok gazte hauek ezagutarazi eta jendaurre-ra ekartzeko egokiak al dira?

J.E. Helburu hori betetzen dute maila batean. Beste modaliterik sortzen ez den bitartean jendea ezagutarazteko beharrezkoak dira. Herri honetan gainera, joko eguneroko ogia da.

A. Ez al zaizu Bizkaia-Arabakoa txikia geratu?

J.E. Handiegia, arrisku aldetik batez ere. Gazteek bertsoak ondo egiten dituzte, eta txapelketako egun batean edozer gerta daiteke. Euskal Herriko final batera

lasaiago joaten naiz hona baino, zer galdu gutxiago eta zer irabazi gehiago du-dalako.

A. *Nola dakusazu Bizkaiko bertsolari gazte eta helduen arteko lotura?*

J.E. Gazteak aipatu eta upatzen ditugu urtean zehar. Helduak edo zahar-
rak euren egina daukate eta kategoria horretan au-
rrean dabiltza. Erdian edo
dabiltzanak, finaletara iritsi-
takoak ala ahaztutakoak di-
ra. Bertsolari on asko ahaz-
turik daude. Euren akats ba-
karra ez gaztea ez zaharra
eta finalistak ez izatea da.

A. *Bertsolaritzaren gora-
kadari zer alde on ikusten
dionzu eta zertan zaude kez-
kati?*

J.E. Gorakada guztiak, be-
rez, onak dira. Jendeak gero
eta gehiago ulertzen duela
ikusten dut, gainera.

Alde txarra berriz, gazteak
boom horretara hurbildu eta
gero erretiratzen badira
ikusten dut. Bestalde, ber-
tsoa bera, inguruko espek-
takuluaren menpe geratzen
ari den arriskua nabari dut.
Ordenarik jartzekotan ber-
tsoa lehenik eta espektaku-
lua bigarren mailan utzi
behar da.

A. *Jendea gehiegi obitu al
da ikuskizunaren bitartez
barre egitera?*

J.E. Ez dakit ohitu den edo
ohitzen ari garen. Bertsola-
ritza horretara mugatzen
bada kalterako izango da.
Argi gorria piztu behar du-
gu. Gai jartzaile, antolatzaile
eta bertsolariekin hitz egin

Telebistako aukera bertsolari gehiagori zabaldu behar zaiolakoan dago.

eta ea jaialdien eraketan on-
do goazen azter dezagun.

A. *Duela gutxi Bertsolarien
Elkarteak kezkari plaza-
ratu du bertso saioetako jar-
dunak betikoez osatzen di-
rela eta aukera berriak sor-
tzeke asmoz. Ez dakit zeure
burua klub horren baitan
ikusten duzun. Soluziorik
ba al duzu egoera honen
konpontzeko?*

J.E. Ni ez nago klub ho-
rretan.

Askok egiten du telebista
berak, jendeak ikusten
duena hartzen du eta horrek
badu eraginik. Martxa hori
ona da baina akatsa da mar-
txa horren inguruan beste
batzuk geldirik geratzen di-
rela. Telebistako bertso
onen bilduma sei edo zor-
tziren inguruan osatzen da.
Soluzioa beste bertsolari
batzuk sartu eta telebistaren

eragina baliatzea litzateke.
Seiko taldea izan beharrean
hemezortzikoa izatea. Az-
ken batean bidea bertsola-
riak ezagutaraztea behar
luke.

Ez dut uste Euskal Herrian
hamar bakarrik direnik ber-
tso onak botatzeko gai. Lau
estereotiporekin gabiltza,
besteak baztertuz. Hogei es-
tereotipo sortu behar dira.

A. *Epe laburrean aldake-
tarako aukerarik ikusten al
duzu?*

J.E. Zaila da, baina ez dut
uste aldaketa hain traumati-
koa izan daitekeenik, edo
etxea goitik behera bota
behar denik; lehenengo gela
bat aldatzen da eta gero
beste bat.

A. *Patziku Perurenak due-
la gutxi gipuzkoarrak zil-
borrari begira aritzen direla
aitatzen zuen. Zer diozu?*

J.E. Errealitatez, bertsola-
ritzaren enborra izan da Gi-
puzkoa; bertsolari izateko
giro naturala egin du eta
historian oso mimatua izan
da zorionez. Pribilegio
egoera horrek ez du ixtera
eraman behar, ordea. Ale-

gia, Gipuzkoan loreak ia be-
rez irteten badira, irteten ez
diren landa horietara jo eta
hazia erein.

A. *Zure larrutan diskrimi-
naziozko ezagutu al duzu?*

J.E. Beharbada giputza
izan banintz beste zerbait
izango nintzateke. Ez dut
batere erraza izan, batez ere
Gipuzkoan sartzea. Bizkai-
tarra izateak lan gehiago
eman dit.

A. *Bertsolaritzan bizkaiera
baztertua dagoela esan
izan da, ez dela egiten. Nola
ulertzen da hori?*

J.E. Hori aurrekoarekin
lotuta dago. Giputza Bizkai-
ra etortzen bada, bertsotan
gipuzkeraz egiten du eta ez
da ezer gertatzen. Gipuz-
koan bizkaieraz egiten bada
berriz... Beharturik geunden
bertsolaria izateko gipuz-
keraz egitera edo batuaz.
Giputza ez da sentitu biz-
kaiera ikastera behartuta eta
alderantziz bai, eta horrek
azkenean mesede egin digu,
guri bederen, euskara abe-
rastu dugulako.

J.J. Petrikorena

■ «Egungo egoerari aurre egitekotan,
bertsoari lehentasuna eman eta
ikuskizuna bigarren mailan utzi behar
delakoan nago» ●

Altxa Lili eta Hazia elkartu dira 7. kultur astea antolatzeko

Iparraldeko kultur eskaintza planifikazio egokiaren bila

Urruña eskola bihurtu baldin bada aste kulturaleri doakienez, Azkainek, aldiz, kultur ekitaldi nagusi bat ezagutu du aurtan. Lurra gaitzat hartuz, eta horri ingurugiroarena lotuz, lortu dute publikoaren interesa sortzea bi herriotan antolatutako azkenengoan. Aste honek ukan duen arrakastak erakusten du funtsezko eztabaiden beharra, eta kultur aste horiek ekartzen duten indarren biltzeko parada.

Daniel Landarten ustez, indarrak hobeki neurtuz bi urtetik behin lan sakonagoa egin daiteke. (Argazkia: Luzien Etxezaharreta).

ZAZPIGARREN

kultur astea antolatu dute abendu erdi honetan Urruñako Hazia elkartekoek. Aste honek, artisten partehartzeari esker lortu du nolabaiteko arrakasta eta iraupena. Beste garai batzuetan, Ipar Euskal Herriak kultur aste askoz ere gehiago eta inportanteagoak ezagutu baititu.

Aste kulturala antolatzeak izugarrizko lana ematen du, leku askotan bezala Iparraldean jende guttik lan handia egin behar baitu, eta egoera honek beste antolaketa mota batzuetara iritea eragiten du.

Ahaleginak bildu

Horrela gertatu da behintzat Urruñan, Mixel Dhers Hazia elkarteko kideak adierazi digunez: *Jadanik, eta orain dela buelta bat, Azkaingo gazte anitz etortzen ziren gure elkartarekin lan egitera. Herrian dugun lan egiteko era gustatzen zi-*

Mintzaldiak, eztabaidak eta kontzertu bat eskaini zituen abenduaren 17tik 23ra bitarte iragan eta Altxa Lili eta Hazia elkarteek antolatu zuten kultur asteak.

tzairen eta basiera batean gurekin lan egitea nahiago zuten».

Baina orain dela urte t'erdi Azkainen Altxa Lili elkarteak sortu zuten, beren herrian dinamika berri bat bultzatzeko asmoz, kulturari doakionez. Harremanak estuak izanik hasieratik bi elkarten artean, kulturastea elkarrekin antolatzeko ideia berehala azaldu zen.

Ondorioz, Altxa Lili eta Hazia elkarteek antolatutako kultur astea abenduaren 17tik 23 arte iragan da Urruñan eta Azkainen, erakusketa, mintzaldiak, eztabaidak eta kontzertu bat eskainiz. Aurtengo gaia «Lurra» izan da eta gai honi buruz, besteak beste, Gonzalo Etxeberria, Dominique Bioy, Alain Sistiaga, Paul Gelos eta Olivier Peillenek eskaini dituzte obrak.

Kultur aste honek eskatzen dituen diru xahutzeak, enpresa pribatuetan bildu dute, alde batetik, Sokoa, Salaberri Garaioa, Arnotegia enpresek eskainirik; eta bestalde, laguntza inportantea jaso dute Euskal Kul-

tur Erakundearen aldetik.

Baina lan horren helburua bertako herriko etxearen partaidetza bultzatzea ere bada. Euskal kulturak bere burua inposatzen nahiko lan baitu oraindik herri ttipietan. Aurten, aste honek ez du diru laguntzarik eskuratu Azkaingo herriko etxetik eta, Urruñakoan aurreko urteko diru

antolatzen dena. Hobe iruditzen zait bi urtetik behin lan sakonago bat eskaintzea; gure indarrak hobeki neurtu eta horren arabera publikoak eskatzen duenari gaur eskain dezakeguna egokituz».

Guzti honi buruz elkarrekin duten iritzia ezagutzeko biltzar bat antolatua izan zen EKEren egoitzan. Ber-

tzea, lehen aldia zen elkarren artean horretaz aritzen ginela. Garbi azaldu da urtean zehar bost kulturaste antolatzen direla Iparraldean, indar anitz bartzatzen dutela, eta dirua ere bai. Maila horretan, Euskal Kultur Erakundeak azpimarratu zuen zein diru arazo dituen jende guztien laguntzeko. Hala da, erran behar da gero eta zailagoa dela jendea biltzea ekitaldietan, eta horrek diru arazo bat sortzen du, nolabait EKEk estaltzen laguntzen duena. Bestalde, batzuetan mila ekitaldi daude garai berdintsuetan. Koordinaketa falta ere bada».

Mattin Larzabal kazetariaren iritziz arazoa beste-lakoa da: «Uste dut ideia falta dagoela. Irudimen falta dago mugimenduan eta gainera ez dugu publiko berririk hunkitzen. Horretan da niretzat ekitaldi kulturalak duten arazo nagusia, ez metatzearena ezta diruarena ere».

■ «Batzuetan, mila ekitaldi daude garai berdintsuetan Iparraldean; koordinaketa falta nabari da» ●

OLIVIER ZOZAYA

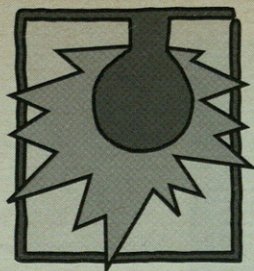
kontua eskatu dute, ezer eman baino lehen.

Euskal Kultur Erakundeak ez du oztoporik jartzen ekintza herrikoien laguntzeko, guttiago elkarteek beren ahalak frogatu dituztelarik. Aste horiei buruzko eztabaida bat sortzearen aldekoa agertzen zaigu Daniel Landart: «Guk diogu izugarrizko lana dela, frankotan tarrapatakan

tara, Ote Lore Larresoro, Haize Berri Izurakoa, Altxa Lili Azkaingoa, eta Hazia elkarteak, besteak beste, azaldu ziren; ekitaldi horietan ekimen gehien erakusten dutenak.

Biltzar horretatik ez zen gauza handirik atera, Olivier Zozayak kontatu digunez, bera biltzar horretan egon baitzen Haziaren izenean: «Zaila zen zerbait atera-

Ixabel Etxeberria

ARGIA

URTEKARIA 92

Zure etxeko opariak ARGIAgo izan daitezen

● **Mahainguru interesgarriak:**

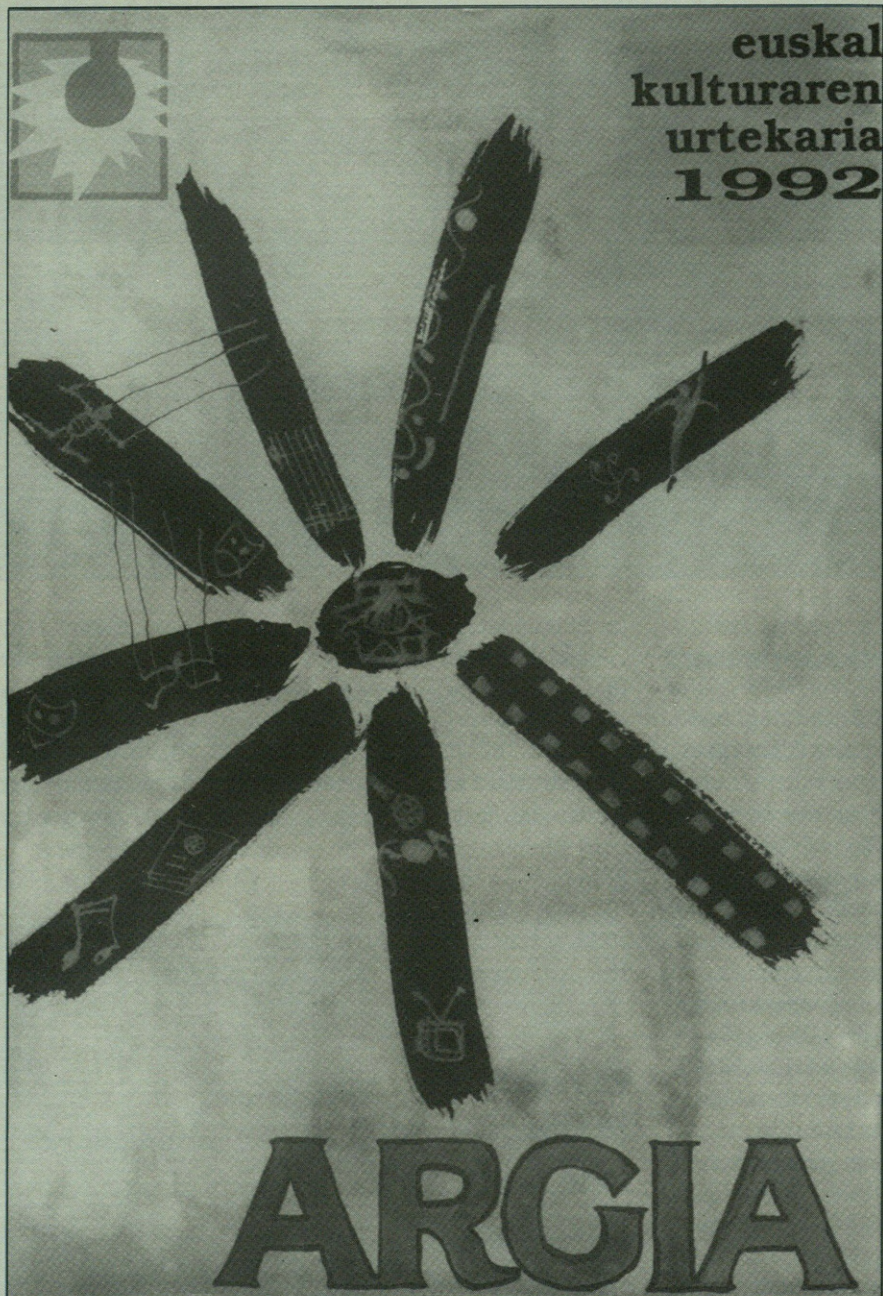
ETB, 10 urtera, ezbaian; Euskal kultura baturanzko ekimenak; Euskal Eskola Publikoaren Legea; Guggenheim eta EAEko museoak.

● **Dosierrak**

● **Euskal Kulturaren Agenda gaurkotua**

● **Iritziak**

● **Urte osoko kronologiak**

URTEKARIA MERKEAGO ETA ETXEAN JASO NAHI DUT

IZEN-DEITURAK
HELBIDEA
HERRIA K.P.
HERRIALDEA TEL.
BANKU EDO AURREZKI KUTXA
SUKURTSALA SUK. ZKA
KONTU ZENBAKIA

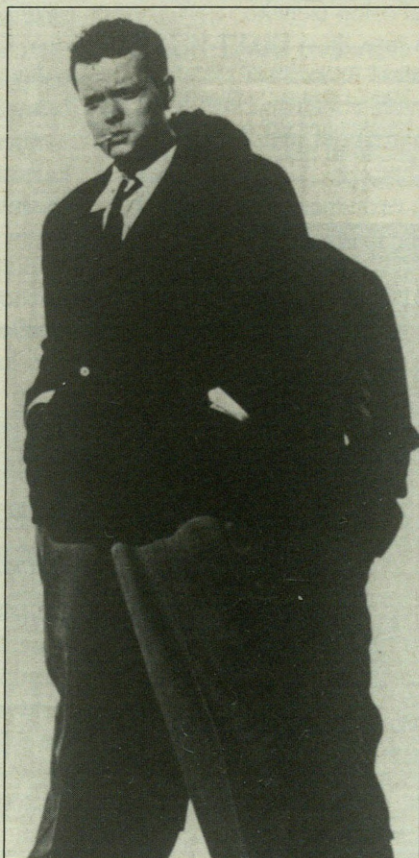
HARPIDETZA SARIAK (BEZ barne)

Hego Euskal Herria: 1.250 pezeta / Ipar Euskal Herria: 80 libera / Estatu Espainiarra: 1.250 pezeta / Gainera Estatuetan: 1.600 pezeta

Bi zinema gizon handien arteko solasaldia

«This is Orson Welles»

Hemezortzi urtean zehar eta munduko zortzi hiri desberdinetan grabatu zituen Peter Bogdanovitx-ek Wellesekin egindako elkarrizketa luzeak. Horren fruitua da egunotan Estatu Batuetan plazaratu den zinemagile jenialaren gaineko biografia.

HAINBAT mito hautsi, zabaldu-tako okerrren bat zuzendu, eta «Citizen Kane»-ren zuzendariaren gezur txikiren bat irakurtzeko aukera ematen du Harper Collins argitaletxeak kaleraturiko «This is Orson Welles» liburuak. Egile bezala Bogdanovitx (galderagile) eta Welles bera (erantzulea) agertzen dira, eta letra txikiagotan Jonathan Rosenbaum, grabazioak ordenatu, egokitu eta kronologia, filmografia eta oharrek prestatu dituenak.

Elkarrizketa itxurako autobiografia moduko honek ezer gutxi agertzen du zinemagilearen bizitza pribatuaz, Wellesek ez baitzuen horretaz hitzik egin nahi. Hortik aurrera, mugarik ez, filmeak, filmeen ingurukoak, zinemagintzaren nondik norakoak... baita momentuan asmatutako pasadizu faltsuren bat ere.

Adibide bakar bat, nahikoa esanguratsua baita. Lehen filmea zein izan zen galdetu eta haxe erantzuten du: do-

kumental bat. Nonbait Erromako San Pietro eliza filmatzen zegoen, iturriak liluraturik hari begira geratu zen kameraren atzealdetik... harik eta elizako atetik Aita Santua ateratzen ikusi zuen arte. Baina ordurako agortua zuen pelikula. *«Hutsegite traumatiko honen ondorioz debora luzez utzi nuen zinemagintza. Artean bederatzi urte nituen».*

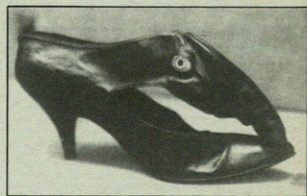
J.M. Heritz

Z I P R I Z T I N A K

«Siméon» Antilletako ipuin filmatua

Euzhan Palcy zuzendari martinikarraren hirugarren luzemetraia da «Siméon». Argumentuari begiratu, filmea ipuin fantastiko moldekoa da, Antilletako sinismen kolektiboetan sustraitua, eta aldi berean bertako musikari, eskainitako omenalditzat jo daiteke.

Oinetakoez ikuspegi ugariak

Zapatak oinak babesteko tresnak baino zerbait gehiago dira. Gogoratu bestela sinbologia fetitxeetako takoi luze zorrotzak.. edo egunotan Bartzelonako «Museu del Calçat»-en, «Ràpid» deitu erakusketan ikus daitezkeenak. Oinetakoak artista grafikoei, idazleek, artisauek, bai eta gastronomoen ikuspegitik ekarriak.

ABENDUAK

26

■ ETSIAK TALDEA ARRASATEKO GAZTETXEAN

BEREN estreinuko diskoa den «Etsaien etsaiak» plazaratu ondoren, Lekeitioko talde honek Arrasateko gaztetxean joko du **Bap!** talde andoain-darrekin batera larunbatean.

ABENDUAK

27

■ ARTISTA GIPUZKOARREN MARGOAK ARRASATEN

AZAROAREN 11n hasi zen «Aprender a mirar» **erakusketa ibiltariaren** «Viaje al color» izeneko bigarren fasea, abenduaren 27a arte ikusi ahal izango da Arrasateko Kultur Etxean. Erakusketa ibiltari hau hiru fasetan banatzen da, eta guztira, gehienbat gipuzkoarrak diren **hamabost artistaren hamasei lanek** osatzen dute.

E.H. SUKARRA Eibarko taldeak joko du abenduaren 26an Lakuntzako Ilargi aretoan. Denboraldi bat kontzertuak egin gabe izan ondoren, berriro ekin diote zuzeneko emanaldiak antolatzeari Ilargiko arduradunek. Horrela, larunbatean, E.H. Sukarra taldeaz gain, Eibarkoa ere den Su Ta Gar laukotea arituko da Lakuntzan dagoen areto honetan.

ABENDUAK

28

■ FILME EMANALDIK EGUBERRIETAN TOLOSAN

TOLOSAKO Udal Gazteri Batzordeak antolatuta, abenduaren 28, 29 eta 30ean marrazki bizidunetako filmeen emanaldiak eskainiko dira herri honetako Kultur Etxean. «**Haur-giro 92**» programaren barruan, filme hauek 12 urte bitarteko haurrei zuzenduta daude. Saioak goizeko 11etan, arratsaldeko 4.30etan eta 6.30etan izango dira, eta **sarrerak dohainik** banatuko dira.

Abenduaren 23a izango da sarrerak jasotzeko azken eguna, emanaldi bakoitzeko 100 banatuko dira. Sarrerak **Kultur Etxean** eska daitezke goiz nahiz arratsaldean, eta haur bakoitzak sarrera bakar bat jaso ahal izango du.

Abenduaren 28an, «Astakiloen abenturak eta kalenturak» ikus ahal izango da goizeko 11etan, «**Kalabaza tripontzia**» arratsaldeko 4.30etan, eta «Egundoko itxaropenak» arratsaldeko 6.30etan; abenduaren 29an, «Abereen etxaldeak» 11.00etan, «Nicholas Nickleby» 16.30etan, eta «**David Copperfield**» 18.30etan; eta abenduaren 29an, «Gabor kanta» 11.00etan, «Bi hiritako gertakizunak» 16.30-etan, eta «Oliver Twist» arratsaldeko 18.30etan.

ABENDUAK

29

■ BEGOÑA SETIENEN MARGOAK DONOSTIAN

ABENDUAREN 9an hasita, 29a arte egongo da zabalik Donostian Kutxaren erakusketa aretoan, Begoña Setien «Gogo»k egindako **akuarelez osaturiko erakusketa**. Obra hauek, arratsaldeko 6.30etatik gaueko 9etara ikus daitezke lane-gunetan, eta goizeko 11.30etatik eguerdiko 13.30etara jaiegunetan.

ABENDUAK

31

■ HOLANDAKO PINTURAREN URREZKO MENDEA

BILBON, BBVk San Nicolas enparantzan daukan aretoan, abenduaren 31a arte egongo da ikusgai «Pintura Holandarraren Urrezko Mendea. Utrechtoko Eskola» erakusketa. **59 obrak** osatzen dute erakusketa hau, eta hauetan Utrecht hiriak XVII. mendean izan zuen loraldi artistikoa islatzen da. **Estilo ezberdinetako margoak** agertzen dira: erlijioa, eguneroko bizimodua, erretratuak, mitologia, paisaiak, itsasoa eta beste hainbat gai lantzen dituztenak.

■ MARGO ERAKUSKETA BILBOKO AUTO SALTOKI BATEAN

BILBOKO Honda auto enpresako Autos Ortasa erakuslekuan, abenduaren 31a arte erakutsiko ditu bere obrak **Chiaki Horikoshi** pintore japoniarrak. Ohizko autoen artean, Horikoshik egindako **zazpi margok** osatzen dute Bilbnon zabalik dagoen erakusketa.

Pinturaz gain, artista honek beste estilo batzuk ere jorratu izan ditu: **Camilo Jose Cela** idazlearen «La familia de Pascual Duarte» eta «Viaje a la Alcarria»-ren edizio japoniarraren marrazkiak, egurrean egindako grabatuei buruzko bi liburu, eta bi mural handi Japoniako Sizueka hiriko Uetta Zentroan eta Tokioko S&S -Moritown hotelean.

TAUN-TAUN txotxongilo taldeak parte hartuko du abenduaren 30ean Gasteizko Nazioarteko Txotxongilo Jaialdian. Bilboko Nazioarteko Txotxongilo Jaialdia bezala, abenduaren 11n hasi zen Gasteizkoa, eta abenduaren 30ean jaialdiari amaiera emango dion egunean, Taun-Taun Bergarako taldeak izenbururik gabeko obra aurkeztuko du Principal Antzokian. Sarrera 500 pezetakoa (25 libera inguru) izango da helduentzat, eta 250 pezetakoa haurrentzat. (Argazkia: Imanol Agirre).

B E G I B E L A R R I

A R T E A

Goyaren grabatuen altxorra

BILDUMA erakargarria egunotan Donostiako Garibai kaleko Kutxako erakusketa aretoan ikus daitekeena. Bertan, Francisco Goya margolariaren hainbat grabatu ikus daitezke, bilduma desberdinetan aurkeztuta: «Caprichos», «Los desastres de la guerra», «Tauromaquia» eta «Disparates». Lau sentsibiltate desberdin, eta laurak maila gorenekoak.

XVIII. mende bukaeran eta XIX.-aren hasieran burutu zuen Goyak bere obra osoa. Etapa oso desberdinak bizi izan zituen, eta horren ispilu da Donostian ikus daitekeen grabatu bilduma. Bere pertsonalitate artistikoaren haritik, irudi guztiz sujerikorrak eskaintzen ditu. Baita gaur egungo artearekin ere konpara daitezkeenak. Errealitatearekiko duen ikuspegia oso kritikoa zenbaitetan, bere mezua gaurkotasunez betea agertzen da askotan.

«Caprichos» izenekoan, erridiku-

loaren gaineko halako alegoria egiten dela esan daiteke. Akatsak exajertuz, askotan, fantasiatzko mundu batera saltoa egitea bezala da. «Desastres de la guerra» izenekoak, bestalde, gerraren egoerara hurbiltzen gaitu. Dramatismoz josia, krudelkeria nagusitzen da lan gehienetan. Honen harian, grabatu gehien irudiak heriotzari begira daudela esan daiteke.

«Tauromaquia» delakoan, denak zezeketen gaineko grabatuak dira, momentu hartako margolari abailduaren ispilu direnak. «Disparates» izenekoan, azkenik, interpretazio zaileko lanak ikus daitezke. Ia bakoitzak bere partikularitatetik egin dagoela esan daiteke. Irudimenaren askatasunaren bidetik eginak daude, ez dago zalantza izpirik, eta nahasketak ugari antzeman daitezke: surrealismora iristeraino.

Azken batean, mundu mailako maisu izan zenaren lanak, (Picasso

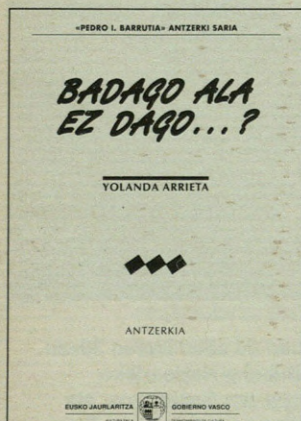
**JUAN GYENES-EN ARGAZKIAK,
FRANCISCO GOYA-REN**

**GRABATUEN ERAKUSKETA. KUTXA
ERAKUSKETA ARETOA, GARIBAI 20-22.
DONOSTIA. ABENDUAREN 31A ARTE.**

edota Rembrandt-en mailaren parekoak izan daitezkeenak) modu batera edo bestera, eta hain bilduma erakargarrian ikustea ez baita hain ohizkoa izaten, hurbil zaitezte Donostia-ra; erakusketari buruzko bost minutuko bideo emanaldi lagungarria eta guzti!

PATXI SARRIEGI

L I B U R U A K

«BADAGO ALA EZ DAGO».
YOLANDA ARRIETA. EUSKO
JAURLARITZAREN ARGITALPEN
ZERBITZU NAGUSIA. 73 orr.

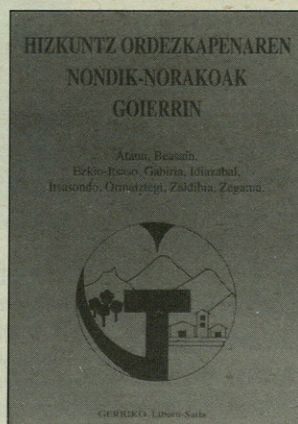
YOLANDA Arrietaren idazlan honek «Pedro I. Barrutia» antzerki saria lortu zuen. 1627ko udaberri hasieran gertatzen da liburu honetako istorioa: apirilaren 30ean goizean hasi eta maiatzaren 2an iluntzean bukatzen da. Maratin izeneko herrialdean bi herriska daude, eta batean

gizakirik ez dago, lehoi bat bizi delako bertan. Mari Petralin sorginak, bera erre aurreko gauean arao bat bota, eta denbora pasatu ondoren sorginkeria egia bihurtzeko ordua iristen da. Dena den, badago heroi bat; Martin da bere izena baina etxetik alde egin du. Bere amak, herrian geratzen dien sorginei eskatzen die laguntza ■

«BERTSO PAPERAK. V.
ELORRI SARIA». ELORRI
KULTUR ELKARTEA. 44 orr.

SEGURAN izan zen Elorri izeneko 5. bertso paper lehiaketan idatzitako bertsoek osatzen dute lan hau. Sariketan, morroia gaiaren inguruan egin zituzten bertsoak partehartzaileek. Helduen sailean Felix Lardizabal izan zen txapelduna, eta gaztetxoaren artean Larraitz Intxaustik eskuratu zuen lehen saria. Bilduma lan honetan, lehiaketan gajartzai-

lea izan zen Joxe Intxaustik idatzi du sarrera ■

«HIZKUNTZ
ORDEZKAPENAREN
NONDIK - NORAKOAK
GOIERRIN». GERRIKO. 120 orr.

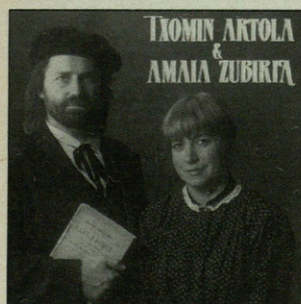
JOXE Manuel Odríozolaren proiektua aurrera ateratzeko, zenbait lagun eta talde hasi ziren lanean, bakoitza bere herriari buruzko euskararen inguruko gora-beherak bildu eta idazten. Hasierako asmoa erabat

gauzatzeko, zenbait artikuluz ezberdin zuzendu, bateratu eta argitaratu dira Goiherriko Euskal Eskola Kultur Elkartea eta Gerriko Argitaletxearen eskutik. Goierriko bederatzi herritan bildutako lan eta datuek osatzen duten liburu hau, euskararen errealitatea ezagutzera emateaz gain, egoera hobetzeko lagungarri izateko asmoz plazaratu da ■

«LE BLIST. BILDUMA BAT».
LUTERL TALDEA. 47 orr.

ONDARROAKO Luterl taldeak zenbait pertsonaren lanak plazaratzeko «Globho» plataforma burutu eta euren eustez txikia geratu zaienez «Globhosonda sorta» argitalpen berria sartu dute. Lehen zenbakia izanik, beren herriko Le Blist Irudi Talde Terroristari eskaini diote. Fanzine moduko lan honetan, talde honen komikiak eta idazlanak agertzen dira; gai

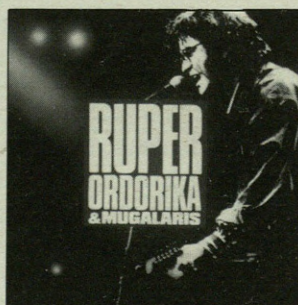
D I S K O A K

«FOLK-LORE-SORTA-3».
TXOMIN ARTOLA eta AMAIA
ZUBIRIA. ELKAR.

EUREN aurreko bi diskoen bidetari jarraituz, kantu tradizional eta ezagunez osa-

tuta dago Txomin Artola eta Amaia Zubiria bikotearen grabaketa hau. «Folk-lore-sorta-3» diskoan gabon kantuak biltzen dira. Betidanik, Euskal Herriko edozein txokotan eguberrietan kantatu ohi diren gabon kantuak: «Horra Mari Domingi», «Hator hator» eta «Birjina maite», esate baterako. Guztira hemezortzi pieza. Grabaketan, Joxan Goikoe-txea, Rafael Alonso, Aitor Amezaga, Alan Griffin eta Joseba Tapia musikarien laguntza izan du bikoteak ■

«RUPER ORDORIKA &
MUGALARIS». RUPER
ORDORIKA & MUGALARIS.
EMAK BAKIA BAITA.

RUPER Ordorika eta berearekin aritzen den Mugalaris

taldeko partaideen arteko autoprodukzioa da lau kantuz osaturiko disko konpakto hau. Formato honetan soilik argitaratu den lan hau grabatzeko garaian, Ordorika bera eta Mugalaris taldeko partaideek (Javier Antón, Amaia Apaolaza, Alberto de la Casa eta Nando de la Casa) jardun zuten teknikari gisa. Bi kantu berri eta lehenengo bi diskoko beste bi piezak osatzen dute lana, eta grabaketan Juan Carlos Perez aritu zen laguntzaile gisa ■

ezberdinen inguruan: soldaduzka, euskara, eguneroko bizitza... ■

«GALTZAUNDI».

16. ZENBAKIA. 43 orr.

TOLOSALDEKO hamaseigarren zenbaki honetan, Maria Eugenia Mujika, Tomas Mujika konposatzaileraren alaba, Antton Iztueta eta Karlos Linazasoro idazlearekin mintzatu dira; Tolosaldean dagoen drogoen peketasunaren arazoa

aztertu dute, papergintza sektorearen krisia; eta erdiko orrialdeetan Tolosako metalgintzaren egoerari buruz egin duten dosierra agertzen da ■

«TTIPI-TTAPA».

98. ZENBAKIA. 30 orr.

HAMABOSTEKARI honen azken zenbakiko gai nagusia, Esther Mugerza Malle-

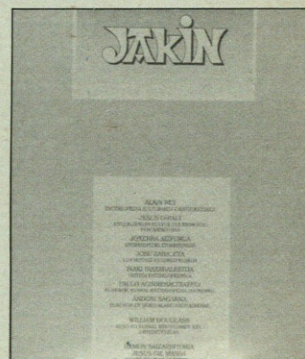
rekako Euskara Zerbitzua-ren teknikariari egin dioten elkarrizketa da. Bertan, Nafarroako eskualde honetako euskararen egoeraren balantzea egiten du. Zonaldeko turismo eskaintza bultzatzeko asmoz sortu den Bertizko Kontsoltzioa, Ibar-dingo depuradora, eta beste zenbait gai ere jorratu dituzte aldizkarian ■

«JAKIN».

72. ZENBAKIA. 146 orr.

AURTENGO bostgarrena eta bigarren aldiko 72. zenbaki honetan, gai nagusia euskal entziklopediagintza da. Lan honetan, Alain Rey «Les Dictionnaires Le Robert»-eko zuzendaria, Jesus Giralt «Gran Enciclopedia Catalana»-ko argitalpen zuzendaria, Josu Zabaleta «Lur Hiztegi Entziklopedikoa»-ren zuzendaria, Inaki Irazabal-

beitia («Hiztegi entziklopedikoa»), eta Paulo Agirrebaltzategi nahiz Andoni Sagar-nak («Eusenor») parte hartu dute. Gaiak sailean, Renoko Unibertsitateko Basques Studies Program edo Euskal Mintegiaren historia aurrekezen du bere sortzailearen William Douglass-ek. Gainerako sailetan, Ramon Saizarbitoria, Jesus Gil eta Begoña del Tesoren idazlanak agertzen dira, besteak beste ■

B E G I B E L A R R I

A N T Z E R K I A

Infernuko auspoari sua dario

ERRETRATU zaharra eta doinu berriak, kontraesana badirudi ere, trikitixak etengabeko iraultza bizi du. Eztabaidetan murgilduta, azken disko honek musika bide berrietara garamatza, erromerietako saltsa, kantuak eta dantza, honek rock-and-rollarena du antza. Hitzak hitz eta musikak doinu hamabost kantu hauek alaituko dute bat baino gehiago, baina ahaztu ezina da haserrea ere piztuko duela nonnahi.

Denetarik dauka azken entsalada honek, fandago eta arin arina, rock eta *country* estiloak, abiadura eta zenbait dultzemeneo. Hitzek ere denetarik diote, aipagarriak dira oso Jon Sarasua eta Joseba Tapiarenak, lan-duak lehenengoarenak eta zuzenagoak trikitilariarenak.

Ez nuke aipatu barik utzi nahi, tri-

kitia eta panderoa ez ezik, beste instrumentuek hartzen duten garrantzia: gitarra elektrikoak, baxuak, bateria neka ezin horrek, saxo eta albokak, zein laguntzaile diren soinu guztiak.

Zuzenean ikusi, entzun eta dantzatutakoaren laburbiltzea izan daiteke lan hau, martxa asko, dantza ugari, trikitiaren gorabehera ikaragarriak, gitarreoak, gazteak, oso gazteak. Panderoa da aspaldiko denboretatik hona geratzen den gauza zaharrena, beste guztia gero eta eraberrituagoa bait da, baina kontuz! Laister beharbada pandero elektronikoak edo distorsionatuak aurkeztu ahal dizkigute. Nork daki?

Garai berrietan ere eztabaidak darrai, oraingoan mahaia utzi solas toki gisa, eta kantu zirikatzaile batek, hitz zorrotzekin txapelketei, trikitixa mo-

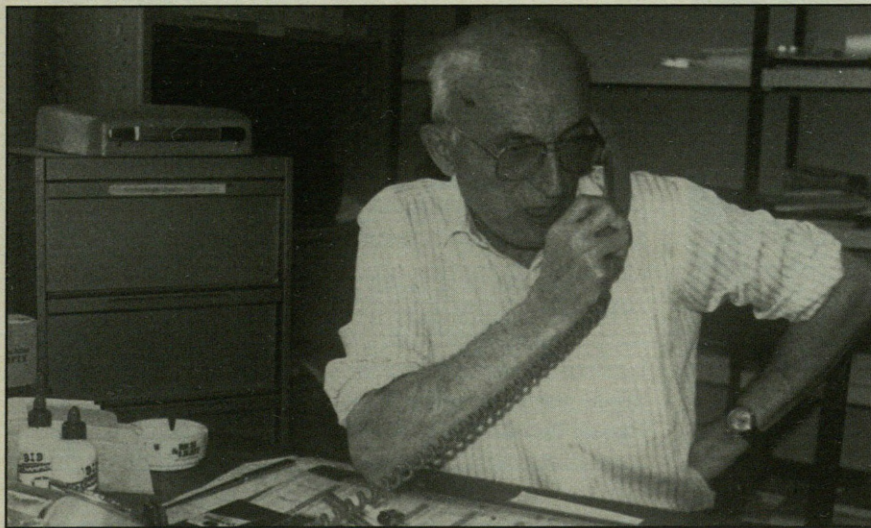
«DULTZEMENEOA».

TAPIA ETA LETURIA. ELKAR.

derno eta tradizionalari, denari su ematen dio bapatean. Bitartean guk dantzatzen jarraituko dugu, nahiz eta ondo egiten jakin ez.

PATXI GAZTELUMENDI

T E I L A K

■ JEAN LAHARGOU EUSKALTZALEA HIL DA

IPAR Euskal Herriko euskal prentsa eta kultur munduari buruz nahiz bihotzez loturik zegoen Jean Lahargou zendu da 64 urtez, leuzemia baten ondorioz. «Herria» astekariko partaide eta animatzailea, aipagarria da azken urteotan aldizkariaren suspertze eta sendotze lanetan bete duen lekua. Euskal kulturaren aurreratzeko ahaleginetan langile aparta genuen suhuskundarra.

■ EUSKARA ASFALTOAN ERE BAI

BILBO Euskalduntzen taldeak toki publikoetan (taberna, denda nahiz beste lekuetan) euskara bultzatzeko egitasmoa jarri du martxan «asfaltoan ere bai» lemapean. Euskal kultura munduko izen ezagunek aurkeztutako ekimen honen erakusgarri gisa, asfaltotzko eskultura hainbat banatuko dira kanpaina honetan parte hartu nahi duten guztien artean.

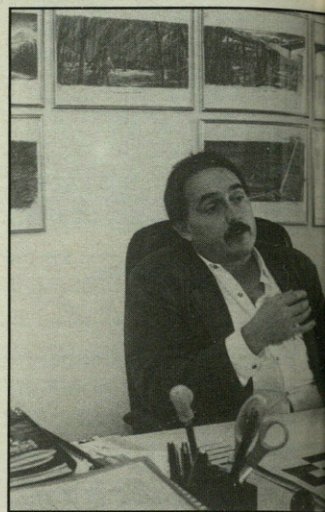
■ TXINARAINOKO HIZTEGIA

TXINAKO Lagunen Elkartek argitaratzeko prest dauka euskara, txinera eta ingelesa bilduko dituen hiztegia. Hogeitazortzi orrialdetakoa, ilustrazioez jantzia, ohizkoenak diren hitzak jasoko dira bertan. 20.000 ale zabaldu nahi dituzte, eskoletan eta dohan, horretarako diru laguntzarik eskuratuz gero. Oraingoz, egindako eskaeren aurrean ez dute erantzunik jaso.

■ «BERRIGARA»REN URTEKARIA

BERGARAKO «Berrigara» herri astekariak utekaria plazaratu berri du estreineko aldiz. 130 orrialdetan urteko albiste eta estatistika nagusienak, bi mahainguru eta Bergarako kirol eta kultur talde guztien argazkiak aurkeztu ditzuzte, besteak beste. Honez gain, herritarrentzat interesgarriak izan daitezkeen telefono eta helbideez datorren gida ere osatu dute.

E R R A N A K E R R A N

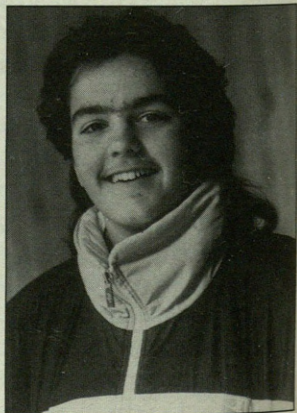

«Batzuek negar egin eta dirulaguntza gehiago eskatzea nahiago dute, baina beste bideak jorratu behar dira. Dirulaguntza eredu hauek desagertzeaz daude; gutxi barru ez da diru publikorik izango zinemarentzat».

Angel Amigo, zinegilea.
El Mundo, 92-XII-15.

«Txapelketetan ematen den kompetibitatea eta tratu txarra edo, ez dira inolaz ere bertsolaritzaren osagarri, eta izatekotan, elementu suntsitzaileak dira».

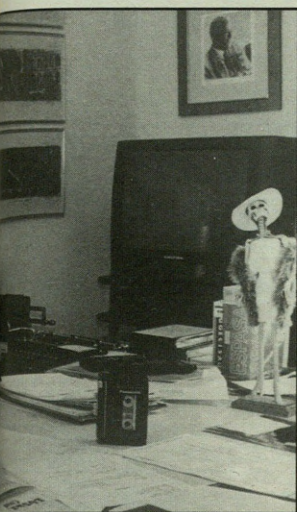
Maddalen Lujanbio,
bertsolaria.
Aizu, 1992.go azaroa.

T X U T X U - M U T X U K A

«GANBARAN... BAI» BAINA EZ LUZERAKO

Telebistako kontuak bere horretan ezagutzea ez da erraza izaten. «Ganbaran... bai» saioak zenbat iraun zezakeen kezkatuik geunden, gatz eta piperrik gabeko formula erotiko-dibertigarriak maila onik ez baitzuen erakusten, gure iritziz. Halako espektatibak sortu eta gero hankamotz ikusi dugu asteak joan, asteak etorri, ETBko ganbarara igotzeko gonbitea luzatu digun programa haxe. Eta azkenez, horrelakoetan gertatzen den legez, isilik eta atzeko atetik, bukatzea, moztea deliberatu dute. Gure iturriek esandakoaren arabera, urtarilaren bigarren astean izango da azkena. Ikusi beharko, ez ote den formula erotikoa honetan agortu.

«Dirulaguntzak 'k'dun kulturari bakarrik zuzentzea ez zait batere kultura iruditzen».

Eduardo Clausen,
Donostiako Kultura
Musikal Elkarteko
lehendakaria.
Deia, 92-XII-13.

«Krisiaren eleberri handia ez da euskaraz idatziko».

Arantxa Urretabizkaia,
idazlea.
El Diario Vasco, 92-XII-14.

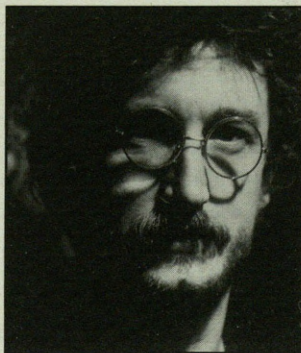
«Ikastolentzat irteera bateraturik planteatzea akats bat da».

Txomin Aurrekoetxea,
EAJko Gipuzkoako Kultura
arduranduna.
Egin, 92-XII-11.

«Perurena bezala asko dira beste garai bateko pertsonaiak, nostalgiaz gogoratuz gainera berreskuratu nahi lituzketenak, konturatu gabe ez pertsonaiak bakarrik, baizik eta sortzen eta baiek posible egiten zituen gizartea bera dela desagertu dena».

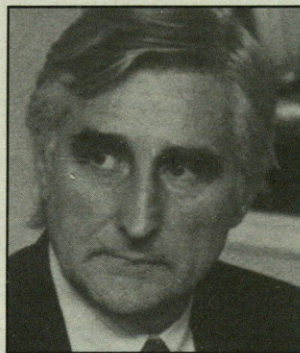
Ramon Saizarbitoria,
idazlea.
Jakin, Iraila-urriako alea.

N O R - N O R I - N O R K

S. IÑURRIETA

artistaren kasua lau haizetara zabaldu da. Gasteizko agintarien politika salatu asmoz Agustin Ibarrolak hiriburuan jarritako eskultura bat botatzeagatik espetxeratua, alde nahiz aurkako jarrerak bildu ditu ekintzaren aurrean. Epaile jaunak bere erabakiarekin baina, eztabaidaren ardatzak erditik moztu ditu ●

E. ELORZARI

Euskadiko Orkestra Sinfonikoaren zuzendariari doinu alaiez etorri zaizkio hamar urteen ospakizuneko hitzak. Alemania eta Austriako birak Europako onenen zirkuituan sartu dituela azpimarratu zuen kandelak itzaltzeko orduan. Eta guzti hori etxekoak ahaztu gabe. Musikari, konpositore eta bestez arituko zen! ●

P. EZKIAGAK

Euskaltzaindiaren Olerki saria irabazi berri du. Poesia nahiz narritiban hainbat ekarpen egindakoa, Ezkiagak ez dio mugarik jarri oraingo kreaio lanen esparru zabalari. Berarekin batera, Luis Mari Mujika (eleberrian) eta Jose Manuel Odrizola (saioan) izan dira sarion beste bi irabazleak aurtengo edizioan ●

Eski, kayak eta bizikletaz sei hilabetetako abenturan

ALASKATIK Behe Kaliforniaraino, Zirkulu Polar Artikotik Kantzer Tropikoraino, 50°C-tik -50° C-ra pasatuz egingo du oraingo honetan abentura bidaia tolosar talde batek. Josu Iztueta, Dina Bilbao (ondarroatarra jaio-tzez), Jesus Ortiz eta Pablo Dendaluzek sei hilabete

beharko dituzte baldintza gogorreko bidaia hori burutzeko eta garraibide eskia, *kayak*-a eta bizikleta erabiliko dituzte.

Zortzi mila metroko mendiak igotzen ohituak gaude honezkero euskaldunak, kirolari hauek zortzi mila kilometro korrituko dituzte sei hilabeteen. Urtarrilean abiatuko dira Fort Yukon-etik, Alaskako paraje zuri eta hotzetan. Bi hilabeteen Alaska eta Kanadako ipar mendealdeko lurraldeak zeharkatuko dituzte, Skagwayraino. 1.550 kilometro dira eskien gainean Chilkott Pass eta White Pass mendeak igaroz.

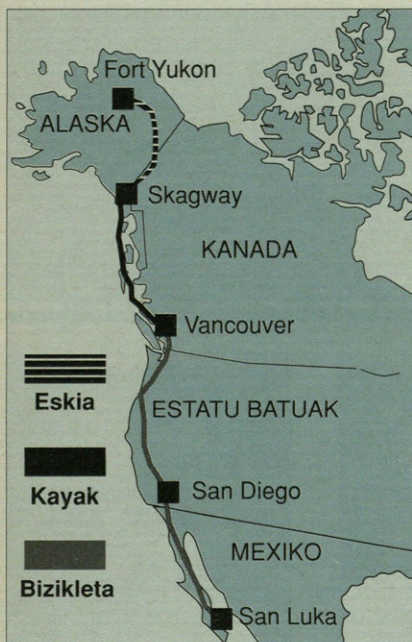
HURRENGO bi hilabeteetan Kanadako Pazifikoko kostaldean pasatu-

ko dute *kayak* -ez, Skagwaytik Prince Rupert-era martxoan eta hemendik Vancouver-rera, Estatu Batuetako mugatik gertu, baina Kanadan oraindik (beste 1.800 kilometro). Azken fasea bizikletaz egingo dute Estatu Batuek eta Mexikoko lurralde beroetan, maiatzean Vancouverretik San Diegora eta ekainean San Diegotik San Lukara joatea espero dute, oztopo-

rik ez bada sortzen behintzat. Bizikletaz eginiko zatia 4.800 kilometrokoa izango da, Heriotzaren Harana zeharkatuz.

LAUAK triatloian aritzen dira eta Dina Bilbao nahikoa ezaguna da kirol honetan zenbait proba irabazi eta Hawaiiko Iron Man proban parte hartu duelako. Laponia eta Groenlandia zeharkatu ditu eskiz Josu Iztueta eta beste tolosar batzuekin. Piraguaz Niloko jaitsiera eta Siciliako iparraldeko sumendietako bira eginak dira biak, eta Josu Lekunberritik Mediterraneoraino, eta Frantzia zeharkatu du *kayak*-ez. Bizikletari buruz, Dina Bilbao Orbea taldeko partaide izan zen, mendiko bizikletaz Nordkapp-era joan zen Josu eta beste batzuekin. Jesus Ortiz eta Pablo Dendaluz Atlantikan Mediterraneoarainoko trabe-sia eginak dira bizikletaz. Jesus Ortiz eski eta piraguis-mo irakaslea da, aurreko biak bezalaxe, eta Laponia

Abenturaren bidez kulturak ezagutuz

MEDIKUNTZA aldetik azterketa sakona burutuko dute lau bidaiariak sei hilabete hauetan. Teresa Gaztañaga eta Ramon Garate sendagileek 50 galdera dituzten fitxa batzuk prestatu dizkiete gorputzaren pisua, bolumen muskularra, grasa, pulsoa, janaria eta beste zenbait xehetasun neurtzeko egunero. Dietetika eta kirol medikuntzan diharduten bi mediku horiei hiru ariketa oso desberdinetan eta oso baldintza gogorretan lortutako datu horiek interesgarriak izatea espero dute.

BESTALDE Amerikako herri txikiak eta

Tolosaldeko ikasleen arteko elkartruke berezi bat sortu nahi lukete bidaia honekin. Joan aurretik hango eskoletako helbideak dituzte eta hemendik ahal den informaziorik zabalena bidaltzea nahi dute (foiletoak, musika, argazkiak, idatziak), gero tribu indioetako haurrek erantzuteko beraien informazioarekin. Tarte horretan herriska horietako haurrekin egotea espero dute lau bidaiariak. Bidaiaren bukaeran bideoak, diapositibak eta, agian, liburua izango dugu, guk ere bidaia dastatu ahal izateko.

EGUBERRIEN SUTAN

MIKEL MINDEGIA

Aizkolaria

Nolako enborra halako ezpala

Goseak dagoenean edozein gauza jaten duen horietakoa dugu, jakiren bat bereiztea, beraz, ez da lantegi erraza bereiztat. Dena den, solomiloa eta legatza freskoa atsegin ditu, eta horien aurretik zainzuriak edota urdaiazpiko pixka bat janda baldin badago, askozaz hobe oraindik. Jaki hauek garesti samarrrak direla eta, gustora jan bai baina jan gabe egon behar izaten duela adierazi digu Mikelek. Ondoren txarra uzten dion zerbait ba ote den itaunduta, piperra aitatu digu berak. Ahal duen gutxietan jaten duena. Txapelketarik ez denean, bestalde, bazkalostean kopatxoren bat hartzen du beti, baina bestela inoiz ere ez. Mikel sukalde partean gutxi aritzen da gaur egun, artzain ibili zen sasoieta berak prestatu behar izaten bazituen ere modu denak. Aizkolaria ezpala omen da berea, ez sukalde kontuak.

Betetako txanpinoiak

OSAGAIK

HIRU LAGUNENTZAT

Pariseko 12 txanpinoi bandi • 6 txanpinoi txikixeago • Egositako urdaiazpiko bi xerra • 60 gramo grouyere gazta • Intxaurrak • Litro bat esne • 200 gramo esnegain fresko • 125 gramo gurin • 2 arrautza • Limoi bat • 50 gramo gurin • Gatza eta piperrautsa.

PRESTATZEKO ERA

GAINEAN ditugu gabonak, eta ohitura bilakatu da jaki garestiak erostea egun horietarako, baina gaurkoan jaki gozo eta merke bat proposatuko dizuegu.

Txanpinoiei burua kendu eta ondo garbitu, eta oso osorik paelan jarri gurin puska on batez. Ondoren, su txikian egiten utzi, puska ez ditezen adi. Ur mikatzean garbitzen utzi ostean, txustarrak eta gainontzeko txanpinoiak txiki txiki egin. Su txikian egosi, irakin arte. Urdaiazpikoa txikitu, eta aurretik txikitutako txanpinoiei gehituta, sutatik kendu eta bere berotasunean gorde. Ondoren, litro laurden bexamel prestatu, eta nata freskoa eta bi arrautza gorringo erantsita, pixka bat

gatzitu eta intxaurrak bota. Egindako bexamelaren erdia edo hartu eta txikitutako txanpinoei gehitu ondoren, grouyere gazta erantsi. Txanpinoien burua saltsa honetaz bete, kupula itxura emanez. Geratzen den saltsa labe azpil batean zabaldu, eta txanpinoiak gainean jarrita, grouyere gatzaz lagunduriko geratzen den bexamela gainetik bota esne pittin batez. Labe beroan sartu eta gainerretzen utzi.

Bexamela egiteko: 50 gramo gurin berotu, eta 20 minutuz 50 gramo irinekin batera utzita, litro erdi esnetan nahastu. Irakiten hasi arte astiro utzi, etengabe mugituz gogor ez dadin. Minutu gutxira, sutatik kendu eta gatza bota ■

Sakela gehiegi zigortzen ez duen plater horietako bat dugu honako hau.

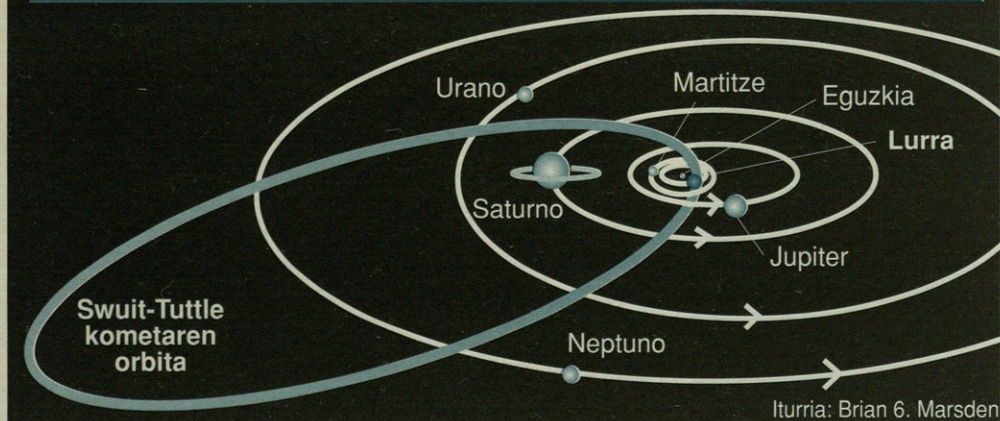
Espedizioa osatzen duten lau pertsonak triatloian arituak dira, eta gehienek beste zenbait espedizio berezitan ere parte hartu izan dute.

zeharkatu zuen eskiz berarekin. Mendia eta bizikletaz asko ibilia da. Pablo Dendaluze bideogintza aritzen da.

IKUS daitekeenez, izotzetan, basamortuetan, uretan eta elurretan ibiltzen ohituta daude espedizio berezi honetako partaideak. Bidaia honetan ezagutuko dituzten indioei (atabascos, tlingit, haida, tsimshian, kwakiuti, paiute, nakipa, e.a.) omenaldi txiki bat eskaini nahi diete bidaia honekin, bizitza osoan hain baldintza gogorretan bizi izan direlako. Era guztietako fauna ezagutzeko aukera izango dute: karibuak, otsoak eta altzeak iparraldean; hartzak, orkak, fokak eta baleak Pazifikoko kostaldean; kaskabel sugeak eta eskorpioiak hegoaldeko basamortuan; hegazti eta arrainak ibilbide osoan zehar. Landaretza ere, zeresanik ez, asko aldatuko da iparraldeko eremu zuri isiletatik tropikoko basamortu beroetara ■

LURRAREKIN KOLPATZE POSIBLEA 2126ko abuztuaren 14ean

2126. urtean Lurra jo dezake kometa batek

EZ da ez txantxa! Jadantik zenbait zientzilari estatubatuar Swift-tuttle izeneko kometa desbideratzeko era ikertzen ari dira. Fred Hoyle matematikari eta astronomo britaniarrak aurkeztu duen teoriaren arabera, 1.600 urtean behin kometa batek Lurra jotzen du; datorren talka beraz, 2126 urteari dagokio.

Argi distiratsua, bero izu-

garria, eurijasa beldurgarriak, meteoroen erorketak, kometa batek Lurraren aurka jotzearekin batera datoz. Hala eta guztiz ere, milaka zatitan puskatzen denez, ia ezinezkoa da osoki kontrajotzea. Fred Hoylek 2.100 urte ingururako antzeko leherketak egonen direla ziurtatzen duenez, argi ibili beharko. Meteoroen taina eta abiadura kontutan

izanik talka honen ondorioak hamar buru nuklearrak sorturikoaren modukoak izango dira. Lehenengo ondorioa atmosferan hauts pilaketa izugarria izango litzateke, eta ondorioz eguzkiaren izpiak ez lirateke lurreraino iritsiko, kalte izugarriak eraginez.

Giza kultura, kometa eta Lurraren elkar jotzetik kontrolatua dagoela baieztatzen

du Hoylek. Munduko kosmologo aurreratuen bezala onartua dagoen zientzilari honek, gertaera historikoak, kometen talkekin erlazionatzen ditu.

Kristo aurreko 10.700 urte inguruan, kontrajotze bati 'esker' azken glaziar aldia amaitu ahal izan zen. Kometaren zati handiak ozeanoaren gainean erortzean, ur masa handiak altza eta berotegi gisa aritu ziren, giro epelagoa sortuz. Mila eta seihun urte geroago, k.a. 9.100an, mamuten desagertutakoaren arabera, kometa batek mamutek zapaltzen zuten izotza urtzean, animalia hauek azpian geratu ziren.

ZIENTZILARI honen aburuz, metalen jatorria txoke berberetik datorke. Bere esanetan oso zaila da edozein gizakik metalaren urtea pentsatzea ere, eta k.a. 5.900 inguruan, zerutik jaitsitako bero izugarri bati atxiki behar omen zaio, gizakiek geroago egingo duten erabilpen hori. Historiaren gertaerekin jarraituz, zientzilari honek ez du baztertzen Noeren istorioa beste kometa baten txokearen ondorioa ez izatea, antzeko gertaerak beste kulturetan ere jasotzen baitira.

Dena den, bere hitzetan, gertaera hauek geroz eta seriotasun eskasagoa dute. Ordenagailuak dauzkagu, eta espazionutzak aireratu ditzakegu. Behin eta berriro aipatu dugun zientzilari honek, salbatzailea izan zitekeen aholkua zuzendu du: zatiak espazioan kokatu ondoren, misilekin sunsitzetza ■

BERRIKUNTZAK

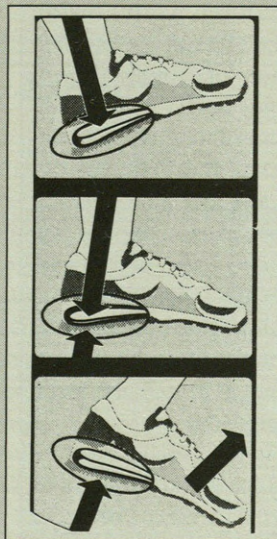
Abiada biziko oinetakoak

KORRIKALARIEN artean garrantzi handia eman zaie oinetakoei eta ondorioz ikerketa ugari egin dira. Spring-boc kirol oinetakoak dira azken aurkikuntza.

Oinetako hauek atzealdean bi malguki dituzte eta ondorioz korrikalariaren energiaren % 70 itzultzea lortzen da. Aurkikuntza hau kanguru eta antolipeen oinarinen ligamentuen antzera egina dago.

Oinaren atzealdean lurrean

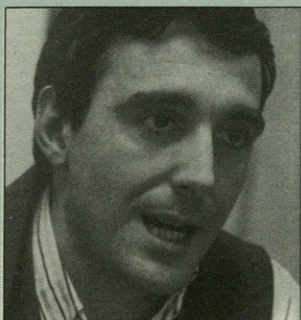
jartzean malgukiak konprimatu egiten dira, eta oina aurrerantz doan heinean malgukiak askatzen duen energiak korrikalaria aurrerantz bultzatzen du. Oinetakoaren erdialdean dagoen beste malguki batek energia bildu eta oina lurretik altzatzendenean askatzen du. Sistema berri honen lorpenetako bat, goi mailako maratoiaren denborarik onena lau minutuan gutxitzea litzateke.

BATA ZURIA ERANTZITA

INAKI IRAZABALBEITIA

Elhuyar-eko kidea

Unibertsoaren mugak

Udaberriaren epelarekin kaskoak berotzeko moduko berri bat etorri zitzaigun NASaren, EEBBetako espazio-agentziaren, eskutik. Antza, COBE (Cosmic Background Explorer alegia) izeneko sateliteak, bizi garen unibertso konplexu honen sorrera argitzen zuen froga aurkitu zuen, horrela zioen bederen «Euskaldunon Egunkaria»-ren titularrak. Kanpaiak gehiegi eta ozenegi jo aitzin, teletipoak isuritako be-

rriazen giblean zer zegoen ikusi behar genuela esan nuen nik Egunkariako orrialdeetan.

Zuhurtasunaren aholkua eman nuen eta, itxuraz, ez nenbilen oker. Izan ere, segidan egiten ditudan galderen modukoak zirkulatzen ari dira egun mundu osoko kosmologoaren artean. Hondo-erradiazio kosmikoa COBEk aurkitutakoa, duela 15 mila milioi urte unibertsoaren jatorria izan zen suzko bolaren aztarna al da? Edo tresnaren trikimailua baino ez da? Edo agian, satelitearen detektagailu oso sentikorak lurretik etorritako argi izpi batek astindu zituen?

Hondo erradiazioa, Unibertsoa gazarik hotzena hain justu, neurtzea ez da gauza xamurra eta 1965ean hondo-erradiazioa aurkitu zenez gero, alarma faltsu asko jazo dira. Esamesik handiena Nagoyako unibertsitateko Toshio Matsumotok lortutako datuek eragin zuten, 1 milimetroko uhin-luzeran espektroaren distorsioa aurkitu bait zuen. Teorikoek gorriak ikusi zituzten lortutakoa azaldu nahian, guztia errakuntza handia bai-

no ez zela frogatu aurretik.

COBEk distorsioak aurkitzeko zeru-zati desberdinen tenperaturak aldaratzen ditu, hau tenperatura absolutuak neurtzea baino askoz errazagoa delako. Hala eta guztiz ere, COBEk neurtutako efektua oso txikia izan da; erradiazioaren tenperatura 1/100.000 baino ez zen aldatzen zeru osoan zehar. Beraz, akats-posibilitatea baztertzetik ez dago.

Dagoeneko, teoriko asko COBEren datuak erabiltzen ari dira, onak direla suposatuz. Ikerlari horiek bapatean eror daitekeen karta-gaztelua egiten ari al dira?

COBE taldeak jatorrizko datu gordinak gordeta dauzka eta horrek mesfidantza baino ez du sortzen. Ene iritiz, COBEko taldeak datu horiek astronomo-talde inpediente baten esku utzi beharko lituzte, horrek aldarrikatutako emaitzak egiazta ditzan. Jokoan dagoena oso garrantzitsua da. Big Bang ereduaren ziurtasuna oso osorik bermatuko bait luke eta helburuak elkarlana sakontzea eta kritika eraikikorra behar ditu.

ETXE ZULOAN

• ETXE ZULOAN • ETXE ZULOAN • ETXE ZULOAN •

JOSTAILUAK

Bideojolasak: haurren jolas berriak arriskutsu?

ADITUAK ez dira ados jarzen jolas elektronikoen haur eta gazteengan duten eraginez. Baina ez dago ukatzerik Euskal Herrian ezagutu duten gorakada: telebista nahiz ordenagailu, bideozkoak edo portatilak, umeek joku horietan aurkitu dute bakarka aritzeko modurik errazena.

Eta bakarka jolaste honek sortu du, besteen artean, hainbat adituren kezka eta beldurra: kaltegarria ote da umeentzat beste umeekin harremanik ez izatea? Ludopatiarantz bultzatzen ote du?

GURASOEN artean ere sortu dira beldurrak: beren seme-alabek bideojolasak erabili eta telebista ikusi besterik egiten ez dutenez gero, ez dute familiarekin harremanik, ez dira beste umeengana joaten eta berekoiak bihurtzen dira. Horretaz gain, irudimena behar bezala ez garatzearen errudunak dira jolas horiek.

Hala eta guztiz ere, beste zenbait adituren ustez, bideojolasak ez dira horren arriskutsuak eta umeak pentsatu eta konzentratzera behartzen dituzte eta nagusia den irakurketaren gai-

netik, irudien kultura bultzatzen dutelako.

GAUZAK honela, milaka haur egin dira bideojolasen

enpresek sortu dituzten erabiltzaileen bazkide eta jolas berri nahiz informazio zabalagoa eskaintzen duten aldizkariak jasoko dituzte hemendik aurrera ■

TELEBISTA-IRRATIA

● TELEBISTA-IRRATIA ● TELEBISTA-IRRATIA

BOTOIA SAKATU AURRETIK

IKUSI BAIETZ

● Asteazkenean, abendua-
ren 30ean, «**Foofur**» ma-
rrazki bizidunen sail berria
aurkeztuko zaigu. Kale
zakur eta katu taldearen
buruzagia denaren abent-
turak 13.25etan.

● Urtezahar egunak etenik
gabeko programazioa eka-
rriko du ETBra. Marrazki
bizidunetako bi filme 10.45
eta 14.45etan: «**Burdinez-
ko maskaraduna**» eta
«**Notre Dameko kon-
korduna**». Gauean, 21.15-
etan, «**Rowan Atkinson
Zuzenean**» saioan, Mr.
Bean ezagun eta ospe-
tsuaren azken parodiak.
1993ari egingo zaion ongi
etorriaren ondoren bi filme
segidan, 2.15etatik aurre-
rantzean: «**Deabru arro-**

sa»n, Bigarren Mundu
Gerran, erresistentziak o
partaideek putetxe bat
hartuko dute euren as-
moak aurrera eramateko
xedez. «**Lauraren jola-
sak**» edo «**Emanuelle
Amerikan**» pelikula be-
rriz, argazki kazetari ausart
eta asezinaren istorioetan
oinarritzen da.

● Urtarrilaren 3an, igan-
dean, «**Bilaketa**» telesaila-
ren bigarren atala. Quentin
eta Morgan anaiak, ehiztari
maltzurak aurkitu dituzte.
Arratsaldeko 18.30etan.

● Egun berean, «**Mun-
duan zehar**»ren, gerra
garaitik elkar ikusten ez
zuten Otxandioko bi
anaien historia sakontzen
da. 22.30etan.

Navaroneko gaztelua suntsitu zuten

LARUNBATAK 2, 22.10etan,

ABENTURA ZINEA:

«NAVARONEKO KAINOIAK».

ZUZENDARIA: J. LEE

THOMPSON.

BIGARREN Mundu Gerran,
erresistentziako taldeak
Greziako gaztelu bateko
kainoi alemaniarrek suntsitu
behar ditu, unti aliatuei bi-

dea libre uzteko. Antzezle-
on eta ezagunen partaide-
tzaz, kritika onak jasotako
pelikula entzutetsua dugu
honakoa, 1961ean, efektu
berezien Oscarra ere bere-
ganatu zuena.

Alemaniarren nagusitasu-
na galtzera eman zuten
ekintza handien artean ko-
katzen da Navaronekoa; ■

iaz kaleratutako **Non dago Stalin?** *nobelaren ostean,*
Xabier Montoiaren liburu berria Durangoko Azokan:

emakume bibotcheduna

” bihotzaren pozaldi bakanen eta larrialdi ugariren gaineko hamaika ipuin ”

Susa literatura argitaletxea: Industrialdea 1-2, Iasarte-Oria. © 943-37.07.38

Asier Aranguren: «Iparramarikarren 'inkultura' pixka bat zabaltzeko balio du CNNren ideiak»

Hiru urte bete dira CNN kate Iparramerikararentzat Euskal Herriari buruzko erreportaiak egiten hasi zenetik. Harezkero kirolak aurkezteaz gain hila batean behin kate honen World Report International saioarentzat gure herriari buruz hitz egiten du hiru minutuan. Denbora labur honetan, gai sozialei, kulturei, kirolei eta beste hainbatez aritzen da Asier Aranguren.

ARGIA. Zer esn nabi du zuretzat kate amerikar baten zate lan egiteko aukeratu izateak?

ASIER ARANGUREN. Gauza handia profesionalki. Nik ETBko kirol saioan lan egiten dut, eta hori da gustatzen zaidana. Baina kazetari batek horretaz gain baditu beste gogo eta asmo batzuk. Kazetari batek landu ditzaiken gai guztiak jorratzeko aukera eskaintzen dit eta

bestetik ingelesez lan egiteko aukera ematen. Gainera lan honen oihartzuna mundu osora zabaltzen da.

A. Kirolak aurkezten ala erreportaiak hau egiten sentitzen zara gustorago?

A.A. Ezberdina da. Ona da gauza batean espezialtzea, baina horrek ez dizkizu mugak itxi behar. Bi lan hauek osagarriak dira, eta maila ezberdinera zabaltzen dira gainera, kirolak Euskal He-

rrian geratzen baitira eta erreportaiak kanporako egiten baitituzte. Nire ustez kazetari batek bi aldetarakoa izan behar du. Horregatik ez dago aukeratzetik, bietan sentitzen naiz oso gustora.

A. Zergatik uste duzu CNN bezalako kate batek Euskal Herriari buruzko kuriositatea sentitzen duela?

A.A. CNNko zuzendaria den Ted Turner beti egon da mundu osoko berri ezagutzera emateko alde. Gizarte iparramerikarra berez oso itxia denez, eta munduaren bukaera euren mugetan ikusten dutenez, beste lurraldeekiko sentsibilitatea zabaltzeko bide hau hartu zuen. Oso ideia ona da hau, azken batean haien 'inkultura' pixka bat zabaltzeko balio baitu.

A. Zer gai erabiltzen dituzu zure erreportaiak lantzeko orduan?

A.A. Erreportaiak mundu guztirako direnez, kontuan hartu behar da zer interesa dakioken Euskal Herriari buruz Japonian, Marokkon edo EEBBetan dagoen bati. Era guztietako gaiak lantzen ditut, insumisiotik hasi eta San Ferminak aipatzeraino; nola Euskal Herria Europako herri zaharrenetakoa izanda hazkunde tasa txikia duen, Aita Barandiaran nor zen eta zer egin zuen, Athletic euskaldunetz osatutako futbol taldea dela... Denbora laburra denez gero, irudi esanguratsuak erabiltzen ditut, eta ideiak sinpleki kontatzen saiatzen naiz, ikusten dutenek erraz uler dezaten.

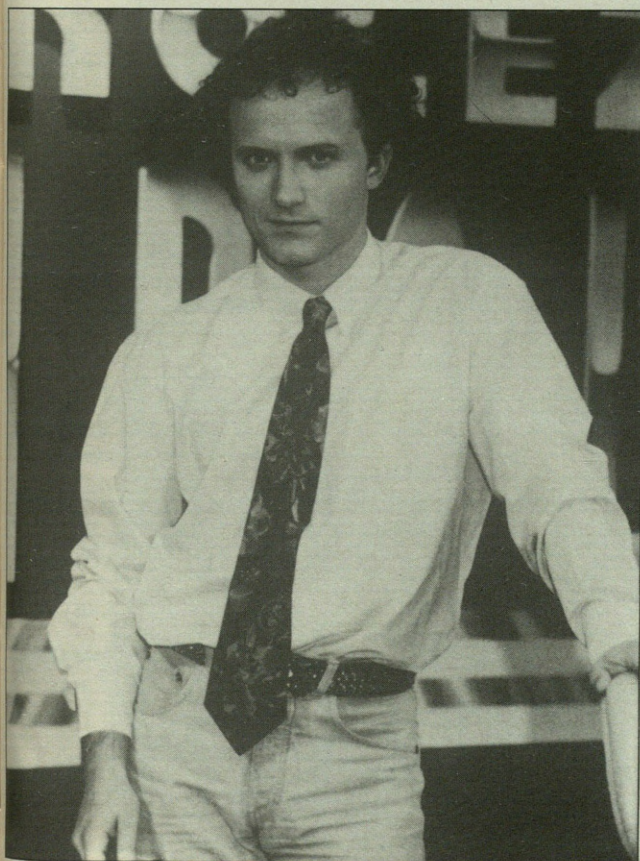
IKUSITAKOAK
IKUSITA

Urtera

Gaurkotasun handiko notiziaren batekin hasi, instituzioetan politikariak egin dituztenak kontu gero, ondorengo minutuetan nazioartekoak, ekonomia, gizarte-koak eta, kultura alorrekoen atzetik, kirolak. Albistegien egitura bera, egunetik egunera aldatzen omen den errealtatea 'isladatze'ko'. Albistegi Zerbitzuetan, kutxa handi batzuk dituztela dirudi, eta horietan banatzen dituztela teletipo, egunkari zein korrespondentzariak bidalitako albiste multzoak. Baina noski, bizitza indibiduala zein gizartearen gorabehera guztiak ezin dira hain kasillera gutxitan sar, eta baten batzuk geldituko dira kutxetatik kanpo. Eguneroko albistegietan, denetatik esaten dutela uste baduzu, ariketa erraz bat proposatzen dizut: gaur, zuretzako pertsonalki, baina ez indibidualki bakarrik, hurbiltasuna, garrantzia eta eragina izan dituzten gertaerak pentsatuta gero, telealbistegian agertuko direnekin konparatzea. Eguneroko notizia hurbil, garrantzitsu eta eragin-garrien eskasia nabaria bada, ikusurtearen amaieran, balantzea eginez edo, emititzen hasiak diren Urtekarietan.

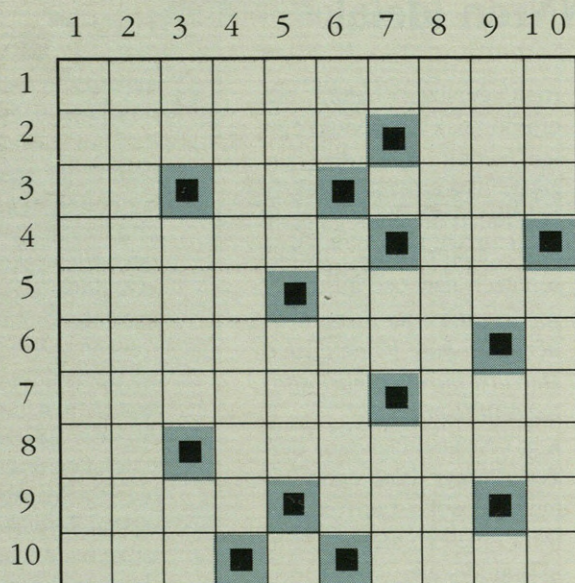
EDORTA ARANA

AINARA ZUAZABEITIA

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Talde bereko partaidea. 2.- Animalia adarduna. Ihardun. 3.- Nafarroako ibilgailuetan. Musika nota. Ez arra. 4.- Hoditxoak. Alderantziz, dauka. 5.- Gipuzkoan, zatoz. Garaia. 6.- Buztinez objektuak egiteko artea. Mila. 7.- Arabako herria. Begirada. 8.- Alderantziz, iridioaren sinbolo kimikoa. Antolatuak. 9.- Kasik. Norekin atzizkia. Oxigenoaren sinbolo kimikoa. 10.- Akitu aditzaren infinitiboa. Hamar. Gura.

GOITIK BEHERA: 1.- Txorakeria, lelokeria. 2.- Araudiak. 3.- Egile atzizkia. Har ezazu. Bi. 4.- Diruarekiko gehiegizko atxikimendua ageri duena. 5.- Nirea. Errepikatuz, gaizki esaka ibili. Kontsonantea. 6.- Errepikatuz, gorotza. Bizkaieraz, kutzak. 7.- Bat. Bokala Laku hitzaren kontsonanteak. Errepikatuz, komikietako pertsonaia ospetsua. 8.- Damua. 9.- Imitagarri dena. Joan aditzaren erroa. Hidrogenoaren sinbolo kimikoa. 10.- Gipuzkoako herria. Amazulo.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Aldareak
Auzokide
Labekada
Erakarri

7 letra

Elorria
Etsitua
Ezabatu
Usadioa

4 letra

Aetz
Ahoa
Alta
Aran
Arau
Asia
Atoz
Bala
Bele
Beta
Damu
Ehas

Esan
Ezik
Latz
Lelo
Leze
Luma
Oleo
Otan
Otar
Ukan
Zain
Zera

2 letra

Ad
La
Le
Lr
Re
Uk
Ur
Zi

3 letra

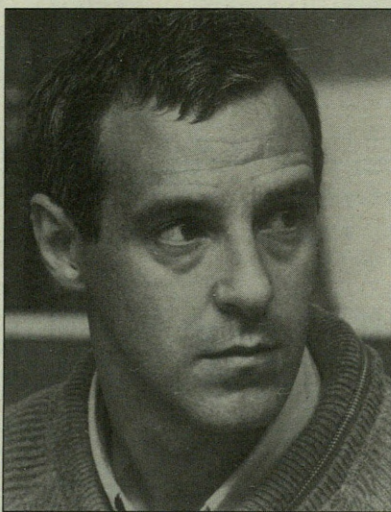
Eta
Lai
Oas
Tar

Sindrome del Norte

HILAREN 12an, Tolosan Haritz Elosegirekin izandako erasoak ustez gaingidurik zeuden beste garai batzuk gogoraerazi dizkigu. Frankismoaren amaieran eta transizio osoan zehar horrelako istiluak maiz gertatu dira. Izenak aldatu, protagonistak berdinak ziren kasu guztietan. Bestetik, alkoholaz blai eta Euskal Herria barren barrenetik gorrotatzen zuten paisanozko poliziak edo goardia zibilak eta bestetik euren aisi tartean patxadaz eta lagun giroan zeuden herritarrak (gazteak batez ere). Istiluak bata bestearen ondotik kateatzen ziren: burrukaldiak, tiroak, enfrentamenduak, eta abar. Ondorioak ere bai: epaileen inhibizioa (gehienean) eta herriaren haserre bizia. Orduan, gobernu zibiletatik luzatzen zen azalpena hiru hitz nagusitan oinarritzen zen. *Sindrome del Norte*. Hau da, Euskal Herrian destinaturik zeuden polizia espainiarrek hemen jasatzen zuten (duten) *presioa* ikaragarria zen (da) eta horretan datza euren barne desoreka hori.

KASU honetan erasotzailea ez da polizia espainola izan, Antxon Agirre izena daraman 34 urtetako ertzaina baizik. Bere jaioterria ez da, beraz, Andaluzia edota Extremadura, Euskal Herria baizik. Haatik, Tolosako auzi honetan agertzen diren bestelako elementu guztiak berdin berdinak dira: eraso gauzatu zen ere; botere politikoak (Barne Saila) era-

TXEMA RAMIREZ

EHUko irakaslea

kutsitako urduritasuna (gaztea trafikante zela eta abar) eta botere judizialak agertutako kolaborazioa (ertzaina libre bait dago uneon). Atutxa, Ertzaintzaren buruzagi nagusiari zera galdetuko genioke: Nongo sindromeak jota dago zure agindupean diharduen Antxon Agirre ertzain zalapartari mozkorti hori? Ez al da izango oraingo Ertzaintza hau *sindrome del norte* jasan baino *iparra* galduta dabilela?

ERTZAINAREN behin-behineko askatasuna erabaki zuen epaleari beste itaun xume bat. Demagun protagonista berdinak ditugula baino beste egoera batean, hau da balak 'ihes egin zion' pertsona Haritz Eloseg dela eta erasotua aipatu ertzaina. Haritz Eloseg kalean egongo

zen honez gero, ala Martutenen giltzaperatua inongo fidantzapeko askatasuna lortzeko aukerarik gabe?

Antxon Agirreren portaera ez da kasu bakartua, berorrek ere antzeko istiluak sortarazi bait ditu destinatuta izan den bestelako herrietan (Arabako Agurain lekuko). Horrelako jarre-rak, zoritxarrez, mamitzen doaz Ertzaintzaren baitan eta talde honen irudia ezinbestez markatzen dute.

Orain aste gutxi, ERNEren idazkari berria kexu agertzen zen horrelako kasuen aurrean. Bere ustez, eta horretan bat nator berarekin, *«Ertzaintzari buruz hitz egiten denean ezin da jeneralizatu, hau da, norbana-koaren portaera autoritarioak kolektibo osoari zabaltu»*. Egia da, baita ere, Ertzaintzaren barrutik horrelako jarrekekiko desmarke nabaririk ez badago, herritarrengan sortzen den joera beste hori dela, hots jeneralizatzearena, Tolosakoaren aurretik Erreterian, Laudion eta Arrasaten antzeko kasuak gertatu bait dira.

AUZI honekin ere argi geratu den beste gauza zera da: Polizia euskal gazteriari dagokionez, betiko leloetan dabilela, hau da denak *drogatak* edo *abertzale biolentoak* direla. Tolosako gazteek irudimen handiz erantzun diote eraso honi, Mikel Laboaren kanta enblematikoa baten esaldi parafraseatua beraien pankarta batetara ekarriz: *«Zai zoi gazte... arma tiro pun»*.

F.M. 103.0

1992an

EUSKADIKO LEHEN KOMUNIKABIDEAK HAMAR URTE BETE DITU

Hamar urte pasatu dira eta badirudi atzo bertan izan zela. 1982an Euskal Irrati-Telebista martxan hasi zen. Gaur egun, bi telebistakate eta lau irrati-emisora dituela Euskadiko lehen

komunikabidea da dudarik gabe: bai entzulego alde-tik eta bai jendearen partaidetzagatik.

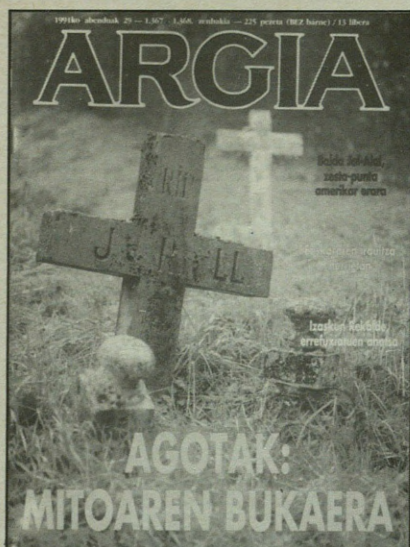
Oraindik badago zergitnik, proiektu berriak, helburu berriak...

HAMAR URTE

Urte osoko ARGIA gida

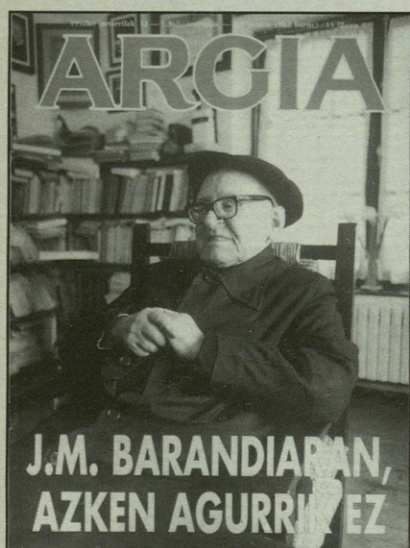
Politika kronikak	II
Politika zutabeak	III
Politika erreportaiak	III
Politika elkarrizketak	V
Politika perfilak	VI
Nazioarte kronika	VI
Nazioarte zutabeak	VII
Nazioarte erreportaiak	VIII
Nazioarte elkarrizketak	X
Asteko elkarrizketak	X
Dosierrak	XII
ARGIA	XIII
Mahainguruak	XIII
Ekonomia, lana, teknika	XIII
Azpiegitura	XIV
Ekologia, ingurugiroa	XIV
Zientzia, osasuna	XV
Kirola	XV
Gizartea	XVI
Erlijioa	XVII
Historia	XVII
Irakaskuntza	XVII
Unibertsitatea	XVII
Komunikabideak	XVIII
Euskara	XVIII
Kultura kronikak	XVIII
Kultura zutabeak	XX
Kultura liburugintza ,literatura	XXI
Kultura antzerkia	XXII
Kultura artea	XXIII
Kultura bertsolaritza	XXIV
Kultura itzulpengintza	XXIV
Kultura dantza	XXIV
Kultura zuzenbidea	XXIV
Kultura ikuskariak	XXIV
Kultura zinema	XXIV
Kultura bideogintza	XXIV
Kultura musika	XXV
Kultura kulturgintza	XXVII
Kultura erakundeak	XXVII
Kultura munduaren zabaletik	XXVI
Azkena	XXVII

IZASKUN REKALDE:

«Nik ulertzen dut 10 urteren buruan preso batzuek irtenbide bat bilatzea. Ez dut onartzen ordea, azken finean beren buruaren kontra ari bait dira»

1.367-1.368. zkak.

PATXI BISKERT:

«Ez zait gaizki iruditzen hasten den jendeari laguntzea, baina konsagratuak dauden zuzendariei dirua ematea astakeria iruditzen zait»

1.369. zka.

POLITIKA KRONIKA

● Hauteskunde kanpainen bezala
Iñaki Zubiondo/ 1.367-1.368. zkak./ 91-XII-29

● Zintzo, langile eta ondradu
Iñaki Zubiondo/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Erne eszizioari!
Iñaki Zubiondo/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Denak pozik Portora egindako eskapadaxoan
Iñaki Zubiondo/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Bi alternatiba berri ditu Autobideak
Iñaki Zubiondo/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Masailak gorrituta
Iñaki Zubiondo/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Bakearen aldeko bi manifestaldien arteko gerra
Iñaki Zubiondo/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Zein urrun dagoen independentzia
Iñaki Zubiondo/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Ajuria Eneako Itunak ameskaiztoak sortuko dizkio EAJri
Iñaki Zubiondo/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Berantegi erretiratutakoak
Iñaki Zubiondo/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Oreka zaila izango delakoan
Iñaki Zubiondo/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Zirugia estetikoan espezialistak
Iñaki Zubiondo/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Eta abertzaleek Intxausperi bere tronua astindu zioten
Iñaki Zubiondo/ 1.380. zka./ 92-III-29

● «C'est un grand jour pour l'Espagne et la France»
Iñaki Zubiondo/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Datozen kapituluak
Iñaki Zubiondo/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Bidezidorrik ere ez zaio utzi nahi negoziaketari
Iñaki Zubiondo/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Ajuria Eneatik Burgos aldera
Iñaki Zubiondo/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Etxabe, Urrutia, Arbeloa eta Kubati ez bait dira Arzalluz
Iñaki Zubiondo/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Okerrena heldu zain
Iñaki Zubiondo/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Isilik dagoena mintzatuko den bitartean
Iñaki Zubiondo/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Joseba Azkarragak ere ezin du presoen familien etsipena samurtu
Iñaki Zubiondo/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Gutxiengo baten gobernuaren ezinak
Iñaki Zubiondo/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Goxatze garaiko gogortzeak
Iñaki Zubiondo/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● EAJren eta HBren arteko elkar hizketen azken segundak
Iñaki Zubiondo/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Elkar hizketen kontrako jarrerak eta negoziazioaren aldeko hotsak
Iñaki Zubiondo/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Ajuria Eneako Hitzarmenari ate txikitik doazkio indarrak
Iñaki Zubiondo/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Udako beroak harrapatu du euskal politikagintza larrua
Iñaki Zubiondo/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Espainiako gobernuak noiz erantzungo zain
Unai Urbietta/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Espektatibak makalduta, agiria kontuan hartuko ez balitz...
Garbiñe Ubeda/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Abertzaleen batasunerantz
Unai Urbietta/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Musu diplomatikoak
Garbiñe Ubeda/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Txiste bana merezi dute
Garbiñe Ubeda/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Jaio dadila, aspertu baino lehen
Garbiñe Ubeda/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Disidenteen gerra
Garbiñe Ubeda/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Krisi ekonomikoa oinarri
Garbiñe Ubeda/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Hauteskunde kanpai hotsak
Garbiñe Ubeda/ 1.404. zka./ 92-X-11

- Arin ibili beharra dago
Garbiñe Ubeda/ 1.405. zka./ 92-X-18
- Zer arraio egin behar dugu politikariek?
- Garbiñe Ubeda/ 1.406. zka./ 92-X-25
- Hamargarren urteurrenaren tranpa
Garbiñe Ubeda/ 1.407. zka./ 92-XI-1
- Irudi berriaren atzetik
Garbiñe Ubeda/ 1.408. zka./ 92-XI-8
- Pilula mikatza goxatu nahian
Garbiñe Ubeda/ 1.409. zka./ 92-XI-15
- Ultraeskuindarren hotsak
Garbiñe Ubeda/ 1.411. zka./ 92-XI-29
- Independentziaren mugan
Garbiñe Ubeda/ 1.412. zka./ 92-XII-6
- Alturretako gaitzak jota
Garbiñe Ubeda/ 1.413. zka./ 92-XII-13
- Familia nazionalista ardi beltzaren beharrean
Garbiñe Ubeda/ 1.414. zka./ 92-XII-20

POLITIKA ZUTABEAK

- Hondarribiako Fokkerra
Pello Zubiria/ 1.367-1.368. zkak./ 91-XII-29
- Rokeren itzal handia
Pello Zubiria/ 1.369. zka./ 92-I-12
- Aljerreko gudua
Pello Zubiria/ 1.370. zka./ 92-I-19
- Ausardiaren zain
Pello Zubiria/ 1.371. zka./ 92-I-26
- Nafarroa arraroa
Pello Zubiria/ 1.372. zka./ 92-II-2
- Txabarriren hipotesiak
Pello Zubiria/ 1.373. zka./ 92-II-9
- Arabaren batasuna
Pello Zubiria/ 1.374. zka./ 92-II-16
- Paktuak eta patua
Pello Zubiria/ 1.375. zka./ 92-II-23
- Eli Gallastegiren sua
Pello Zubiria/ 1.376. zka./ 92-III-1
- Errege baten ohorea

Pello Zubiria/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Cacho ez bait da Rei
Pello Zubiria/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Azelerazioa berriro
Pello Zubiria/ 1.379. zka./ 92-III-22

● HBri izurria sendatu zaio
Pello Zubiria/ 1.381. zka./ 92-IV-15

● Gexanen begi ederra
Pello Zubiria/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Nork aipatu Goiri?
Pello Zubiria/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● EEren azken konberjentzia
Pello Zubiria/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Maltzagatik pasa behar
Pello Zubiria/ 1.386. zka./ 92-V-10

● S.O.S.eko maitasuna
Pello Zubiria/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Saindutegi sekretuak
Pello Zubiria/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Fujimorien igorpena
Pello Zubiria/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Taktismoaren frenupean
Pello Zubiria/ 1.391- zka./ 92-VI-14

● Hauxe korapiloa!
Xarlo Etxezarreta/ 1.405. zka./ 92-X-18

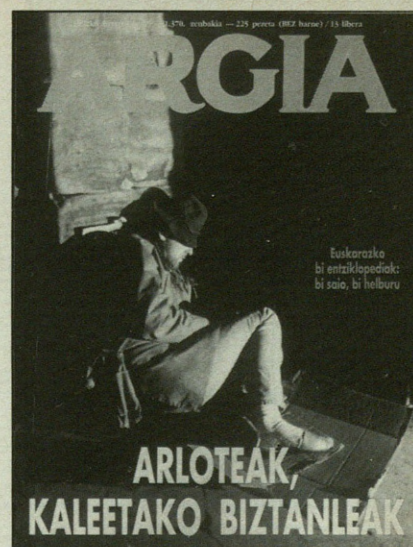
POLITIKA ERREPORTAIK

● Euskal Herria,
Maastricht eta gero
Myriam Gartzia/ 1.367-1.368. zkak./ 91-XII-29

● HBren berritze prozesurako ezta-
baidak burutzen ari dira herrietan
**Euskal Herriari aproposa zaion
eredu sozialistaren bila**
Unai Urbietak/ 1.370. zka./ 91-I-19

● EAjko kargu gorenak berritu
beharrak direla eta
**Anbizio eta pertsonalismoak da-
biltza Arriagako izpirituaren in-
gurutetan**
Garbiñe Ubeda/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Euskadiko Ezkerra V Biltzar Na-
gusiaren atarian
**Garai batekoa berreskuratzeko
saioa egin nahi du Euskadiko Ez-**

MANUEL LASARTE:

«Gaurko bertsolariei ez diet
jarraitzen. Ez ditut entzun ere
egiten, sufritu egiten dut eta.
Bat gaizki pasatzen ikusten
badut neu hasten naiz trago
txarra pasatzen»

1.370. zka.

TXOMIN PEILLEN:

«Euskal literatura kalitatezko
kritika ezak itoa dago. Beraz,
lagunartean aholkuak eskatu
behar izaten ditut»

1.371. zka.

JOXE JOAN TXABARRI:
«Eusko Jaurlaritzak diru laguntzak kendu dituela entzun izan dut. Kultura Sailaren zeregina diru laguntzak ematea dela uste du jendeak»

1.372. zka.

XABI OTERO
«Argazki onak egiteko giro egokia lortu behar duzu, eta hori pazientziaz egin behar da. Herri bakoitzaren tradizioak eta ohiturak errespetatu behar dira»

1.373. zka.

kerrak

Garbiñe Ubeda/ 1.373. zka./ 92-II-9

● UNEDek emandako datuen arabera, presoen %80ak goi mailako ikasketak burutzen ditu

Denbora ahalik eta samurren pasatzeko zerbait ikasi behar da gartzeletan

Garbiñe Ubeda/ 1.374. zka./ 92-II-16

● **Herri Batasuna ilegalizatorantz?**

Unai Urbietta/ 1.375. zka./ 92-II-23

● **Unidad Vizcaína, espainolismoaren jorratze berria Bizkaian**

M. Gartzia, X. Letona/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Erregio eta kantonamenduetako hauteskundeak iraganen dira martxoaren 22an eta 29an

Bi zerrendatan banatu dira Ipar Euskal Herriko abertzaleak

I. Etxeberria, G. Ubeda/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Kanaria Iretako presoek jipoiak salatu nahi dituzte baraua medio **El Salto del Negro** presondegian hilabete baino gehiago gose greban

Unai Urbietta/ 1.378. zka./ 92-III-15

● «Bai Independentziari» mugimendua deituta

Askatasun oihua Europako hiri-buruan

Garbiñe Ubeda, Tala/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Aberri Eguna 92: mugak ezin eten
Ixabel Etxeberria, Unai Urbietta/
1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

● Urrats Berri eztabaida prozesua burutu berria du Herri Batasunak **HBren etorkizuneko gizartea definitzeko lehen urratsa**

Garbiñe Ubeda/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Gose greba dela eta, sortu zaizkien gaitzak konponezinak dira **El Salto del Negro, gosezko garra-si isila**

Unai Urbietta/ 1.388. zka./ 92-V-24

● EUEk EAekin koalizioa osatuko du, eta EEK ezin PSOErikiko konfluentzia lotu

Akabo EEren garai bateko glamoura

Garbiñe Ubeda/ 1.389. zka./ 92-V-31

● **Txema Montero galdu du HBK, bost erantzunen ekaitzean**

Iñaki Zubiondo/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Ipar Euskal Herriko hautetsi guz-tiekin elkar hizketatuko dira ehun egunez:

EMA eremu politikoa jorratuz doa

Ixabel Etxeberria/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Gernika Batzordeak bultzaturiko bizikleta martxa aurrera doa

«Bakea eta Askatasuna»: alderdien mugetatik sortutako alternatiba
Amagoia Iban/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Irailaren 19an batzarrean erabaki beharko dute nondik nora joko duen koordinakundeak

Ekologiaren inguruan jarraitu nahi du Lurraldean gehiengoak

Garbiñe Ubeda/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● **Abertzaleak Maastrichten aurrean**

Aitziber Yarza/ 1.403. zka./ 92-X-4

● **Estatutik gabeko nazioen eta abertzaleen arteko harremanak**

Aitziber Yarza/ 1.404. zka./ 92-X-11

● **Autodeterminazioaren aldeko hordagoari eutsi nahian dator 18ko manifestaldia**

Aitziber Yarza/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Aljerreko elkarrizketen eta gainerako kontaktuen kronika plazaratuko du Txalapartak

Gobernu espainiarra eta ETaren arteko kontaktoei buruz esan gabekoak

Garbiñe Ubeda/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Bi alderdien militanteen aldetik kritika gogorak izan dira **Ezberdintasunak baztertuz, PSE eta EE bateratu asmoz**

Aitziber Yarza/ 1.406. zka./ 92-X-25

● IK erakundeko bost militante epai-tuko dituzte egunotan

Paristarren gogoko epaiketa

Ixabel Etxeberria/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Bost urteko geldialdiaren ondoren negoziaketei ekin diete administra-ziokoek

Transferentziak, autogobernura-ko oztopoz beteriko bidearen oi-narri

Aitziber Yarza/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Euskal Polizi Legea onartu zenetik Ertzanintza barneko atal bihurtu dira **Eusko Jaurlaritzaren nahia miñoien gogoaren gainetik**

Aitziber Yarza/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Aurki izango dira Xanti Brouard eta Alcalá kasuetako epaiketak **Justiziarik gabeko justiziaren adibide**

Aitziber Yarza/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Otsaila erdialdera burutuko dira lehenengo hauteskunde sindikalak **Ertzainen ordezkariak sindikala hamar urte eta gero konpontzeaz**

Aitziber Yarza/ 1.414. zka./ 92-XII-20

POLITIKA ELKARRIZKETAK

● Joseba Ariznabarreta «Itzaga», Orreaga taldeko partaidea: **«Ez EAJk ez ETak ez dute ahalmenik arerioaren borondatea aldatzeko»**

Garbiñe Ubeda/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Albert Pery, Ziburuko auzapez sozialista: **«Lur erosleak ez dira euskaldunak baina saltzaileak bai gehienetan»**

Ixabel Etxeberria/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Joxe Joan Txabarri, aurki Madrilako parlamentari berria EAJren ize-
nean:

«Jendeak uste du Kultura Sailaren zeregina diru laguntzak ematea dela»

Garbiñe Ubeda/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Fernando Buesa, Eusko Jaurlaritzako lehendakariordea eta Hezkuntza sailburua:

«Geroaren alde egin behar da apostu, nahiz ordain soziala handia izan»

Garbiñe Ubeda/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Enrique Mujika Herzog, Madrilako kongresuan diputatua PSOEn ize-
nean:

«Aurkarien helburuak gaur egungo errealliterata egokitzen ari dira»

Garbiñe Ubeda/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Mattin Karrere, Arbonako erretorea eta Herriarekin taldeko partaidea: **«Normala da apezek jendea aterbetzea, salmoetan betidanik kantatu da hori»**

Ixabel Etxeberria/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Koxe Larre, hautagai abertzalea Garazin martxoko hauteskundeetan: **«Orain politikari lotu behar gaitzaizkio, baldintzak aldatzen ari dira eta»**

Ixabel Etxeberria/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Jone Goirizelaia, Eusko Legebiltzarreko parlamentaria HBren izenean: **«Estatu espainiarraren paretaren kontra joko dugu Alcalá kasuan ere»**

Xabier Letona/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Jose Luis Elkorro, HBko Mahai Nazionalako partaidea: **«Monterok egindako planteamenduek ez dute HBren baitan lekurik»**

J.J.Petrikorena/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Jean François Blanco, Unai Paroten eta Jean Philippe Casabonneren abokatua:

«Kuraia zer den erakutsi dit Jean Philippe Casabonnek»

Ixabel Etxeberria/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Inaxio Oliveri, Eusko Alkartasunako idazkari nagusia:

«EAK, HBk eta EUEk indar abertzaleen aitzindaritzak hartu behar dugu»

Xabier Letona/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Michele Alliot-Marie Pariseko legebiltzarreko diputatua RPRren ize-
nean:

«Gaiztakeria da laborariari bere lana egitea debekatzea»

Ixabel Etxeberria/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Itziar Aizpurua, Herri Batasunako Mahai Nazionalako kidea:

«Egiten diguten mehatxu politikoari egia politikoarekin erantzuten diogu»

Aitziber Yarza/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Joseba Egibar, EAJko Euskadi Buru Batzarreko bozeramalea:

«HBrentzat PSOE hain garrantzitsua bada, zuzenean jo dezala»

FERNANDO BUESA

«Hizkuntz politika hitzkuntza bat ordezkatzeko sortzen bada, eta herritarrek hizkuntza aukeratzeko erabakietan parte hartu behar badu, gobernua behar ez duen lekuetan sartzen da»

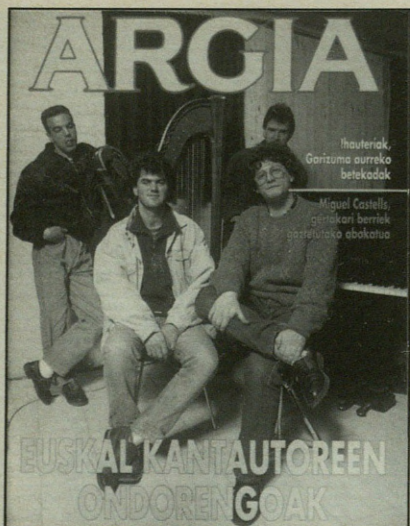
1.374. zka.

JUAN ANTONIO URBELTZ

«Datu etnografikoez aparte, grazia ere eman nion dantzari, indarra alegia. Nik konprenitu nuen dantza ez zela haizean egindako marrazki geometriko soila»

1.375. zka.

MIGUEL CASTELLS:

«Negozia eta posible izateko, estadista on bat beharko luke Estatu espainiarrek, De Gaulle bat, etorkizuneko ikuspegi historikoa izango lukeen norbait»

1.376. zka.

JESUS MARI ERRASTI:

«Proiektua aurrera eramateko behar diren baloreak dira ideologia. Gu ez gara hori eztabaidatzen ari, baizik eta taldea nola antolatu behar den»

1.377. zka.

bertara»

Garbiñe Ubeda/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Claude Harlouchet, hautetsi aber-tzalea, Baiona Hiri Nagusi zerrenda-ren izenean:

«Inportantea da jakitea zer indar dugun parean eta nola jokatzeko duen»

Ixabel Etxeberria/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Jakes Abeberri, Euskal Batasuneko kidea eta Miarrizteko hautetsia:

«Erabakiak hartzen diren lekue-tan ez egotea ezinezkoa dela uste dut»

Ixabel Etxeberria/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Miren Egaña HBko Ipar Euskal Herriarekiko harremanen arduraduna:

«Komentzitura nago Nafarroatik sortuko dela Euskal Herri berria»

Ixabel Etxeberria/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Joseba Gomez EAE-ANVko kidea: «Ipar eta Hego Euskal Herriko ez-ker abertzaleak batu egin behar dira»

P. Zubiria, G. Ubeda/ 1.413. zka./ 92-XII-13

POLITIKA PERFILAK

● Eli Gallastegi: Sabino eta Gandhi lotu zituen independentzia-za-lea

Garbiñe Ubeda/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Jonan Fernandez: adostasuna-ren alde hamaika saio egindako gizona

Garbiñe Ubeda/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Casildarekin itzali da anarkista zaharren txinparta

Iñaki zubiondo/ 1.401. zka./ 92-IX-20

NAZIOARTEA KRONIKAK

● Ave, Ieltsin, morituri te salutan
Lukas Martinez/ 1.367-1.368. zkak./ 91-XII-29

● El Salvador: 12 urte eta gero, ba-kearen hastapenetan
Lukas Martinez/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Georgiako kakanahastearen ikas-gaia: zer da demokrazia, zer diktadura?

Lukas Martinez/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Mediterraneoaz bestaldeko inte-grismoaren beldur Europa

Lukas Martinez/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Aljeria, ur tanta noiz aterako zain
Lukas Martinez/ 1.372. zka./ 92-II-2

● «Moskuko» konferentzia Madrilen oraindik

Lukas Martinez/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Pobreziaren kolpeak Latinoamerikan

Lukas Martinez/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Armaden ugaltzeak EIKren hilobi-ratzea azkartzen du

Lukas Martinez/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Gerra eta bakearen arteko borroka Ekialde Erdian

Lukas Martinez/ 1.376. zka./ 92-III-1

● «Hegoaldeko lagunak» iparraldeko erraldoiarekin aurrez aurre

Lukas Martinez/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Desintegrazioen ondorioak inoiz baino ageriago

Lukas Martinez/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Indiferentziaren erresuman, Bush eta Clinton garaile

Lukas Martinez/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Apartheid-aren amaiera, etorkizu-naren hasiera

Lukas Martinez/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Kurdistan errebolta amaigabea

Lukas Martinez/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Al Jamahiriya horma kontran
Lukas Martinez/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Europa zorabioaren gorpilean
Lukas Martinez/ 1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

● Espainiar harrotasunaren garaia
Lukas Martinez/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Pantera beltzen itzala EEBBetako lurraldeetan

Lukas Martinez/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Hitler-Stalin: Polonia (1939)... Kroazia-Serbia: Bosnia (1992)
Lukas Martinez/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Gertu, baina beti bezain urrun

Lukas Martinez/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Batasun militarra martxan

Lukas Martinez/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Mafiaren erresuman, erabateko eraldakutza da irtenbide bakarra

Lukas Martinez/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Erroma, Maastricht... eta gero?

Lukas Martinez/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Aspirinak tuberkulosoentzat

Lukas Martinez/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Ahulenari esker, Maastricht aurrera

Lukas Martinez/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Usoen arteko belatza aro berrien giltzarri

Lukas Martinez/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Gerra amaieraren aztarnak

Lukas Martinez/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Parte hartzearen teoria nagusi

Lukas Martinez/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Demokrata Etxe Zuriaren bila

Lukas Martinez/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Demokrazia eta miseria, nola lotu?

Lukas Martinez/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● «Deabrua beti deabru»

Lukas Martinez/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Erritmo aldaketarik ez Balkanetan

Lukas Martinez/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Maastricht: zalantza nagusi

Lukas Martinez/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Mamua ez zen gezurrezkoa

Lukas Martinez/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Lokomotora biak martxan jada

Lukas Martinez/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Salbuepen kolorea

Lukas Martinez/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Bukatu da, bukatu da...

Lukas Martinez/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Itsas komunitarioaren baretzea

Lukas Martinez/ 1.406. zka./ 92-X-25

● Hamarkada miragarria

Lukas Martinez/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Subirotasun haizeak berriro

Lukas Martinez/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Teilatuetatik ala

zimentuetatik hasi?

Lukas Martinez/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Negua bakegile?

Lukas Martinez/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Bizimaila eta independentzia

Lukas Martinez/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Brintzaduren Europa agerian

Lukas Martinez/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Heroien ordu latzak

Lukas Martinez/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Suitzarren ere ezetza

Lukas Martinez/ 1.414. zka./ 92-XII-14

NAZIOARTEA ZUTABEAK

● Terminator

Luis Fernandez/ 1.367-1.368. zka./ 91-XII-29

● Zer urrun dagoen Afrika

Luis Fernandez/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Gezurrezko herriaren egia

Juan Manuel Velazquez/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Iparra

Juanjo San Miguel/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Fundamentalistak
ala fundamentuzkoak?

Iñaki Barcena/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Zuzenbidea eta indarra Sahararen
kasuan

Karmelo Landa/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Hildakoak bizirik

Luis Fernandez/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Irlanda: astegun odoltsuak

Iñaki Barcena/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Maastricht: Elkartasunaren bila

Juan Manuel Velazquez/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Haití

Juanjo San Miguel/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Beltzik ez Etxe Zurirantz

Luis Fernandez/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Heriotz-zigorra gaurko munduan

Karmelo Landa/ 1.379. zka./ 92-III-22

● JFK

Iñaki Barcena/ 1.380. zka./ 92-III-29

LAXARO AZKUNE:

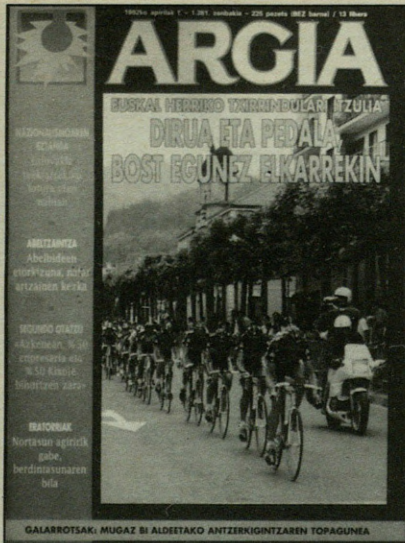
«Bertso saioetan ere
mikrofono baten aurrean
aritzen zara, baina oso
desberdina da. Gai jartzaile
lanetan hasi nintzenean
makina bat lo ordu galdu
nituen saiora joan aurretik»

1.378. zka.

MARTIN FIZ: «Lortu dudak
garaipenik atseginena izan da
Lizarran irabazi nuen
Espainiako Txapelketa, Euskal
Herrian lortu nuelako»

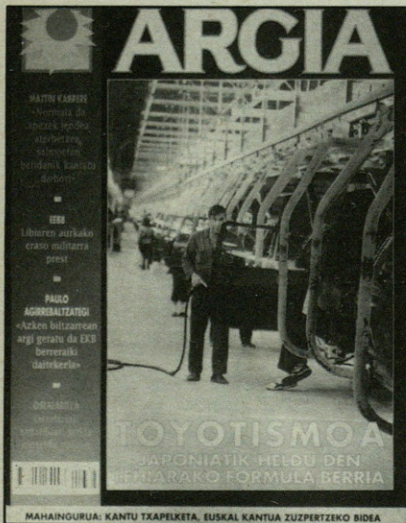
1.379. zka.

SEGUNDO OTATZU:

«Sabino Aranak, demagogo aparta, ez zuen nere ustez, hain ongi ulertu garaiko nazionalismoaren funtsa. Campionen Irakurketa okerra egin zuen, eta ondorioak jasaten ari gara»

1.381. zka.

MATTIN KARRERE:

«Apaiz anitzek ez du bere txapinetatik irten nahi, ez dute aski bertuterik horren egiteko, hor ageri da, bederen, apezaren gizontasuna»

1.382. zka.

● Zorretan

Juanjo San Miguel/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Venezuelako demokrazia arriskuan

Juan Manuel Velazquez/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Kolpekrazia

Luis Fernandez/ 1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

● Bizidun asmatuak

Karmelo Landa/ 1.385. zka./ 92-V-3

● David eta juduak

Iñaki Barcena/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Beste zor bat

Juanjo San Miguel/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Aurtengo udako moda

Luis Fernandez/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Brasileko erreka

Iñaki Barcena/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Abertzaletasuna Sarajevo

Luis Fernandez/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Lurrikara daniarra

Karmelo Landa/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Bush eta Grenpeace

Iñaki Barcena/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Joan-etorriak

Juanjo San Miguel/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Mundu desorekatua

Karmelo Landa/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● PC

Luis Fernandez/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● EEE

Juanjo San Sebastian/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Mundua ez da telebista

Luis Fernandez/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Demokrazia

Juanjo San Miguel/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Eslovakiaren independentzia eta Komunitate Europarra

Karmelo Landa/ 1.402. zka./ 92-IX-17

● Ifarra seinalatzen du Maastrichtek

Gurutz Ansola/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Bikingarrak eredu?

Iñaki Barcena/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Elkarteak

Juanjo San Miguel/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Umore gorria

Luis Fernandez/ 1.406. zka./ 92-X-25

● Erregioak, nazioak, estatuak Europan

Karmelo Landa/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Buba-ren erabakien zain

Gurutz Ansola/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Clinton: neoliberalismoaren bukaera?

Iñaki Barcena/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Ron zaharra

Luis Fernandez/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Krisiak

Juanjo San Miguel/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Edimburgeko bidegurutzean

Karmelo Landa/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Clintonen lanak

Gurutz Ansola/ 1.414. zka./ 92-XII-20

NAZIOARTEA ERREPORTAIK

● 12 urtez iraun duen gerra zibila amaitzear

Eguberriaren ekarpenak El Salvadorren

Myriam Gartzia/ 1.367-1.368. zka./ 91-XII-12

● Oposizioak Gamsakhurdia inguratu ondoren

Georgia gerra zibilaren astindupean

Xabier Letona/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Konkista salatzeke ekimen nagusiak Nicaraguan iraganen dira

Indioen 500 urteko ihardokitzea

Ixabel Etxeberria/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Japonia, errautsetatik ekonomia-aren gailurrera

Xabier Letona/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Ipar Irlanda Gatazkaren dantzak aurrera darrai

Amaia Elozegi/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Magreba: Integrismoa eta armada-aren artean

Xabier Letona/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Ura, gatazkarako eragile nagusia Ekialde Erdian

«Urre beltza»-ren ondorengo harri

bitxia

Xabier Letona/ 1.375. zka./ 92-II-23

- New Hampshireko txanpa iragan ondoren

Etxe Zurirainoko izarren bidean

Xabier Letona/ 1.376. zka./ 92-III-1

- Irak: Iluntasuna nagusi

Xabier Letona/ 1.377. zka./ 92-III-8

- Serbiarrek independentzia errefu-satu ondoren

Bosniarrek gerra deiadarraren zain

Xabier Letona/ 1.378. zka./ 92-III-15

- Karabakh Garaia:

Azerbadjaneko armeniar eztena

Xabier Letona/ 1.379. zka./ 92-III-22

- Saharako erreferenduma edo... NBERen iruzur amaigabea

Xabier Letona/ 1.380. zka./ 92-III-29

- Independentzia boladaren bultzadapean

Eslovakia txekiarrekiko loka-rriak bertan behera utzi guran dabil

Xabier Letona/ 1.381. zka./ 92-IV-5

- EEBB: Libiaren aurkako eraso militarra prest dagoeneko

Xabier Letona/ 1.382. zka./ 92-IV-12

- Europako txikien arteko leku bila Andorra subirotasuna jorratuz

Xabier Letona/ 1.382. zka./ 92-IV-12

- Latinoamerika

Fujikolpea, estatu kolpe andana-ren azken eztanda

Xabier Letona/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

- Muiyehidinen garaipenaren ondoren Afganistan libaniza-zioaren ateetan

Xabier Letona/ 1.385. zka./ 92-V-3

- New York, leherketaren biga-rreren kapitulua?

Xabier Letona/ 1.387. zka./ 92-V-17

- Rio-92: Lurraren azken aukera?

Xabier Letona/ 1.389. zka./ 92-V-31

- ERCK eztabaida berpiztu ondoren: Kataluniak, independentzia helmuga?

Carles Puigdemont i Casamajó/
1.390. zka./ 92-VI-7

- Danimarkak 'eurohautsak' harrotu ondoren

Maastrichteko itzala ezbaian

Xabier Letona/ 1.392. zka./ 92-VI-21

- Iparraldetik eta hegoaldetik mafiak Erroma inguratu du

Xabier Letona/ 1.393. zka./ 92-VI-28

- Ieltsin lurra menperatu ezinean

Xabier Letona/ 1.394. zka./ 92-VII-5

- Mohamed Budiafen heriotzaren ondoren

Aljeria, gerra zibila ate joka

Xabier Letona/ 1.395. zka./ 92-VII-12

- Eskozia-Ingalaterra, aspaldiko liskarren azken kapitulua

Aitor Errasti/ 1.397. zka./ 92-VII-26

- Munduaren aurrean Katalunia nazio

Xabier Letona/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

- Gerraren gurpil zoroa geratu ezinean

Xabier Letona/ 1.399. zka. 92-IX-6

- Irailaren 20an Maastrichti bai ala ez bozkatuko da Estatu frantziararen Europaren eraikuntza frantziar harginen menpe

Ixabel Etxeberria/ 92-XI-13

- Kuba: epealdi berezia Iraultzaren 34. urtea

Myriam Gartzia/ 1.401. zka./ 92-IX-20

- Sendero: hain argitsuā ez den bidea

Xabier Letona/ 1.402. zka./ 92-IX-27

- Maastrichteko gaztelua urez gainezka

Xabier Letona/ 1.403. zka./ 92-X-4

- Amerikako indioak iraganetik etorkizunari begira

Xabier Letona/ 1.404. zka./ 92-X-11

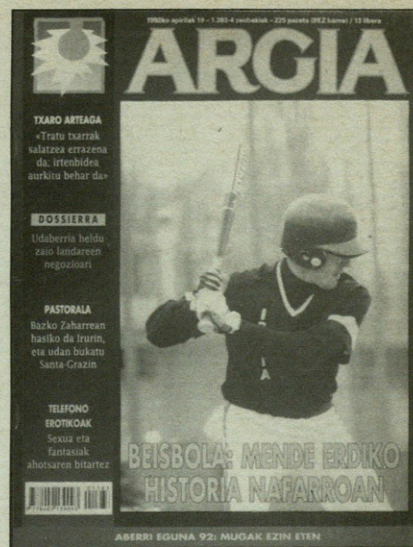
- Trafikatzaileak Gorputz organuen trafikoa, Hirugarren Mundutik Lehenera

Xabier Letona/ 1.405. zka./ 92-X-18

- Txina: XIV kongresua Maoismoa utzi ondoren kapitalismoak ateak zabalik

Xabier Letona/ 1.406. zka./ 92-X-25

- Subirotasuna, Quebec eta Kanada-ren arteko etengabeko sokatira

TXARO ARTEAGA:

«Emakume asko

feminismoaren teoriatik praktikara pasatzen dira. Nere kasuak alderantzizko prozesua jarraitu du, etxean praktika nuen, gero teoria ikasi dut»

1.383-1.384. zkak.

PANTXOA GARAT:

«Espainian izugarrizko kanpaina hasi dute apaizen kontra eta, Treviñoren atxiloketaren bitartez, Eliza ukitu nahi dute»

1.385. zka.

MIREN AZKARATE:
«Hiztunak ere badu
erantzukizuna bere
euskalkiari eusterakoan eta
amore ez ematerakoan»

1.386. zka.

INAXIO AGIRRE:
«Dekretuek, berez, ez dute
euskara normaltzen,
borondatea behar da. Baina
lege bati, gutxienez,
normalkuntzarako
oztopagarri izan ez dadin
eskatu behar zaio»

1.387. zka.

Xabier Letona/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● **Amets amerikarra, Etxe Zuriko eguroko amets gaiztoa**

Xabier Letona/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● **Ekonomia sobietarra, zuloan sartuta gero eta gehiago**

Luis Fernandez/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● **UNITAren erabateko erasoaren porrota eta gero**

Angola, uso zuriaren orduan

Xabier Letona/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● **Ekialde Erdia**

Arabiar eta judu, iraganeko lotura eta etorkizuneko ametsen artean

Xabier Letona, Myriam Gartzia/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● **Belgika, federalismoaren bi-dean banaketaren trenak harra-patu zain**

Xabier Letona/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● **El Salvadorreko etorkizuna komunitate berrien esku**

Estitxu Ugarte/ 1.414. zka./ 92-XII-20

NAZIOARTEA ELKARRIZKETAK

● **Jesus Valencia:**

«Palestinarrei garairik txarre-nean negoziatzea egokitu zaie»

Xabier Letona/ 1.367-1.368. zkak./ 91-XII-29

● **Josu Perales, Ertamerikako gaietan aditua:**

«FMLNren xedea ez da 1994eko hauteskundeak irabaztea»

Xabier Letona/ 1.380. zka./ 92-III-29

● **Amir Abderraman Vus'Musi Zwane, buruzagi zulu:**

«Independentzia lortu ezik, He-goafrikako nazioak borrokara berritzuliko dira»

Xabier Letona/ 1.386. zka./ 92-V-10

● **Royen Kwyyeh, Maputxeen Autonomiarako Mugimenduaren mezularia:**

«Autodeterminazioak bakarrik ziurta dezake gure herriaren etorkizuna»

Xabier Letona/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● **Wankar, pentsalari indianista ketxua:**

«Aske izateko, indioak Marx eta Kristo bere burutik egotzi behar ditu»

Xabier Letona/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● **Josu Tellabide, Europako Etnia eta Herriak Maparen egilea**

«Etnia, lurralde historiko eta sentimenduen arabera banatu ditut Europako lurrak»

Xabier Letona/ 1.412. zka./ 92-XII-6

ASTEKO ELKARRIZKETAK

● **Izaskun Rekalde**

«Presoen eta Euskadiren egoera negoziazioaz bakarrik aldatuko da»

I. Etxeberria/ 1.367-1.368. zkak./ 91-XII-29

● **Patxi Bisquert**

«Bada benetazko euskal zinema bat, baina oraindik gorpuztu gabekoa»

Amagoia Iban/ 1.369. zka./ 92-I-12

● **Manuel Lasarte**

«Bertsoa gupil bat bezala da, sail txikian bildu behar da»

Amagoia Iban/ 1.370. zka./ 92-I-19

● **Gerard Eder**

«Kazetarien mehatxu nagusia publizitatea da, ez besterik»

Ixabel Etxeberria/ 1.371. zka./ 92-I-26

● **Bernardo Estornes**

«Euskal gaiak soilik ikutu arren, hedapen orokorreko bilduma da gurea»

Myriam Gartzia/ 1.372. zka./ 92-II-2

● **Xabi Otero**

«Bidaletako argazkilaria baino gehiago, argazkiak egiten dituen bidaiaria naiz»

Amaia Nabaskues/ 1.373. zka./ 92-II-9

● **Patxi Eugi**

«22 tantotara heltzeak aurreko lanak guztiz konpentsatzen dizkizu»

Amagoia Iban/ 1.374. zka./ 92-II-16

● **Juan Antonio Urbeltz**

«Dantzaren historia bitan banatzen da: Argiaren aurretik eta

Argiaren ondoren»

Amaia Nabaskues/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Miguel Castells

«Espainian ez dago De Gaullerik, beraz ia ezinezkoa da negoziaketa»
Garbiñe Ubeda/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Jesus Mari Errasti

«Garbizale izateagatik, aukera berriak ez nituzke baztertuko»
Myriam Gartzia/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Laxaro Azkune

«Mikrofonoa babeslekua bilakatzeko da denborarekin»
Amagoia Iban/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Martin Fiz

«Korrikalari zurien artean, lehen izatea amesten dut»
Ismael Mendibil/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Ramon Labaien

«Ez nuke Buesa gobernuan onartuko, izaera euskaldunaren etsaia bait da»
Myriam Gartzia/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Segundo Otatzu

«Azkenean, % 50 enpresaria eta % 50 Kixote bihurtzen zara»
Amagoia Iban/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Paulo Agirrebaltzategi

«Azken biltzarrean argi geratu da EKB berreraiki daitekeela»
Amagoia Iban/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Txaro Arteaga

«Tratu txarrak salatzea errazena da, irtenbidea aurkitu behar da»
Myriam Gartzia/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Pantxo Garat

«Nuntzioari baimena ematea, preso politikoa nintzela onartzea da»
M. Gartzia, I. Etxeberria/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Miren Azkarate

«Euskaltzaindiak ospea eta legitimazioa baino, pertsona langileak behar ditu»
Myriam Gartzia/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Inaxio Agirre

«Lehen errepresioz lortu zena, tolerantziaz lortu nahi du Buesak»
Alberto Irazu/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Eduardo Txillida

«Badirudi gaiztoa izan naizela, beditanik indibidualista izateagatik»

Myriam Gartzia/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Arantzazu Loidi

«Arrasaten multimediaren kontzertua errotzeko, ArKO beharrezkoa zen»
Xabier Letona/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Xebe Peña

«Nere garaian Everestera joateko aukera izan banu, joango nintzatekeen»
Myriam Gartzia/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Fernando Spagnolo

«Gaur egungo gizarteak gehiegi eskatzen dio Administrazioari»
Garbiñe Ubeda/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Iñaki Alkiza

«Reala ez dut inoiz utziko, bazkide gisa jarraituko dut orain»
Amagoia Iban/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Koldo Larrañaga

«Zinema gizartearen argazkia da, lekuko baliagarrienetarikoa bat»
Amagoia Iban/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Jose Elorrieta

«Jaurilaritzaren ahultasun politikoa Madrileko negoziaketak erakutsi digu»
Myriam Gartzia/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Luis Mari Bandres

«Uste dut hartu dudana bidetik gehiago egin dezakedala euskararen alde»
Amagoia Iban/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Xabier Saldias

«Rap-a baino, nahiago dut pulpitutik botatako sermoia»
Alberto Irazu/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Fernando Armendariz

«Zenbait komunikabidek txostenaren irakurketa interesatua egin dute»
Amagoia Iban/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● J.I. Lopez de Arriortua

«Baserriko lanek disziplina eta beharra zer diren erakutsi didate»
Amagoia Iban/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Francisco Escudero

«Sentitzen ez dudana musikarik

ARANTZAZU LOIDI:

«Emakume ahotsak bertsoan eragina du publikoarengan, eta edozein txapelketetako epaimahai objetiboenean ere»

1.389. zka.

XEBE PEÑA:

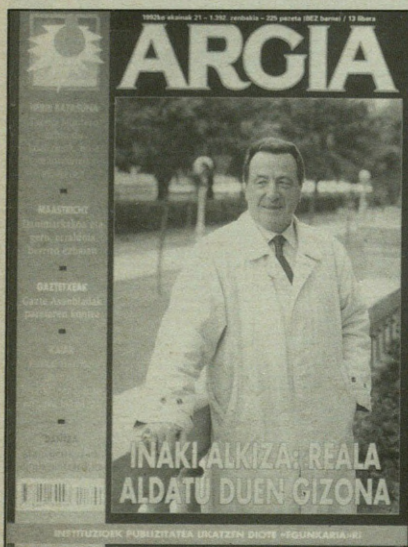
«Baserritarrak harritzen ziren, eurak herrira joateko gogoa zuten eta guk, aldiz, mendira jotzen genuen»

1.390. zka.

FERNANDO SPAGNOLO:
«Soltxagaren politika gaizki iruditen zaidala esan beharko nuke, baina ez da horrela, helburuak ulergarriak iruditzen zaizkit»

1.391. zka.

IÑAKI ALKIZA:
«Azken bederatzi urteetan Job-ek baino pazientzia gehiago izan dudala uste dut. Mota guztietako kritikak jaso ditut, arrozoidunak asko, baina beste asko axolagabeak»

1.392. zka.

konposatzea ezinezkoa zait»

Amagoia Iban/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Augustin Zubikarai
«Gazteek ez daukate idazteko ilusiorik, lanpostua dute helburu»
X. Letona, M. Gartzia/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Juanma Bajo Ulloa
«Azken urtean gustatzen ez zaidan zinema ezagutzen ari naiz»
Amagoia Iban/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Jose Antonio Sistiaga
«Artista bakarrik egon da beti, eta horrela jarraituko du»
Amagoia Iban/ 92-IX-27

● Iñaki Aseginolaza
«Mezenas bezala aritu naiteke baina beti interes komertzialekin»
Myriam Gartzia/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Pier-Paul Berzaitz
«Herria da pastoralara zer den esateko epailerik onena»
Ritxi Lizartza/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Ludo Docx
«Hego Euskal Herrian Monzonen karisma lukeen pertsona falta da»
Pello Zubiria/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Angel Parra
«Bidegabekeriak egon bitartean kantautoreak existituko dira»
Ritxi Lizartza/ 1.406. zka./ 92-X-25

● Karlos Argiñano
«Tontakeriak esaten ditut baina janaren gaia asko zaintzen dut»
Myriam Gartzia/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Grazi Etxebehere
«Zerbait egiteak baino nonbait egoteak garrantzizkoagoa dirudi»
P. Zubiria, I. Ostolaza/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Juan Jose Goiriena
«Aginteak ez nau kokiltzen baina dagokidan lana soilik egingo dut»
Amagoia Iban/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● J.M. Rodriguez Otxoa
«Legebiltzarrean Euskararen Legea aldatzea aritmetika kontua da»
Ritxi Lizartza/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Maite Agirre
«Antzerkia menderaezina dela

ahaztu zaie funtzionarioei»

Amagoia Iban/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Antton Valverde
«Amateurismoak eman dit nahi nuen kantagintza egiteko aukera»
Ritxi Lizartza/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Teresa Aldamiz
«Azaroaren 20an heriotzaren kolpea bere osotasunean aurkezten zait»
Myriam Gartzia/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Frantxoa Irigoien
«Euskal Kulturak, nahi ala ez, herrikoitasun bat galdu du»
Ixabel Etxeberria/ 1.414. zka./ 92-XII-20

DOSIERRAK

● Joxe Miel Barandiaran
Azken agurrik ez!
Patxi Sarriegi, Joxi Goikoetxea/ 92-I-12

● Negu kirolak
Elur eta izotzezko errainuan eskiak eta patinak subirau
Amagoia Iban/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Arrazakeria
Mamu zaharraren loratzea Europa berrian
Xabier Letona/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Maskarada
Euskal ihauteria Zuberoan
Aitor Bayo, Ritxi Lizartza/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Errepideko garraioa
93-aren mamua Euskal Herriko bazterrak nahasten hasi da
Amagoia Iban/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Euskal hiriburuak
Hirien alderdi ezkutak
Myriam Gartzia/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Uraren kutsadura
Ipar Euskal Herriko kostaldea zaborretan itotzen ari da
Kattalin Totorika, Ixabel Etxeberria/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Loratze garaia heldu zaio landareen negozioari
Amagoia Iban/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Parke naturalak, teoria eta praktika uztartu ezinean

J.M. Ugaldea/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Kanpo zorra: dolarrek errausti-takoa altxa ezinik

Xabier Letona/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Landa turismoa

Landetxe eta campingak: interes osoko oporrak

J.J. Petrikorena, Alberto Irazu, Ixabel Etxeberria/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Tourra 92

Donostiatik Parisera Tourraren gurpilean

J.J. Petrikorena, Ixabel Etxeberria/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Fauna: bizitzaren kate begirik zigortuena

A. Iban, A. Irazu/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Kontxako estropadak

Traineru onenen estropadarik zailena

J.J. Petrikorena/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Erreminta makina

Bilboko azokaren atzean etenik gabeko gainbehera

J.J. Petrikorena/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Euskaldunak Everesten

Buru ilun lurruntsua euskaldu-nekin esku zabal

Xabier Letona/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Euskal Telebistaren hamar urteak ETB: amestutako hegoak galdu ditu txoriak

Myriam Gartzia/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Esnekiak

Etorkizunari begira mamitzen ez den errealtatea

J.J. Petrikorena/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Nafarroako Euskararen Legea aldatu egingo dela iragarri berri denean:

Normalizazioaren Legea, opari gutxiko urtebetetzea

Alberto Irazu/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Argitaldariai Durangon

Letra txikiz gogoratuko den doinu makaleko urtea

J.J. Petrikorena, Joxi Goikoetxea/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Ohizko iturriak agorturik, aukera aproposena direlakoan daude

adituak

Energia berrigarrien txanda iritsi da

Amagoia Iban/ 1.414. zka./ 92-XII-20

ARGIA

● Gure astekaria hobetzeko saioan, 468 irakurleen iritzia bildu ditugu

Inketa: emaitzen ondokoak

Argia/ 1.387. zka./ 92-V-17

● «Egonean Giro», Iñaki Elorza, «Kilikili» eta «Nafarkaria» saritu ditu ARGIAk

Euskal komunikabideen merituaren ispilu

ARGIA/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Argia Eguna 92

Bi astez kalea hartu du topagune-tzat ARGIAk

ARGIA/ 1.412. zka./ 92-XII-6

MAHAINGURUAK

● Euskal Kantu Txapelketari buruzko mahaingurua:

Kantu Txapelketa, euskal kantua zuzpertzeko bidea

Joxi Goikoetxea/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Bai Independentziari elkartek deitutako mahaingurua

Independentziaren aitzakiaz abertzaleak estrategia bila

G. Ubeda, A. Bayo/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Gizonezkoak maskulinitate desberdin baten bila

Myriam Gartzia/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Bertso saioetako argiak eta itzalak

J.J. Petrikorena/ 1.403. zka./ 92-XI-1

EKONOMIA LANA / TEKNIKA

● Labe Garaien itzalpean

Myriam Gartzia/ 1.369. zka./ 92-I-12

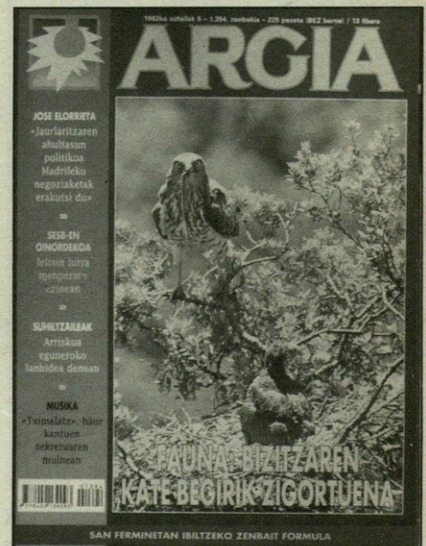
● Garoña, interes ekonomikoek zehazturiko energi proiektua

KOLDO LARRAÑAGA:

«Transizio garaian, ikurriñaren kaleratzea, manifestazioak... dena zinamak jaso zuen. Orain gure gizartearen konpromezu eza nabaritzen da zinemagintzan»

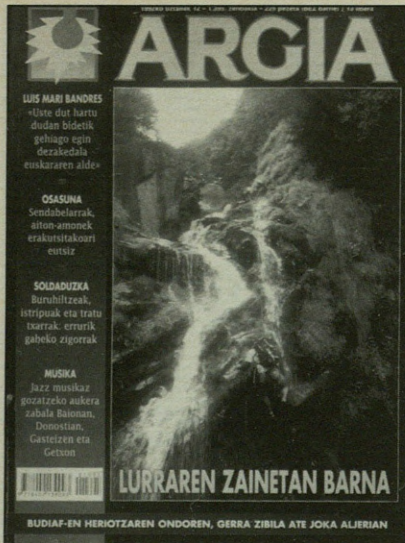
1.393. zka.

JOSE ELORRIETA:

«Gure estrategia blokeatuta dago. Une batean Azuak gauza bat esaten du eta Jauregik kontrakoa»

1.394. zka.

LUIS MARI BANDRES:
«Uste dut hartu dudana bidetik
gehiago egin dezakebala
euskararen alde»

1.395. zka.

XABIER SALLDIAS:
«Hemen kantautoreetatik rock
radikalera pasatu gara. Euskal
Herriko musikaren
erakusgarria hori baldin
badugu,
euskal musikarenak egin du!»

1.396. zka.

Arrisku nuklearpean

Estitxu Ugarte/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Neguan, zerri lanak

Ixabel Etxeberria, Tala/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Europako esne soberakinek Eus-
kal Herriko produkzio kuota murriz-
tu egin du

Birmoldaketa baserrian ere

Amagoia Iban/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Euskal Herriko erreminta makina
krisi latza jasaten ari da

Monosektorearen arriskupean

Myriam Gartzia/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Hendaia, hautu baten parean

Ixabel Etxeberria/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Paperezko etxebizitza merkeak

Myriam Gartzia/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Milaka baso hektareatan hedatu da
dagoeneko prozesionaria

Euskal pinudiak, gaitzak jota

Alberto Irazu/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Iruzurtzaileen aurkako gudan

Amagoia Iban/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Abelbideen etorkizuna, nafar artzainen kezka

Amaia Elozegi/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Toyotismoa, Japoniatik datorren
lan sistema berria Euskal Herrian

Taylor, Ford eta Toyota

Myriam Gartzia/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Kantauriko bokarta haserre- aren sareetan

Alberto Irazu/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Ostalariak sagardoari jarioa eten nahian

Amagoia Iban/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Kongresuak ere onartu du langa-
bezi laguntzarako sistema berria

Langilegoaren mesederako?

Amagoia Iban/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Harrobiak, azpiegituren apos- tuari eutsi beharrean

Alberto Irazu/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Mobilizazio gogorak iragarri di-
tuzte garraiolari autonomoek

Garraioa semaforo gorrian

Amagoia Iban/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Kolorerik gabeko dirua

Myriam Gartzia/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Ezkerraldeko enpresa garrantzi-
tsuenek krisi agiria aurkeztuko dute

Ezkerraldea: euskal ekonomia- ren zulo beltza

Myriam Gartzia/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Bizkaiko Labe Garaietako langi-
leek Madrilerla heldu asmoz martxan

Burdinezko zaindariak

Myriam Gartzia/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Gipuzkoako papergintza erre- tzen ari da

Amagoia Iban/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Euskal Bankua, euskal ekono- miaren gakoa

Amagoia Iban/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Bi hankeko armiarmak

Amagoia Iban/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Suhiltzaileak: arriskua egune- roko lanbidea denean

Alberto Irazu, Aitor Bayo/ 1.394. zka./ 92-VII-5

AZPIEGITURA

● Autobidearen bi tramu amaitu dira
dagoeneko, eta beste biak aurrera
doaz

Sakana, eztabaidak dirau

Olatz Irizar/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Euskal Herriko kaiak, tirain be- rritik atera ezinean

Amagoia Iban/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Norvegiatik Calahorrara doan gas-
bidea eraikitzen ari dira

Zuberoa zulatuko dute aldenik alde

Ixabel Etxeberria/ 1.402. zka./ 92-IX-27

EKOLOGIA / INGURUGIROA

● Pottoka, menditik poney clubetara

Alberto Irazu/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Bilbo ez da Txernobil!

Amagoia Iban/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Euskal Herriko zaborrek ez dute legerik ezagutzen

Amagoia Iban/ 1.407. zka./ 92-XI-1

ZIENTZIA / OSASUNA

● Bihotzekoan ere, etorkizuna organoen trasplanteen bidetik dator
Trasplanteak, hil ala bizikoak
Patxi Sarriegi/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Akelarretik hona, fenomeno paranormalak arruntak bihurtu dira Euskadin

Ezkutuan gordetako zientzia
L.L. Aberasturi, O. Irizar/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Inauguratu dute Burdinbidearen Euskal Museoa Azpeitian
Geltokirik gabeko trenbidea
Amagoia Iban/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Donostiako Onkologia Institutuko Genetika Sailaren hertsierak polemika biztu du
Genetika, gero eta erabiliagoa
Amagoia Iban/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Bere kontsumoaren neurria gaindituz doa
Gero eta botikazaleagoak
Patxi Sarriegi/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Jaizkibleko argiak, azalpenik ez oraingoz
Joseba Aurkenerena/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Denboraren menpe
Amagoia Iban/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Leherketa erraldoi baten bidez sortu zen unibertsoa
Big Bang teoria frogatzea lortu dute zientzialariek
Amagoia Iban/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Pilula merkaturatu zenetik 30 urte pasatu dira jada
Sexuaren eremu zientifikoa
Myriam Gartzia/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Hamar kilo galdu nituen oso denbora gutxian
Myriam Gartzia/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Sendabelarrak, aitona-amonek erakutsitakoari eutsiz
Myriam Gartzia/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Hiesa: birus berri baten aurrean ote gaude?
Alberto Irazu/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● RU 486 abortatzeko pilula, gau-

zatzen ez den aukera
Amagoia Iban/ 1.405. zka./ 92-X-18

● HIESa, tuberkulosiaren azken urteetako jaitsieraren gakoa da
Tuberkulosia izurritea?
Myriam Gartzia/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Anorexia: gazteengan zabaldu den gaitza
Maite Artola/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Eszimer laser berriak oftalmogoaren arteko eztabaida piztu du:
Miopiarik gabeko kirurgia, begien argi eta ilunak
Alberto Irazu/ 1.413. zka./ 92-XII-13

KIROLA

● Kinielen sistema erabiliko da Carmelo Balda pilotalekuan, lehen aldiz Euskadin
Balda Jai-Alai, amerikar erara
Amagoia Iban/ 1.367-1.368. zkak./ 91-XII-29

● Herri Olinpiaden zirrara
A. Zuazabeitia, M. Lizarraga/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Gurpil irristaketaren zorabioa
Amaia Elozegi/ 1.380. zka./ 92-III-29

● XXXII Euskal Herriko Txirrindulari Itzulia apirilaren 6an hasteko prest
Dirua eta pedalaren batuketa
Amagoia Iban/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Beisbolaren zartada nafarra
Iñigo Herce/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Esponsorren dejadari pilotak errestorik ez
Amagoia Iban/ 1.390. zka./ 92-VI-7

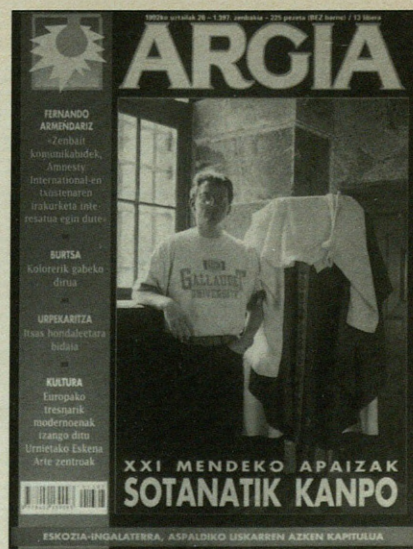
● Arroilen abentura, ura eta arroka
Myriam Gartzia/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Itsas hondora bidaia
Mikel Asumendi/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Uda ikastaroen bultzadaz: belaren abiada bizia
Ander Usabiaga, Jon Odriozola, Iñigo Herce/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Pilota enpresen gerra
Myriam Gartzia/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Kiroleko artalde beltza

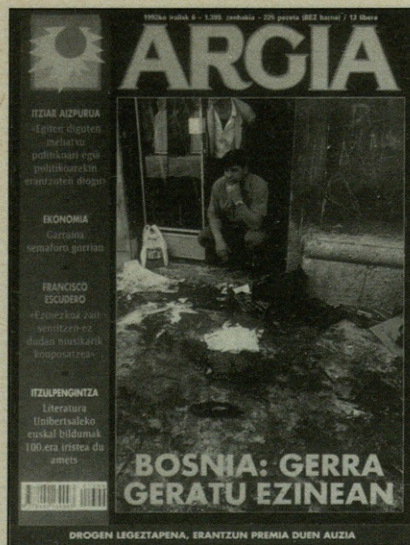
FERNANDO ARMENDARIZ:
«Bakearen aldeko Plataforma Zibikoaren zerrendan azaldu zen Amnesty International, eta guk ez genuen izenik eman»

1.397. zka.

JOSE IGNACIO LOPEZ DE ARRIORTUA:
«Euskaldunek ohizkoaz kanpoko adimena dugu; disziplina behar dugu, eta horrek ez du zer izanik diktaturaren sinonimoa»

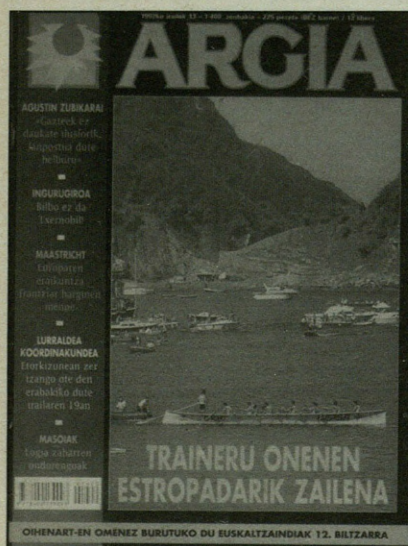
1.398. zka.

ITZIAR AIZPURUA:

«EaJk gure hizkera abertzalea hartu eta erabili egin du, nahiz eta bere praktika herriaren kontrakoa eta espainolista izan»

1.399. zka.

AUGUSTIN ZUBIKARAI:

«Gerrari buruzko albiste gutxi argitaratzen genituen mendira inor bidaltzeko ahalmenik ez genuelako»

1.400. zka.

Myriam Gartzia/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Txapeldun ahantziak

Alberto Irazu/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Euskal boxeolari berriak, kanpai hotsaren zain

Alberto Irazu/ 1.408. zka./ 92-XI-8

GIZARTEA

● Agotak: mitoaren amaiera

Fermin Uriz/ 1.367-1.368. zka./ 91-XII-29

● Izarpeko hotel hotza

M. Gartzia, A. Bayo/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Aita naiz dagoeneko

A. Nabaskues, M. Gartzia/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Islama euskal lurraldeetan

M. Gartzia, A. Bayo/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Sasikoipetsu, kanpo martxo, eguen zuri, basatoste

Ihauteriak: Garizuma aurreko tri-pakada

Sabino Madariaga/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Martxoak 8

Edozein lan egiteko gai

Amagoia Iban/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Nortasun agiririk gabe, berdintasunaren bila

Myriam Gartzia/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Sexua, gezurrak eta hari telefonikoak

Myriam Gartzia/ 1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

● Buruhiltzea, irtenbide bakarra askorentzat

Amagoia Iban/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Hiriko tribuetan barrena

Alberto Irazu/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Intsumisioa

Iparraldean ere hasi dira jada soldaduzkari muzin egiten

Amagoia Iban/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Pasarela gaineko aktoreak

Myriam Gartzia/ 1.387. zka./ 92-V-17

● «Iruñean txirringaz ibiltzeko bi-deak» proiektua, trafikoa arintzeko egina

Bi gurpil nahikoak dira hiriko kaleak zeharkatzeko

J.M. Gogortza/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Hauts zuria eta «litrona» ugari kale bazterretan

M. Gartzia, A. Iban/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Erregio elkarteak desagertzeaz Euskal Herrian?

Industrializazioaren kultur arrastoak

M. Gartzia, A. Iban/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Udalekuak

Etiketarik urrun, jolasetik gertu

Nere Portillo/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Hiru itxi dituzte dagoeneko, eta besteek nekez irauten dute

Gaztetxeak hormaren kontra

Myriam Gartzia/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Iruñea zapi gorritz eta algaraz jazen ari da

Gora San Fermin!

P. Larrion, M. Gartzia/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Soldadutza

Zigorrik gabeko heriotzak

Alberto Irazu/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Umezurztegiak, iraganari aurre egiteko gai

Amagoia Iban/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Kontsumoa

Gora dator udaldiko prezioen marea

Myriam Gartzia/ 1.396. zka./ 92-VII-16

● Hego Euskal Herriko gidarien errepideetako jarrera azterturik
Abuztuak ekarritako errepideen sukarra

Myriam Gartzia/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Droga legal eta ilegalak: erantzukizun premia duen auzia

Alberto Irazu/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Hego Euskal Herrian hiru talde masoi daude

Logia zaharren ondorengoak

Myriam Gartzia/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Munduko ikuskizunik handiena: zirkoa

A. Irazu, A. Bayo/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Gizartearentzat oztopo bihurtu dira zaharrak

Amagoia Iban/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Ehizaren negozioak gero eta etekin

handiagoak

Amagoia Iban/ 1.404. zka./ 92-X-11

- Bizkaian 5 hilerri pribatu eraikitze-ko proiektuak daude

Heriotza, negozio errentagarria

Myriam Gartzia/ 1.406. zka./ 92-X-25

- Uholdeak

Hondamen eremuaren zain, bost herri ito larrian

Alberto Irazu/ 1.406. zka./ 92-X-25

- Datorren urtean ez dute igoerarik izango:

Goi mailako karguen krisialdiko soldatak

Alberto Irazu/ 1.407. zka./ 92-XI-1

- Atez barruko morrontza, etxe-ko langileak

Alberto Irazu/ 1.409. zka./ 92-XI-15

- Gaueko isiltasunean ere hiriak bizirik dirau

Myriam Gartzia/ 1.410. zka./ 92-XI-22

- Intsumisioa: hiru urteko desobedientzia zibila

I. Ostolaza, R. Lizartza/ 1.411. zka./ 92-XI-29

- Errefuxiatu bosniarrak, elkar-tasun aitzakia

Myriam Gartzia/ 1.412. zka./ 92-XII-6

ERLIJIOA

- Opus Dei-ren aita, batzuen is-pilu, besteen istilu

I. Herce, A. Usabiaga/ 1.388. zka./ 92-V-24

- Euskal Herriko apezzeria, boka-zioen arnas premiaz

Alberto Irazu/ 92-VII-26

HISTORIA

- Santiago Bidea, zaharrak berri

Amaia Eloze/ 1.371. zka./ 92-I-26

- Georgiar eta euskaldunon arteko harreman argitu gabeak

Iberia bien historia

Myriam Gartzia/ 1.471. zka./ 92-I-26

- Intxurre, harresiz gordetako bizilekua

Alberto Irazu/ 1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

- Gizartearen jatorria eta garapenari buruzko eztabaida berpiztu da

Balizko arbasoen fosila Txinako aztarnategi batean

Amagoia Iban/ 1.396. zka./ 92-VII-19

- Pirinioetako Jendeztatzeari bu-ruzko 1. Sinposioa Andorran izan da

Euskaldunak antzinakoak

Xabier Zelaiaundi/ 1.408. zka./ 92-XI-8

IRAKASKUNTZA

- Baserri eskolak, nekazal mun-dua gazteei egokituz

Amagoia Iban/ 1.369. zka./ 92-I-12

- Fernando Buesa EAEko Hezkuntz sailburuak kezka biztu arazi du

Ikastolei arazoak amaitzen ez

Amagoia Iban/ 1.370. zka./ 92-I-19

- Hizkuntza klasikoen desagerketa gauzatzen ari da Irakaskuntza Ertai-nean

Zientzien zamapean itorik

Amagoia Iban/ 1.377. zka./ 92-III-8

- Euskal Eskola Publikoa: ikuspe-gi desberdinak

Amagoia Iban/ 1.393. zka./ 92-VI-28

- Hegoa eta Emakunderen arabera sexistak eta eurozentristak dira:

Testu liburuen lerro ezkutatuak

Alberto Irazu/ 1.403. zka./ 92-X-4

- Eskola Konpentsatorioa, hezkun-tza sistemaren 'porrota'ren isla

Eroritako aingeruak

Myriam Gartzia/ 1.404. zka./ 92-X-11

UNIBERTSITATEA

- Jose Ramon Etxebarriak, EHuko irakasleak, bere bulegotik:

«Irakasleone arazoaren atzean Euskal Herriko aldarrikapen na-zionala dago»

Ritxi Lizartza/ 1.405. zka./ 92-X-18

- Irakasle kaleratuen arazoa kon-pontzeko lehen urratsa ezarri da

Funtzionari ala intsumiso

Myriam Gartzia/ 1.414. zka./ 92-XII-20

JUANMA BAJO ULLOA:

«Laburmetraiak ez dira behar bezala apreziatzen. Ipuin batek 10 orri betetzen baditu inork ez du esaten horregatik txarra denik, baina filme bat 10 minutukoa bada ez dute ikusi ere egiten»

1.401. zka.

JOSE ANTONIO SISTIAGA:

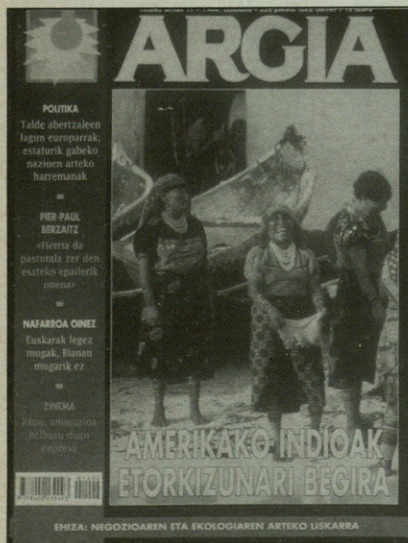
«Herri serio batek, eta uste dut Euskal Herria hala dela, ez du kultura alokatzen, egin baizik»

1.402. zka.

IÑAKI ASEGINOLAZA:
«Biolentzia ez da atzerriko
enpresariak hemen ez
inbertitzearen arrazoi
bakarra. Ezin da esan dena
zuria edo beltza denik»

1.403. zka.

PIER-PAUL BERZAITZ
«Zuberoarekin esnobismoa
eman da, baina iparralde eta
Hegoaldearen arteko
harremanak bizteko ona
baldin bada, konforme nago»

1.404. zka.

KOMUNIKA- BIDEAK

● Herri telebisten apostuak zutik di-
rau Euskal Herrian

Inguruaren irudi karratuak

Myriam Gartzia/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Aldizkari publikoak nonnahi

Myriam Gartzia/ 1.375. zka./ 92-II-23

● 5.000 harpidedun lortu behar ditu
«Xirrista»k iraun ahal izateko

Aldizkari berria, arazo zaharrak

Amagoia Iban/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Songoku, euskal herriko hau-
rren eredu japoniarra

Amagoia Iban/ 1.389. zka./ 92-V-31

● «Deia»ren hamarrena ere ez du ja-
sotzen euskarazko egunkariak

**Instituzioek publizitatea ukatzen
diote «Egunkaria»ri**

Alberto Irazu/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Arko multimediarren ekimen be-
rriak «Herri-KO» izena du

**Herriko aldizkariak elkartzeko
saioan**

Alberto Irazu/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Irratietako kultur saioak, gero
eta ahulago diren ahotsak

J.J. Petrikorena/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Radio Nervion-en eskutik Tele-Bil-
bao etxeetan jada

Nerbioiko telebista

Xabier Letona/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● «Antzoki iluna»: hizkuntza irрати
nobela moduan lantzeko asmoa

Joxi Goikoetxea/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● «Egunkaria»ren trena, geltoki-
rik gabeko martxan

Alberto Irazu/ 1.414. zka./ 92-XII-20

EUSKARA

● Euskararen iraultza herrietan

Xabier Letona/ 1.367-68. zkak./ 91-XII-29

● Lehen aldiz aurtengoan, martxan
jarri da AEKjira, eta bere eskutik:

Bira bat egitera doa euskara

Amagoia Iban/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Seaska haz dadin, Senperera

Ixabel Etxeberria/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Ekainaren 5, 6 eta 7an ospatuko da
bostgarren AEKAnpada

Milaka motxila euskaldun

Myriam Gartzia/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Araba Euskaraz, hezkuntz poli-
tikari aurre egin asmoz

Alberto Irazu/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Seaska eta Ikas-bi Administrazio
frantsesarekin aurrez aurre

Irakaskuntzaren ebaluaketa

Ixabel Etxeberria/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Kilometroak 92 – Ikastolen orde-
karitzak eta EAJkoak aurki biltze-
koak direla:

Festa, negoziaketek so

Alberto Irazu/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Nafarroa Oinez

**Euskarak legez mugak, Bianan
mugarik ez!**

Alberto Irazu/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Zeanuri Udalerrri Euskaldunen
Mankomunitateko partaide berria da

Euskara hutsez udaletxean

Amagoia Iban/ 1.406. zka./ 92-X-25

KULTURA KRONIKA

● Arkanjelu euskaltzainen suzko
ezpata

Josu Landa/ 1.367-68. zkak./ 91-XII-29

● Kulturgileok, urte sabbatiko berri
on!

Josu Landa/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Jaramonik ezak uzten du umezurtz
Josu Landa/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Sitsak gaisotutako enborra
Josu Landa/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Euskadi 1992, artista eta gisakoen
paradisu fiskala

Josu Landa/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Orioko balea nafarrek harrapatu
Josu Landa/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Debatearen putza eta zaputza,
zurekin zuzenean

Josu Landa/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Museoko mamua eta sotoetako isilpekoak

Josu Landa/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Laberintoko irtenbidearen bila

Joxi Goikoetxea/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Aste honetako esaldirik onena

Josu Landa/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Kontrako aldera jira egin dute erlojuetako orratzek

Josu Landa/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Parisetik etorritako artista, ostadarraz gaindi abiatu da

Josu Landa/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Tunel zulotik irten beharraren diskurtso berria

Josu Landa/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Telegramak, albisteen laburrez

Josu Landa/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Erraza da haur sentitzea

Josu Landa/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Bertsolari nafar berriak, giroa berotzera etorriak

Josu Landa/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Euskararen mugak irekitzeko premia

J.J. Petrikorena/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Euskararen mugazain hauek zeraila handiz dabilta

J.J. Petrikorena/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Deiadarrak oinarri bila

J.J. Petrikorena/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Multimedia, multiplikazioa

J.J. Petrikorena/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Ikusentzuteko amateurak azken arnasean?

J.J. Petrikorena/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Udako oporrak bera, ikusiko dugu gero

J.J. Petrikorena/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Trapeziolaria eta jauziaren parabola

J.J. Petrikorena/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Larehun eta... makilkada

J.J. Petrikorena/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Eskola Legearen konpasean

J.J. Petrikorena/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Euskal zinemaren fikziozko ajeak?

J.J. Petrikorena/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Donostia konkistatu du Txillidak

J.J. Petrikorena/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Euskal Unibertsitatearen kukurrukua

J.J. Petrikorena/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Guggenheimetik Arriagara txangoa

J.J. Petrikorena/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Trikitixaren ahaide zaharra

J.J. Petrikorena/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Iritsi da Escuderoren trena

J.J. Petrikorena/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Hautsitako irudia osatzen

J.J. Petrikorena/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Aprobatu gabeko asignaturak

J.J. Petrikorena/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Bi kateen korapiloa

J.J. Petrikorena/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● 40 urte eta gero hau!

J.J. Petrikorena/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Hiru aurpegiren kronika

J.J. Petrikorena/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Hitz dotoreen gurgilean

J.J. Petrikorena/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Euskara, Nafarroatik Arabara

J.J. Petrikorena/ 1.406. zka./ 92-X-25

● Inor mindu ez dadin

J.J. Petrikorena/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● A ereduaren durundia

J.J. Petrikorena/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Erakuslehioreen bestaldetik

J.J. Petrikorena/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Poto egin dugu honetan

J.J. Petrikorena/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Edozein nafar euskaraz

J.J. Petrikorena/ 1.411. zka./ 92-XI-29

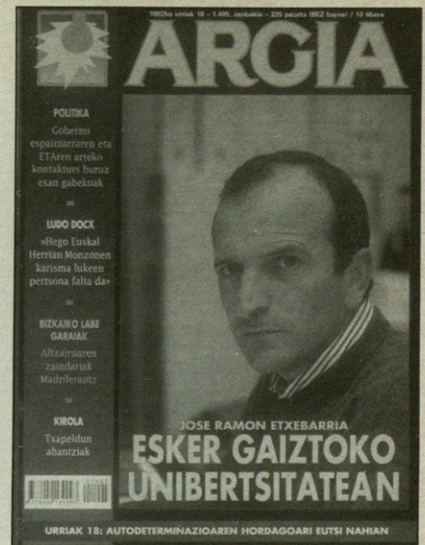
● Hamargarren kandela itzali ondorengo burutapenak

J.J. Petrikorena/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Bi urte sinesgarritasun eta arrazoiez

J.J. Petrikorena/ 1.413. zka./ 92-XII-13

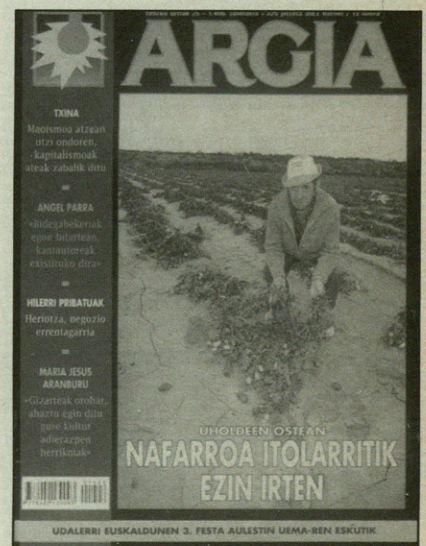
● Durangoko erauntsiak gogor as-

JOSE RAMON ETXEBARRIA:

«Funtzionaritzan hutsezko unibertsitatea kaltegarria dela uste dugu, gainera erabat espainiarra da»

1.405. zka.

MARIA JESUS ARANBURU:

«Erabaki behar da zer den egokiena: ekitaldi asko antolatzea maila apalagoan, edo gutxiago baina benetako kalitatea dutenak»

1.406. zka.

tindu du Azokaren teilatua
J.J. Petrikorena/ 1.414. zka./ 02-XII-20

KULTURA ZUTABEAK

● Xabier Lete-ren eskaintza
Joxemari Iturralde/ 1.367.68. zkak./ 91-XII-29

● Jon Sara-sua
Xabier Euskitze/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Museogintza, Arriagaren izpiri-
tuaren ondare
Xabier Alegria/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Oihenart urtea
Jean Louis Davant/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Guggenheim honi ez!
Joxemari Iturralde/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Kezka ugariak
Xabier Alegria/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Pazientzia pixka bat
Jean Louis Davant/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Munduaren denboran barrena
Joxemari Iturralde/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Basoa ezin saldu daiteke
Xabier Alegria/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Haur baten izpirituarekin
Jean Louis Davant/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Irlandarren konplexua
Joxemari Iturralde/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Subjetibitateaz gaindi
Xabier Alegria/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● ETako Jeneralen kontzientzia
galdua
Xabier Euskitze/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Negoziatu behar da
J.L. Davant/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Ihardun kateatuak
Joxemari Iturralde/ 1.385. zka./ 92-IV-26

● Euskaldun egunerok
Xabier Alegria/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Eskaleei errukirik ez
Xabier Mendiguren/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Zuzena zuzen
Jean Louis Davant/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Beste proportzio xume bat
Joxemari Iturralde/ 1.389. zka./ 92-V-31

● Buesak arrazoi du
Xabier Mendiguren/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Hamaika aldiz jasan beharrekoa
Xabier Alegria/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Ez gaude 1973an
Jean Louis Davant/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Gora eta behera historiarekin
Joxemari Iturralde/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Zirkoaren paraderoa
Xabier Mendiguren/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Hitzak haizeak eraman ez ditzan
Xabier Alegria/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Santa Grazira
Jean Louis Davant/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Pastoralaren etorkiaz
Jean Louis Davant/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Gero gerokoak
Xabier Alegria/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Historia asmatzen
Joxemari Iturralde/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Hiltzeko sena
Xabier Mendiguren/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Oihenart eta Muskildi
Jean Louis Davant/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Eredu berriak
Xabier Alegria/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Sexu borroka
Xabier Mendiguren/ 1.405. zka./ 92-X-18

● USAtik dator notizia
Joxemari Iturralde/ 1.406. zka./ 92-X-25

● Bi froga ote?
Jean Louis Davant/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Porrotaren gezurra, gezurraren
porrota
Xabier Alegria/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Morroi zintzoa, morroi gaiztoa
Xabier Mendiguren/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Etzetik ospa!
Joxemari Iturralde/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Euskara, Parisetik Bilbora
Jean Louis Davant/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Hamaikagarrenari begira
Xabier Alegria/ 1.413. zka./ 92-XII-13

KARLOS ARGIÑANO:
«Nere programa ikusten
dutenek nik esandakoari
jarraitzen diote eta horrek
erantzukizun handia dakar,
gauzak ondo egin behar dituzu
derrigorrez»

1.407. zka.

GRAZI ETXEBEHERE:
«Ikaragarria da presoak gose
greban sartu behar izatea
herri mugimendurik
edo beste soluziorik ez dagoela
deritzotelako»

1.408. zka.

- Céline eta «Gauaren muturreraino bidaia»

Joxemari Iturralde/ 1.414. zka./ 92-XII-20

KULTURA LIBURUGINTZA / LITERATURA

- Anjel Lertxundi lan berriaren gainean mintzatu zaigu
Nobelaren barne koherentziaren bila

Ritxi Lizartza/ 1.367-68. zkak./ 91-XII-29

- «Behi euskaldun baten memoriak» kaleratu du Bernardo Atxagak
«Ja dena erabakita dago mahaian idaztera eseri baino lehen»

Joxemi Saizar/ 1.369. zka./ 92-I-12

- Lur etxeak lehen tomoa kaleratu du eta Elhuyarrek Durangoko azokarako

Euskal hiztegi entziklopedikoak: bi entziklopedia, bi helburu

Ritxi Lizartza/ 1.371. zka./ 92-I-26

- Arazoak arazo, Leopoldo Zugazak eta BBK-k eman dute argitara bere nobela

Txomin Peillen: «Euskal literatura kalitateko kritika ezak itoa dago»

Ritxi Lizartza/ 1.371. zka./ 92-I-26

- Kalean dago «Gauerokoak», Josu Unzueta lehen liburua
Gai ilunak lantzen diren testuak

Joxi Goikoetxea/ 1.372. zka./ 92-II-2

- Txalaparta etxeak kaleratu du Patxi Zabaletaren lehen antzezlan
«Nafarroako azken mariskala», inguruko egoerari lotutako lana

Iñaki Camino/ 1.373. zka./ 92-II-9

- Labayruk «Gaurko poesia» izeneko ihardunaldiak antolatu ditu
Euskal poesiaren kontraesanak idazleen hitzetan aztergai

Ritxi Lizartza/ 1.375. zka./ 92-II-23

- Joan Mari Irigoien «Denborak ez zuen nora» kalean
Poeta existentzialista bat berreskuratu dugu oraintxe

Joxemi Saizar/ 1.376. zka./ 92-III-1

- Martin Iturberen «Zelai

ezberdinetan amets-oihu bedeinkatuak» poesia liburua kalean
«Esan nahi dudana idazteko atxakia behar izaten dut»

Joxi Goikoetxea/ 1.377. zka./ 92-III-8

- Paulo Iztuetak «Orixe eta bere garaia» liburukia argitaratu du
«Gaia eta hizkuntzaren kaltetan lantzen dira literatur teknikak»

Patxi Sarriegi/ 1.378. zka./ 92-III-15

- «Hamalau, kontakizun bortitz eta sentimentalak laster kalean
Xabier Mendiguren: «Sufrierazten didana atera zait ipuin bilduman»

Joxemi Saizar/ 1.379. zka./ 92-III-22

- Euskaltzaindiak antolaturik, herri narratiba aztergai
Herri literaturaren eremuan, urrats berria narratibaren azterbideetan

Patxi Sarriegi/ 1.380. zka./ 92-III-29

- UZEI, Elhuyar eta Ikastolen Elkartaren ekimenez
Eusenor entziklopedi argitaletxea, euskara eta kulturaren apostu berria

Patxi Sarriegi/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

- Juan Ramon Madariaga, bere ibilbide poetikoan etena eginik:
«Heriotzari buruzko poemario honek erre egiten ninduen»

Ritxi Lizartza/ 1.388. zka./ 92-V-24

- Arantxa Iturbek bere lehen ipuin liburua jarri du kalean
«Ipuin hauek irakurtzeko garaian, sakontasun bila ez etorri inor»

Joxemi Saizar/ 1.389. zka./ 92-V-31

- Jon Aranok «Hitz etena» izenburupean apailatutako edizioa da
Eustakio Mendizabal «Txikia»-ren poesi lanaren bilduma kalean

Ritxi Lizartza/ 1.390. zka./ 92-VI-7

- Duela bi urte hasi da Idazleen Elkartea saio hauek ikastetxeetan antolatzen

Literatur solasaldiak: idazle eta irakurlearen arteko harremanak

Joxi Goikoetxea/ 1.391. zka./ 92-VI-14

- Maiatz aldizkari eta argitaldaria bere hamargarren urtemuga bete du

JUAN JOSE GOIRIENA:

«Bere egitarauarekiko kontraesanean erortzen den errektoreak dimititu egin behar du»

1.409. zka.

JOSE MARIA RODRIGUEZ OTXOA:

«Euskararen mintzatzen ez den edozein nafarrek gabezia nabaria du bere baitan»

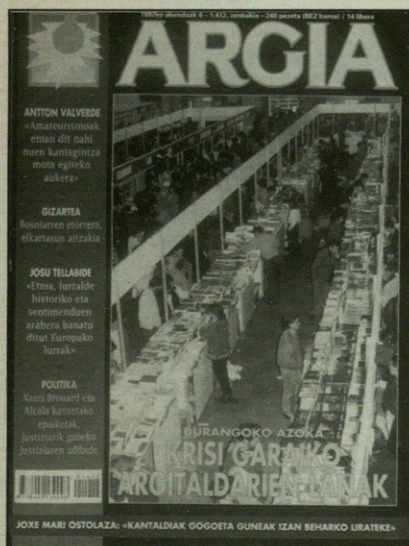
1.410. zka.

MAITE AGIRRE

«Antzerkia menderatu nahi da; garai batean Elizak bete zuen lan hori, eta gaur egun funtzionarioek betetzen dute»

1.411. zka.

ANTON VALVERDE:

«Egungo gazteak zaletasuna dela eta hurbiltzen dira musikara, baina askotan lortzen den arrakasta ez dator bat kalitatearekin»

1.412. zka.

Hamar urte literatura sustatzen

Joxi Goikoetxea/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Maiatzek kaleratu du idazle aretxabaletarraren poema liburua **Kepa Akixo 'Zigor': «Nork bere burua urkatzea da askatasuna»**

Ritxi Lizartza/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Euskal koloreez saiakera idatzi du Patziku Perurenak

«Sinbologia aldetik hemen kolorea nola erabili den jakin nahi nuen»

Joxemi Saizar/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Zabalik dago Euskaltzaindiaren liburutegiaren egoitza berria **Euskal kulturaren altxor prezia-tua gordetzen da Azkue Biblioteka**

Joxi Goikoetxea/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● «Itzulbidea», Amaia Iturbideren bigarren poema liburua **Argi bila doan poesia**

J. Odriozola, I. Herce/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Irailaren 18tik 26ra bitarte izango den Hitza Pitz jailadiko zuzendaria **Koldo Ameztoi: «Kontatzeko modu berriak lantzen saiatzen gara»**

Joxi Goikoetxea/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Bere 4. mendeurrena dela eta burutuko du Euskaltzaindiak bere 12. Biltzarra

Oihenart, euskal kulturako langile

Joxi Goikoetxea/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Hiztegigintza **Oinarritzko hiztegigintza A-tik Z-ra**

J.J. Petrikorena/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● «Euskaldunak eta espainolak», Joxe Azurmendiren saiakera lan berria **Apologismoa versus humanismoa**

Patxi Sarriegi/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● «Shangai Tom, espazioko zaindaria», J. Urkixoren liburu berria **Zientzia-fikziozko abentura berriek Shangai Tom dute protagonista**

Patxi Sarriegi/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Pablo Sastrearen narrazio liburua kaleratu berria da

«Mariaren mendea»n gertatutakoak kronika historiko moduan

Patxi Sarriegi/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Hizkuntza minorizatueta idazleen elkargune berria sortu da **Vox Europae, bizirik dagoen Europa desberdin baten ahotsa**

Patxi Sarriegi/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Nemesio Etxanizen «Izotz-kandelak» eleberria kaleratu du Elkarrek **Fedeari buruzko zalantza mingarriak euskararen dibulgaizale batengan**

J.J. Petrikorena/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● «Yehuda», Jose Mari Velez de Mendizabalen azken lana kalean **«Jendea zaletzeko moduko liburuak behar ditugu, klabe errazekoak»**

Patxi Sarriegi/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Eman Bakia Baita, izen ezagunek osatutako kritikarako kluba

Patxi Sarriegi/ 1.414. zka./ 92-XII-20

KULTURA ANTZERKIA

● Duela gutxi estreinatu da antzerki talde honen azken lana

«Bakartasunean», helduentzat egindako Gasteiz-en lehen ikuskaria

Ismael Mendibil/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Aukera handia, baina hiru besterik ez euskarazko antzezlanak **Eibarko XV Antzerki Ihardunaldiak, unibertsitatetik kalerako bi-dean**

Ritxi Lizartza/ 1.373. zka./ 92-II-9

● «Malintxe madarikazioa» ikuskaria estreinatu du Kukubiltxok **Indioen zapalkuntzaren salaketa**

Joxi Goikoetxea/ 1.375. zka./ 92-II-23

● Laster estreinatuko du bere azken obra Taun-taun txotxongilo taldeak **«Taun-taun show», teknika berriez landutako ikuskaria**

A. Bayo, J. Goikoetxea/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Martxoaren 31n hasiko da aurtengo V edizioa

Umorean oinarritzen da Basauri-ko kafe antzerki astea

Joxi Goikoetxea/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Galarrotsak: mugaz bi aldeko antzerkigintzaren topagunea

Ritxi Lizartza/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● «Bethi giblekotz aintzina», Amikuzeko toberaren testua argitaratu da **Mattin Irigoien: «Tradizioaz gain tobera modernoak egin nahi genituen»**

Ixabel Etxeberria/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Irurin Bazko Zaharrez eta Santa-Grazin uda aldera

Aurten bi pastoral eredu: «De Treville», «Santa Kruz»

A. Bayo, R. Lizartza/ 1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

● Euskal Herriko antzerki eskolak, jeneroak iraun dezan ezinbestekoak

Joxi Goikoetxea/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Orain dela gutxi estreinatu du Goaz antzerki taldeak bere 9. obra **Pernando Amezketa pertsonaiaren istorio ezagunenak, komedia moduan**

Joxi Goikoetxea/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Junes Casenave-Harigile, «Santa Kruz» pastoralaren idazlea **«Herri osoak parte hartu du»**

Ritxi Lizartza/ 1.396. zka./ 92-VII-26

● «Guggenheim, lagunok...!», Alproja taldearen azken obra **1992ko ekitaldi erraldoiak, ironiaz, kale antzerki munduan**

Joxi Goikoetxea/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Irailaren 30ean hasiko da 17. edizioa

Gasteizko Antzerki Jaialdia, ikusleen aldeko apustua

Joxi Goikoetxea/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Maskarada antzerki taldeak urriaren 31n aurkeztuko du obra berria **Ekilibristaren kontuak oholtza gainean**

Patxi Sarriegi/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Euskal Herrian ugaltzen joan dira herri kutsuko antzezlanak

Herri antzerkigintza: kalitatea eta amateurismoaren uztardura

Ritxi Lizartza/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● «Cantervilleko mamua», Oscar Wilderen ipuinaren egokitzea

Bihar taldearen saio berria txo-txongiloa helduei hurbiltzeko

Ritxi Lizartza/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Abenduaren 4etik 8ra bitarte burutuko da 10. edizioa

Getxoko Antzerki Ihardunaldiak, euskal taldeen irakustokia

Maite Lizarraga/ 1.411. zka./ 92-XI-29

KULTURA ARTEA

● Euskadiko Arte Garaikide Galerien lehen elkarte sortu da

Galerien zeregina, artista eta gizartearen arteko lokarri izatea

Patxi Sarriegi/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Xanti Eraso, Donostiako Artelekuko zuzendaria

«Artisten kreazio prozesua bul-tzatu eta eragitea dugu helburu nagusia»

Patxi Sarriegi/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Apirilaren 5a arte egongo da zabalik erakusketa

Marraskirri 92: dirua, irria sortzeko aitzakia

A. Bayo, J. Goikoetxea/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Kutxo otamendik «Nafarroako Jaialdiak» 10. Margo Lehiaketa irabazi du

«Sariketarik gabe ez dago biderik zure lana ezaguna izan dadin»

Joxi Goikoetxea/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● Artista Berrien 34. lehiaketa, artisten ibilbide hasieran

Eginkizun artistikoaren norabidean arteen arteko mugak desagertuz doaz

Patxi Sarriegi/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Bederatzi urte bete ditu Hondarribiko Medievo arte galeriak

Etekin gutxiko artearen aldeko lana

Joxi Goikoetxea/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Koldo Aginagalde, Koko Riko eta Kike Suarez artistek egin dituzte

TERESA ALDAMIZ:

«1951n Euskal Herrian emakumea izatea ez zen gauza erraza, eta honek dexente murriztu zituen nire lan aukerak kazetari bezala»

1.413. zka.

FRANTXOA IRIGOIEN

«Gure kulturaren etxean sua dugu. Ez da zein altzari atera begiratzeko hasteko unea. ahal den guztiak salbatu behar dira»

1.414. zka.

Jendearen gune psikikoak bereganatzea helburu duten eskulturak

J. Goikoetxea, A. Bayo/ 1.403. zka./ 92-X-4

KULTURA BERTSOLARITZA

● Urtarrilaren 5ean egingo zaio omenaldia Baigorriin

Emile Larre, bertsolaritzaren al-deko langile nekazina

Joxi Goikoetxea/ 1.367-68. zkak./ 91-XII-29

● Gaur egun, beren zeregina lehia-
ketetara bakarrik mugatzen da

Bertso paperak, norabide ezean

Joxi Goikoetxea/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Aurtengo Nafarroako bertsolari txapelduna

Manolo Arozena: «Gehiago poztu nau gazte batzuk finalean ikusteak»

Joxi Goikoetxea/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Antonio Zabalak apailatutako bertso-liburu hoberenak dira

Auspoa sailaren harri bitxiak luxuzko edizioan argitaratuak

Ritxi Lizartza/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Azaroaren 8tik abenduaren 20ra bitarte burutuko da 10. edizioa

Araba eta Bizkaiko Txapelketan bertsolari gazteak maila ezin hobean

Patxi Sarriegi/ 1.410. zka./ 92-XI-22

KULTURA ITZULPENGINTZA

● EIZIEk itzulpen lanak aurkezteko deialdi berria egin du

Literatura unibertsaleko euskal bildumak 100.era iristea du amets

Patxi Sarriegi/ 1.399. zka./ 92-IX-6

KULTURA DANTZA

● Dantza garaikideko IX jaialdia,

laster Gipuzkoan zehar Maiatza Dantzan, abangoardia atarian

Patxi Sarriegi/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Dantza: amateurra eta zigortua

Ritxi Lizartza/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Urriaren 30ean hasi zen Bilbon Dantza Denboraldia

Antzerkia eta dantzaren arteko jeneroa sustatzen duen ekimena

Joxi Goikoetxea/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Dantza sueltoko eskolak, urte osoa udako txapelketei begira

Joxemi Saizar/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Duguna taldeak arropa berriez janzen ditu ohitura zaharrak

I. Rozas, J.J. Petrikorena/ 1.413. zka./ 92-XII-13

KULTURA ZUZENBIDEA

● Egile eta irudi eskubideak: sor- men munduko langileen babesa

Joxi Goikoetxea/ 1.385. zka./ 92-V-3

KULTURA IKUSKARIAK

● Urtebete barru zabalduko da Urnietako Eszena-Arte Zentroa

Antzerkia eta zinema lantzeko bide berriak, Urnietako eskolan

Joxi Goikoetxea/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Orain dela gutxi sortu da arlo honetako enpresen elkarte

Lege egoera egokia lortzea da Ikusentzutekoen Elkartearen asmoa

Joxi Goikoetxea/ 1.403. zka./ 92-X-4

KULTURA ZINEMA

● Estreinatuta berria du «Behiak» ize-neko filmea

Julio Medem-en lehen luzemetraia, nekazal giro bukolikotik ihesi

Ritxi Lizartza/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Koldo Izagirrek zuzendu du «Offeko maitasuna» luzemetraia Pantailan dago jadanik urrutiko maitasunen filmea

Joxi Goikoetxea/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Patxi Azpillagak ikerketa lan bat egin du arlo honi buruz

«Ikusentzutekoekiko politika berria eskatzeko aitzakia aurkitu nahi nuen»

Joxi Goikoetxea/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Abuztuaren 2an estreinatuko da «Arbasoen sua»

Duela 3.000 urteko bizimodua azaltzen duen filmea

Joxi Goikoetxea/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● «Urtxintxa gorria» filmea errodatzen ari da Julio Medem

Misterioko komedia moduko maitasunezko istorioa

J. Goikoetxea, A. Bayo/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Donostiako Zinemaldiaren atarian ikusmin handia sortu da

«Zinemagile berriengan ere kalitatezko zinema bilatzen saiatzen gara»

Patxi Sarriegi/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Filmeak egiteaz gain, erakusketak eta ikastaroak antolatzen ditu

Kima, animazioa helburu duen enpresa

Joxi Goikoetxea/ 1.404. zka./ 92-X-11

● «Urte ilunak» filmea egiten ari da Arantxa Lazkano

Euskal Herriko garai goibelak azaltzen dituen luzemetraia

Joxi Goikoetxea/ 1.410. zka./ 92-XI-22

KULTURA BIDEOGINTZA

● Kaleratu berri dira musika hezkuntza lantzen duten 8 bideo zinta

«Ran Roberran» bideoak, Xirula Mirula-ren apostu berria

Joxi Goikoetxea/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Euskal Herriko Bideoaldien etorkizuna ilun ageri da

Bideo jaialdiak, ekoizpena eta lantzen arteko kinkan

Ritxi Lizartza/ 1.391. zka./ 92-VI-14

- Bilbo eta Donostian bideo emanaldi iraunkorrak aurkeztu dituzte
Bideo artearen norabide berriak
Patxi Sarriegi/ 1.406. zka./ 92-X-25

KULTURA MUSIKA

- Elkar-ek Irigoien anaien disko berria plazaratu du
Kantua eta irri egiteko gogoak aktualitateko gertakarien ildotik
Patxi Sarriegi/ 1.367-68. zkak./ 91-XII-29

- «Trikitixa zoom» argitaratu berri du Elkarren eskutik
Kepa Junkera, trikitixarako doinu berriak ikertzeko bidean
Ritxi Lizartza/ 92-I-12

- Kaleratu berri da «Akerraldian», taldearen azken diskoa
Akelarre: «Ez dugu nahi gu plaza taldeen otarrean sartzea»
Joxi Goikoetxea/ 92-I-19

- Ansorena txistulariak berriro IZ etxearekin kaleratu du diskoa
Ansorenatarrak, iragana eta oraina
Ritxi Lizartza/ 1.371. zka./ 92-I-26

- **Euskal Herriko gaita eskolak, zaletasunaren euskarriak**
Ixabel Etxeberria, Joxi Goikoetxea/ 1.372. zka./ 92-II-2

- «Zilbor hestea», Iñaki Salvadorren disko berria kaleratzear
Musika doinuen iradokizuna helburu
Patxi Sarriegi/ 1.374. zka./ 92-II-16

- **Euskal kantautoreen ondokoak**
Joxi Goikoetxea/ 1.375. zka./ 92-III-1

- «Desioak bere izena gradua galtzen duenean» diskoa laister kalean
Broken Bihotz-en aurreneko LPa, bi urtetako lanari gainbegirada
Joxi Goikoetxea/ 1.378. zka./ 92-III-15

- **Kanta bildumak, dirua aise irabazteko argitalpenak**
Joxi Goikoetxea/ 1.379. zka./ 92-III-22

- Apirilean argitaratuko da «Basa-jau», taldearen lehenengo LPa
Zaldibobo, soinu nahasketaren

bidetik

Joxi Goikoetxea/ 1.380. zka./ 92-III-29

- Goialde-Senperena Quartet taldeak «Bat bop» maketa kaleratu du
Jazz estiloan, berezko musika eginez
Joxi Goikoetxea/ 1.381. zka./ 92-IV-5

- Kaleratzear dago Eibarko lauokotearen estreineko diskoa
E.H. Sukarra, soinu garratza lantzen
Joxi Goikoetxea/ 1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

- Anje Duhalderen «Bakezaleak» lan berria kalean da jada
«Nazka eginda nago inguruan hainbeste 'bakezale' ikusita»
Alberto Irazu/ 1.385. zka./ 92-IV-26

- Laster argitaratuko da taldearen «Hasi orduko» bigarren diskoa
Piztiak: «Disko honetan gure bideak aurkitu dugu: rock'n'rolla»
Joxi Goikoetxea/ 1.387. zka./ 92-V-17

- «Buhamien Ballea», Ganbara taldeak kaleratutako disko berria
Musika tradizionalaren ildotik, bide berriak jorratzeko ahalegina
Patxi Sarriegi/ 1.388. zka./ 92-V-24

- Iparraldeko Akoka taldeak lehen diskoa kaleratu berri du
Aro berriko musikak Akoka du izena
Patxi Sarriegi/ 1.389. zka./ 92-V-31

- Kaleratzear dago «Auspoa astinduz», Zabale anaiak bikotearen lehen LPa
«Diskoa hobeto saltzeko, batzuetan beharrezkoa da talde baten laguntza»
Joxi Goikoetxea/ 1.390. zka./ 92-V-7

- Kaleratzear dago Jesus Mari Esnaolaren disko berria
«Ate ilunak», musika intimista jorratzen duen piano lana
Joxi Goikoetxea/ 1.391. zka./ 92-VI-14

- Finala, ekainaren 28an burutuko da Donibane Lohitzunen
Sormen lanak gorantz egin du aurtengo Euskal Kantu Txapelketan
Joxi Goikoetxea/ 1.393. zka./ 92-VI-28

- Haur kantez osaturik, disko berria

- plazaratua IZren eskutik
«Tximalatz», musika eta jolasa, haur kanten sekretuaren muinean
Patxi Sarriegi/ 1.394. zka./ 92-VII-5

- Laster burutuko dira Baiona, donostia, Gasteiz eta Getxoko jazzaldiak
Jazz musikaz gozatzeko aukera zabala izango da uztailan Euskal Herrian
Joxi Goikoetxea/ 1.395. zka./ 92-VII-12

- Abuztuaren 31tik irailaren 1era bitarte burutuko da 53. edizioa
Musika Hamabostaldia: doinu klasikoak jendearengana hurbiltzeko apustua
Joxi Goikoetxea/ 1.397. zka./ 92-VII-26

- Josu Okiñena, pianojole donostiarrak Ikasketa Amaierarako saria irabazi du
«Sari hau, nere piano ikasketetan urrats bat besterik ez da»
Joxi Goikoetxea/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

- Irailean kaleratuko du folk talde honek «Euskaraz bizi» izeneko kaseta
Xaximiku: «Lan hau, aurrekoa baino alaiagoa da, freskoagoa»
Joxi Goikoetxea/ 1.400. zka./ 92-IX-13

- Laster argitaratuko da Andoaingo talde honen bigarren LPa
«Zuri beltzez», Bap taldearen finkatzea gauzatu duen diskoa
Joxi Goikoetxea/ 1.401. zka./ 92-IX-20

- Roberto Nuño, Donostiako Goi Mailako Musika Kontserbatorioko zuzendaria:
«Euskadiko Kontserbatorio Nagusia Donostiara ekarri behar dugu»
J.J. Petrikorena/ 1.402. zka./ 92-IX-27

- Duela gutxi argitaratu da Beti Muga taldearen LP txikia
Hondarribiko talde baten betiko mugetatik sortu den diskoa
Joxi Goikoetxea/ 1.405. zka./ 92-X-18

- **Tolosako Abesbatza Lehiaketa: izar berriak sortzeko ekitaldia**
Joxemi Saizar/ 1.406. zka./ 92-X-25

- Laster kaleratuko dira Juan Carlos Perez-en bi disko konpaktu
«Taldeen askoz ere mugatuagoa

zegoen musika, eta orain libreago nago»

Joxi Goikoetxea/ 1.409. zka./ 92-XI-15

- Peio Serbiellek, azken diskoa kaleratu eta gero:

«Euskal kantarion elkarlana behar da gure musika atzerriratzeko»

Ritxi Lizartza/ 1.410. zka./ 92-XI-22

- «Iparragirre hegalaria» disko eta bideoa plazaratu berri ditu

Gontzal Mendibil: «Iparragirre-ren mezua gaurkotu nahi izan dugu»

Patxi Sarriegi/ 1.411. zka./ 92-XI-29

- Diska berria plazaratu du Eltzegor taldeak

Joxe Mari Ostolaza: «Kantaldiak gogoeta guneak izan beharko lukete»

Joxi Goikoetxea/ 1.412. zka./ 92-XII-6

- Abenduaren 13an izango da finala Iruñeko Gaiarre antzokian

Nafarroako Haur Kantu Txapelketa: kantua suspertu duen ekimena

I. Herce, A. Usabiaga/ 1.413. zka./ 92-XII-13

- «Frango Funts», Danba taldeak indar askorekin dakarren disko berria

Patxi Gaztelumendi/ 1.414. zka./ 92-XII-20

KULTURGINTZA

- Eusko Jaurilaritzak aurtengo Kulturako aurrekontuak aurkeztu ditu

Kultura, estuasunean murgilduta

Joxi Goikoetxea/ 1.371. zka./ 92-I-26

- Etorkizunari begira, talde iraunkorra izatea dute erronka

Kultur Kezka, kulturgile eta politikarien arteko zubia

Ritxi Lizartza/ 1.380. zka./ 92-III-29

- Xabier Lopez-Mendizabal, «Amerika eta Euskaldunak» batzordekoa

«Amerikan, Expo gisako gauzak zuriei bakarrik interesatzen zaizkie»

Joxemi Saizar/ 1.386. zka./ 92-V-10

- Enrique Foronda, Kultur Bideetan programako zuzendaria

Beste inon ez da ematen hemen adina ekitaldi kulturalik

Joxi Goikoetxea/ 1.394. zka./ 92-VII-5

- Rogelio Ibañez, Pariseko Euskal Kultur Bidean zentroko zuzendaria:

«Euskal kultura Europara zabaltzeko eta besteen mailara jaso beharrean gaude»

J.J. Petrikorena/ 1.414. zka./ 92-XII-20

KULTURA ERAKUNDEAK

- Ekaineko hauteskundeetan lehendakari eredu berria aukeratu dute

Eusko Ikaskuntza, Barandiaranen ondorengo bidegurutzean

Ritxi Lizartza/ 1.377. zka./ 92-III-8

- Ekainaren 6an bazkideek lehendakari berria hautatu dute Oñatin

Eusko Ikaskuntza: hautagairik bai ote gai makila hartzeko?

R. Lizartza, J. Goikoetxea/ 1.389. zka./ 92-V-31

- Endrike Knorr idazkari nagusiak aurkeztu berria du dimisioa

Eusko Bibliografia: distirarik gabeko liburugintza arriskuan

Ritxi Lizartza/ 1.394. zka./ 92-VII-5

- Maria Jesus Aranburu, Gipuzkoako Kultura eta Turismo Saileko diputatua

«Gizarteak, orohar, ahaztu egin ditu gure kultur adierazpen herrikoiak»

Joxi Goikoetxea/ 1.406. zka./ 92-X-25

KULTURA MUNDUAREN ZABALETIK

- Gertaera errealean oinarritzen da «Nixon in China» opera

Datorren menderako laborategia da Peter Sellers-entzat Los angeles hiria

J.M. Heritz/ 1.367-68. zkak./ 91-XII-29

- Burroughs-en «Gosari biluzia»: eskandalua zineman

J.M. Heritz/ 1.369. zka./ 92-I-12

● FNAC: datorren menderako liburutegia eredu arrakastatsua

J.M. Heritz/ 1.370. zka./ 92-I-19

- Gizarte gatazkatsuen ispilu da Hego Afrikako literatura

Espazio zabaletako isolamendua

J.M. Heritz/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Marguerite Duras pantailatar Jean-Jacques Annaud-en eskutik

J.M. Heritz/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Angulemeko Azoka, komikizaleen jaia

J.M. Heritz/ 1.373. zka./ 92-II-9

● Eric Rohmer-en «Neguko ipuina»

J.M. Heritz/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Heriotza mintzagai, egunkariak topaleku

J.M. Heritz/ 1.375. zka./ 92-II-23

- Berlinale-ren bazterretik hainbat berri

Sail ofiziala ez da beti interesgarria

J.M. Heritz/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Vladimir Nabokov: biografiak, itzulpenak eta beste

J.M. Heritz/ 1.377. zka./ 92-III-8

- Zine argazkigintzan ezinbesteko-tzat hartua

Nestor Almendros joan zenekoa

J.M. Heritz/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Baryshnikov: beti bezain handi oraingoan hotzago

J.M. Heritz/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Harluzen azpiko memoria

J.M. Heritz/ 1.380. zka./ 92-III-29

- Europako liburugintza, merkatuko gorabeherak

Jendeak oraindik irakurri egiten du

J.M. Heritz/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Rapper italiarrak lehen aldiz bildurik

J.M. Heritz/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● Filme sozio-politikoak funk musikaren soinu

J.M. Heritz/ 1.383-1.384. zkak./ 92-IV-19

● Argazkigintza eta mugimendua

J.M. Heritz/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Spike Lee zinemagile beltzak Malcom X-i buruzko filmea egin du
«Beltzak batu beharra dago, EEBBetako herririk zatikatuena da»

J.M. Heritz/ 1.387. zka./ 92-V-17

● «Photofolie» jaialdia Estatu frantziarrear
Argazkigintza bizirik dago, argazkigintza artea da

J.M. Heritz/ 1.389. zka./ 92-V-31

● «Dia das letras galegas»en inguruan Galiziako kultura aztergai

J.M. Heritz/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● Iparramerikarrak nagusi Europako zinema merkatuan

J.M. Heritz/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Filme arrakastatsuen bigarren eta hirugarren zatiak nagusi EEBBetan

J.M. Heritz/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Documenta, Arte Garaikidearen nazioarteko bilgunea
Desagertu egin dira arteen arteko mugak

J.M. Heritz/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● New York-en burutu dira gaiari buruzko emanaldiak
Zinemagintzak hedaturiko irudia aldatu nahi dute amerindioek

J.M. Heritz/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Ingalaterran errodatu du Louis Malle-k azken filmea

J.M. Heritz/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Arles-eko Argazki Topaketak Europako eta gerra ardatz

J.M. Heritz/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Avignon-eko Jaialdiaren 46. edizioa

Lope de Vega, indioak eta beltzak, 5. mendeurrena gogorarazteko

J.M. Heritz/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Vaclav Havel-en dimisioak markatu du aurtenko edizioa

Txekoslovakiako zinemaldia lehen aldiz diru pribatuaren esku

J.M. Heritz/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● John Fuegi-ren ustez bere maitaleen laguntzaz idatzi zituen bere obra ezagunenak

Bertolt Brecht-en ahalmena zalantzan

J.M. Heritz/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Jaialdiak, filmaketak, omenaldiak, zinea bete betean

J.M. Heritz/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Felix Guattari: filosofoa. psikiatra, militantea...

J.M. Heritz/ 1.400. zka./ 92-IX-20

● Mercè Rodoreda-ren 7 antzerki argitaragabe

J.M. Heritz/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Pere Gimferrer: literatura katalanaren kinka larria

J.M. Heritz/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Enki bilal-en azken komikia: «Froid Equateur»

J.M. Heritz/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Telebista europarrerako lehen urratsa?

Martxan dago Arte kultur katea franko-alemana

J.M. Heritz/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Vigo-ko 5. Fotobienala
Latinoamerika: argazkilariak nortasunaren bila

J.M. Heritz/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Aladinoren jeinua Walt Disney-ra joan da

J.M. Heritz/ 1.406. zka./ 92-X-25

● Kataluniako antzerki publikoaren programazio berria

Obra klasikoa, zuzendari gaztea

J.M. Heritz/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Estreinu da «Les nuit fauves», Cyril Collard-en azken filmea
HIESari buruz ikuspegi ezberdina duen filmea

J.M. Heritz/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● Leonora Fini idazle, margolari, eszenografigile...

J.M. Heritz/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Argazkigintza Garaikideko Museo Kanadiarra

Instituzio zahar baten ibilbide berria

J.M. Heritz/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Saramago eta Hrabal Italian sarituak

J.M. Heritz/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● «Festival Cinema Giovani», Turin zinemaren erritmoan

J.M. Heritz/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Al Pacino itsututa maitasunaren bila

J.M. Heritz/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Hollywood eta Europatik kanpo bada zinemarik

J.M. Heritz/ 1.414. zka./ 92-XII-20

AZKENA

● Emakumea eta ekologia
 Kristina Gil/ 1.367-68. zka./ 91-XII-29

● Hiribildua baino lehen Bilbo portua izan zen
 Jose Maria Gorordo/ 1.369. zka./ 92-I-12

● Tongo!
 Koldo Izagirre/ 1.370. zka./ 92-I-19

● Euskara legez kanpo Iparraldean
 Amaia Fontag/ 1.371. zka./ 92-I-26

● Gasbidea dela eta, guregaintasunaren premia
 Allande Sokarros/ 1.372. zka./ 92-II-2

● Nora zoazte gorrak?
 Iñaki Uribe/ 1.373. zka./ 92-II-9

● ETB: eztabaidarako tenoreak
 Hasier Etxeberria/ 1.374. zka./ 92-II-16

● Gor, mutu etaitsu nahi gaituzte
 Pablo Muñoz/ 1.375. zka./ 92-II-23

● II. Biltzar Nazionala eta ikastolak
 Antonio Campos/ 1.376. zka./ 92-III-1

● Futbolaren inguruan
 Joxe Mari Ostolaza/ 1.377. zka./ 92-III-8

● Zer pentsa?
 J.R. Etxeberria/ 1.378. zka./ 92-III-15

● Zaila zailago egitea
 David Barbero/ 1.379. zka./ 92-III-22

● Musika hezkuntza eta euskara
 J.I. Lopez de Luzuriaga/ 1.380. zka./ 92-III-29

● Euskal siderurgia ere azken txandan?
 Basilio Montes/ 1.381. zka./ 92-IV-5

● Zeren bila dabil Arregi?
 Joxemi Zumalabe/ 1.382. zka./ 92-IV-12

● EKB: ardo berria zahagi zaharretan sartzea komeni ote?

Julen Arexola-Leiba/ 1.383-1.384. zka./ 92-IV-19

● EKB: ahaleginak bilduz etorkizuna lantzen

J. Inazio Marko Juanikorena/ 1.385. zka./ 92-V-3

● Autobidearen irtenbidea Nafarroan, etorkizuneko erreferentzia

Bittor Aierdi/ 1.386. zka./ 92-V-10

● Ezinbesteko kulturguneak

Imanol Agirre/ 1.387. zka./ 92-V-17

● Euskaraz bizitzea denon eskubidea!

Jon Orbezu/ 1.388. zka./ 92-V-24

● Greba Legea, PSOeren hurrengo kolpea

Jose Luis Rezabal/ 1.389. zka./ 92-V-31

● «Senatus videt, ille tamen...»

Ramon Labaien/ 1.390. zka./ 92-VI-7

● The Rio de Janeiro's jam session free!!

Josetxo Alvarez/ 1.391. zka./ 92-VI-14

● Futbola txapeldun

Pedro Mari Goikoetxea/ 1.392. zka./ 92-VI-21

● Polizia Lege berria, kontu zaharra

Jon Alustiza/ 1.393. zka./ 92-VI-28

● 1992a SOSa

Joxe Mari Ostolaza «Xalbardin»/ 1.394. zka./ 92-VII-5

● Maastrichteko Tratatuaren alde

Beatrice Molle/ 1.395. zka./ 92-VII-12

● Ertzantza: hausnarketarako garaia

Txema Ramirez/ 1.396. zka./ 92-VII-19

● Kataluniarrok jokoan duguna eta espainiarrek dutena

Carles Puigdemont i Casamajo/ 1.397. zka./ 92-VII-26

● Bidaiatzea, batez ere, ezagutzea da, ezagutzea, batez ere, ikastea

Javi Pascual/ 1.398. zka./ 92-VIII-2

● Bilbo toxikoa

Juan Lopez de Uralde/ 1.399. zka./ 92-IX-6

● Eskolara itzulera, gogor eta garestia

Myriam Gartzia/ 1.400. zka./ 92-IX-13

● Emakumeen angustia

Laura Mintegi/ 1.401. zka./ 92-IX-20

● Gero gerokoak, orain euskaraz bizi

Patxi uribarren/ 1.402. zka./ 92-IX-27

● Akordio zabala etorkizunaren oinarri

Joseba Aginagalde/ 1.403. zka./ 92-X-4

● Apala: lehen heroi, orain traidore?

Josu Landa/ 1.404. zka./ 92-X-11

● Urrengorarte, urok

Iñaki Antiguedad/ 1.405. zka./ 92-X-18

● Sei hilabete eta gero... hau!

Antonio Dupla/ 1.406. zka./ 92-X-25

● «Kuttuna»

Koldo Izagirre/ 1.407. zka./ 92-XI-1

● Bayrou-ren mintzaldia

Xipri Arbelbide/ 1.408. zka./ 92-XI-8

● antimilitarismoaren gaurkotasun madarikatua

Xabier Agirre Aranburu/ 1.409. zka./ 92-XI-15

● Alemania berriz ere faxismoa bidean ote?

Ludger Mees/ 1.410. zka./ 92-XI-22

● Krisia sakona da oso

Joseba Tobar-Arbulu/ 1.411. zka./ 92-XI-29

● Bi kandela tartari

Iñaki Uribe/ 1.412. zka./ 92-XII-6

● Ez dago katixima onik

Alfonso Sastre/ 1.413. zka./ 92-XII-13

● Politikariak eta sinesgarritasuna

Luis M. Barandiaran/ 1.414. zka./ 92-XII-20